ท้าวลิ้นทอง

(บทร้อยกรองของกวีอีสาน)

ชมรมวรรณกรรมอีสาน

พิมพ์ครั้งแรก

พ.ศ. ๒๕๒๗

เพื่อรวบรวมทุนตั้งมูลนิธิ

ท้าวลินทอง

(บทร้อยกรองของกวีอีสาน)

ชมรมวรรณกรรมอีสาน

พิมพ์ครั้งแรก

2527

เพื่อรวบรวมทุนตั้งมูลนิธิ

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์ ถนนประชาธิปไตย โทร. 2820514

ผู้พิมพ์ : นายอนันต์ ต. สุวรรณ

จำนวนพิมพ์ : 1,000 เล่ม

ลิขสิทธิ์ในการปริวรรตและชำระ : ชมรมวรรณกรรมอีสาน

23 ตรอกนคร ถนนมหาราช

พระนคร กทม. 10200

โทร. 2 2 3 8 7 3 5

ราคา : 30 บาท

คำนำ

วรรณกรรมอีสานเรื่อง "ท้าวลินทอง" เป็นเรื่องที่คนอีสานนิยมและแพร่หลายเรื่องหนึ่งคนเก่าคนแก่ถือกันว่า เป็นวรรณกรรมศาสนา แต่คนรุ่นใหม่อ่านแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องการทูต หรือเรื่องคารมเสน่ห์ จนมีคนนิยมเอาคาถาลินทองไปใช้ในการเจรจาธุรกิจ หรือเอาไปเกี้ยวสาว ก็มี

เรื่องท้าวลินทองนี้ มีอยู่ในถิ่นอื่นของประเทศไทยด้วย ทางภาคเหนือเรียกว่า **"ชิวหาลิ้นคำ"** ทางภาคใต้เรียก **"ลิ้นทอง"** ทราบจากอาจารย์เฉลิม จันทปฐมพงศ์ (ศศ.ม. จารึก) ว่าพบที่นครศรีธรรมราช เป็นมุดดำ ๒ เล่ม จบ (มุดดำ = สมุดข่อย พื้นดำ) ส่วนทางอีสานเรียก ลินทอง บ้าง ลิ้นทอง บ้าง เพราะอักษรโบราณไม่มีวรรณยุกต์ เขียนเป็น "ไก" อ่านว่า ไกล ก็ได้ ไก้ ก็ได้ หรือ ใกล้ ก็ได้ ดังนั้น ลินทอง ก็อ่านได้ทั้ง ๒ ชื่อ ส่วนเนื้อหาในเรื่องน่าจะเป็น ลิ้นทอง เพราะปากมีเสน่ห์มาก แต่กรรมการบางท่านอยากให้รักษารูปเดิมว่า **"ลินทอง"**

เรื่องท้าวลินทอง ทางชมรม ฯ มีอยู่ ๓ ฉบับ ฉบับแรกคุณชาลี กอหาญ ได้มาจากร้อยเอ็ดเป็นอักษรไทยน้อย ฉบับที่ ๒ รศ. สิริวัฒน์ ได้จากอำเภอเดชอุดม อุบลราชธานี เป็นอักษรธรรม คุณชาลี คุณบุญนาค และประธานเห็นว่า ฉบับของร้อยเอ็ดจะเหมาะกว่า จึงรีบชำระตรวจสอบส่งเข้าโรงพิมพ์ (คุณชาลี กับ คุณบุญนาค อดนอนอยู่ประมาณครึ่งเดือน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และคุณชาลีก็สละเวลาไปดูแลที่โรงพิมพ์ตลอด ชมรม ฯ ขอขอบคุณมาก)

ครั้นแล้วนายเจือ สืบแก้ว ก็นำฉบับที่ ๓ มาให้เปรียบเทียบอีก เป็นฉบับของมูลนิธิสืบแก้วแต่ก็แก้ไขไม่ทัน เพียงแต่เอาเรื่องมาสรุปเทียบเคียง และเก็บต้นฉบับไว้เป็นหลักฐานในการพิมพ์ครั้งต่อไป ในการพิมพ์ครั้งนี้ชมรม ฯ ได้ตัดคำไหว้ครูตอนต้นเรื่อง

และคำม้วนชาดก (คือเรื่องกลับชาติของตัวละครในครั้งนั้นว่ามาเกิดเป็นใครในพุทธศาสนา เพราะกวีอีสานถือว่า ลินทอง เป็นพระโพธิสัตว์กลับชาติมาเกิดเป็นพระพุทธเจ้า) ออก เพราะเห็นว่าไม่จำเป็นมากนัก อาจจะนำมาพิมพ์ในการพิมพ์ครั้งต่อไป

ชมรม ฯ ได้พิมพ์วรรณกรรม ภาษา และ ประเพณีอีสานออกหลายเรื่อง ด้วยทุนและรายได้อันจำกัดของกรรมการ และก็ไม่มีผลกำไรพอที่จะพิมพ์เรื่องอื่น ๆ ให้มากขึ้น มีผู้ปรารถนาดีแนะนำให้ตั้งมูลนิธิ ทางชมรม ฯ จึงพิมพ์เรื่องนี้ขึ้นมาเพื่อรวบรวมทุนตั้งเป็นมูลนิธิ แต่เราก็ไม่รู้ว่าความหวังนี้จะสำเร็วหรือไม่ หากสมาชิก กรรมการ และท่านที่ปรึกษา อนุเคราะห์เสียสละคนละเล็กละน้อย ตั้งแต่ ๕๐.๐๐ บาท ขึ้นไป เราก็คงมีหวังจะตั้งเป็นมูลนิธิขึ้นมาได้ หรือท่านมีแนวทางอื่นใดที่จะเสนอแนะให้เราเพื่อหาทุน เราชมรมวรรณกรรมอีสาน ก็พร้อมที่จะรับพิจารณา เพื่อให้กิจกรรมของชมรม ฯ ได้ก้าวหน้าสืบต่อไป

"เอกราชของชาติเสียไป เราอาจจะกอบกู้คืนมาได้ด้วยอาวุธ
แต่ศิลปวัฒนธรรมของชาติสูญเสียไป เราจะเอาอะไรมากอบกู้
เมื่อไร้วัฒนธรรมของชาติ ก็หมายถึงการไร้ชาติด้วย"

หวังว่าจักได้รับความกรุณาอนุเคราะห์จากท่าน

ชมรมวรรณกรรมอีสาน

๓ พ.ย. ๒๗

๒๓ ตรอกนคร
ถนนมหาราช พระมคร
กทม. ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๒๓๘๗๓๕

สารบาญ

	หน้า
คำนำ	
กำเนิดท้าวลินทองและการะสา	1
การะสาออกไปเรียนมนต์	4
การะสาพบวิทยาธร	7
พระอินทร์อุ้มท้าวลินทองหนีภัย	12
การะสายึดครองเมืองกุฑตราช	14
ลนทองตื่นจากหลับพบนางมาลา	17
ลินทองเรียนมนต์กับพระฤาษี	22
ลินทองกลับเมือง	25
กินรีสองพี่น้องลักพาลินทอง	28
นางสุวรรณมาลาเที่ยวตามหาผัว	31
ลินทองตามหานางสุวรรณมาลา	34
ลินทองพบนางบัวพา	41
ลินทองช่วยบิดา ฟื้นคืนชีพ	47
ลินทองกลับเพศเป็นนกแขกได้พบกับนางบัวทอง	54
ลินทองแปลงเพศได้พบกับนางกลีนสมุทร์	60
ลินทองกลับเพศไปได้กับนางชมพูเทวี	66
การะสาไปทำสงครามครั้งที่ 1	97
พญาชมพูเข้าพึ่งลินทอง	104
พญาชมพูจัดพิธีภิเษกลินทองกับนางชมพู	107
การะสาทำสงครามครั้งที่ 2	109

การะสาพักรบแล้วสั่งพลโยธากลับเมือง	118
ลินทองไปรับบิดามารดามาอยู่ด้วยกัน	119
บั้นพญาการะสาไปขอความช่วยเหลือ	122
คนใช้ของการะสาตามสืบคนใช้รุ่นก่อนที่ไปเมืองต่าง ๆ	138
ยักษ์โขโมไปเอาคอบแก้วคัณฑูจากเมีย	149
ลินทองทำศพการะสา	166
ลินทองเสด็จกลับไปครองเมือง	172
นางมาลากับบุตรตามหาลินทอง	183

๑

กำเนิดท้าวลินทองและการะสา

ยังมี นัคเรศกว้าง กตตราชธานี
องค์ราชา นั่งปองเป็นเจ้า
นามว่า พญากุตราชเจ้า เป็นเค้าเอกองค์
มีงมเหสีเหง้า โสมงามเทียมแทบ
สนมนาถน้อย หลายฮ้อยแกว่งวี
นารีเหง้า ในโฮงนับหมื่น
ผาสาทตั้ง ตระการช่อหอสูง
ฝูงหมู่ พังพลายนับ อ่านดูตงถ้วน
เสนากล้า ตางตาภูวนาถ
นครกุตราชเจ้า เกษมล้นอยู่เย็น
เป็นดั่ง แมนสวรรค์สุข เกิงดาวดิงส์ฟ้า
พระก็ มีกุมาร ลูกคีงบาท้าว
นามกรแก้ว ลินทองนามนาถ
พ่อก็ สอนสั่งให้ บาท้าวฮู้คลอง แท้แล้ว
คนชาย เนาในห้อง ชาวเมืองพวกไพร่
อย่าได้ ทำมิตรค้วย เขานั้นบ่ดี พ่อแล้ว
มันจัก เสียวงศ์วาน ชื่อเสียงสูญเศร้า
เจ้าจง พังคำสอน พ่อตนจำไว้
ลินทองท้าว พังคำสอนพ่อ
ปฏิบัติต่อเจ้า บ่มีเอ้ออว่ายหนี
เมื่อนั้น ยังมี เศรษฐีเถ้า เงินคำมูลมั่ง
มันก็ มีหน่อเชื้อ กุมารท้าวลูกคีง
อายุได้ เทียมท้าวลูกพญา

มันก็ สอนสั่งแท้ ให้จื่อจำความ
นามกรบา ชื่อการะสาท้าว
ให้เจ้า พึงพ่อท้อน ลูกอ่อนการะสา พ่อเอย
อย่าได้ ทำมิตรด้วย เกาะเกี่ยวคนตระกูล
ก็จัก กลัวมันแท้ ใจหาญแข็งข่ม จรงกาย
คันว่า ยศถ่อยถ้าน มันแพ้ซิขาดคอ พ่อแล้ว
ท้าวก็ พึงคำสอน พ่อตนจำไว้
เมื่อนั้น ท้าวก็พา ฝูงหมู่ทาสาข้า ในโฮงข้อยมหาด
ไปเที่ยวเหล้น เวียงกว้างเขตเมือง
ก็จิ่ง ไปพบพ้อ ปุตราชลินทอง
ท้าวก แห่งบ่าเคยเหล้น
แต่นั้น อำคาท้า ตีคลีขันต่อ
สองพร่ำพร้อม เคยเหล้นซู่วัน
ดูดั่ง ซิบ่แพ้ สองขอดพันธมิตร
ซู่คน ซูกลายคำสอน พ่อตนสอนไว้
เมื่อนั้น ลินทองท้าว จารจาถามชื่อ
ท้าวนี้ อยู่ประเทศด้าว ใดแท้จิ่งมา นี้เด
เมื่อนั้น การะสาท้าว ไขคำบนบอก
ข้อยก็ อยู่เขตบ้าน เมืองนี้ลูกเศรษฐี
เมื่อนั้น ลินทองคุมแค้น ในมโนค้อยคั่ง
ข้อยก็ ผิดอาชญ์เจ้า คำพญาสอนสั่ง ท่านเอย
ว่าบ่ ให้ทำมิตรด้วย ชาวเมืองพวกไพร่
อันนี้ การะสามา เป็นสหายแห่งกู ลือนี้

แม่นว่า
ข้อยก็
ผิว่า เจ้าหาก
คันว่า
เจ้าจง
ข้อยจัก
ผิว่า ข้อยหาก
ยังเล่า

พอเมื่อ
ท้าวก็
ก็จึง
พระก็
เมื่อนั้น

มันก็
มันก็บายทัง
เมื่อนั้น
แยงท
ก็บ่
ท้าวก็

ท้าวก็

การะสาคุ้ม
มีดั่งนี้
เมือฮอดห้อง
ราชาพระ
ไปหาข้อย
คาระวะด้วย
เมือฮอดแท้
มีคำสอน
สองจาต้าน
สองพร่ำพร้อม
ลินทองท้าว
ขึ้นสู่ห้อง
เล่าพากพื้น
จาคำถาม
การะสาท้าว
เล่าพากไท้
นาบเพิ้งเพิ้ง
ดาบด้ามแก้ว
อำคาท้าว
พระบาทผู
เห็นเสี่ยวเจ้า
ทูลราชา
คำจาต้าน
ไขเชิงถ้อย

คนิงเถิงคำพ่อ
จริงแท้พ่อสอน
เถิงราชเร็งโญ
โกรธเค็มขมค้อย
เศรษฐีหลวงมีชื่อ
ของข้อยอเนกนอง
ตนพ่อเศรษฐีหลวง
โผตผายตนข้อย
ไปมาลาเลิก
จาแล้วลวดเมือ
เมือเถิงผาสาท
โฮงกว้างพ่อตน
ถวายราชเร็งโญ
เทื่อเดียวลางแล้ว
คือเมือเถิงพ่อ
สอนแท้ซวดประมาณ
บาท้าวลวดหนี
ไกวแกว่งตีบา
โตนเฮือนปบแล่น
ภายพุนเสียวตน
ปุตตะราชลินทอง
ซู่อันผายเผียน
ถวายพญาทุกสิ่ง
ถวายเจ้าซู่อัน

ภายพุน
เจ้าเอย
ก็ดี
นั้นเด

๒
การะสาออกไปเรียนมนต์

เมื่อนั้น พญาก็ กริ้วโกรธกล้า จำผูกทั้งแฮง
ว่าจัก พ้นเสียบท้าว กลัวตายปบป่วง ไปนั้น
บาก็ เอาตนดั้น เดินไปตามประเทศ
เข้าสู่ ดอยดงกว้าง ไพรขวางขงเขต
ทุกเทศก้ำ ไพรเถื่อนหิมพาน
มีทัง พึงคณาสัตว์ แฮดเสือสิงห์ช้าง
ทมทมฮ้อง ดงดอยก้องเถื่อน พุ้นเยอ
ฝูงหมู่ แฮดมอบไม้[๑] กินหญ้าจ่องเกียง[๒]
ท้าวก็ เข้าป่าไม้ ในเถื่อนหิมพาน
หลายวันคืน ดุ่งเดินไปหน้า
บาก็ เอาตาวขุด หมู่มันทั้งย่าง
บาคานท้าว คองตายหิวหอด
พึงยิน นกฮ่ำฮ้อง ดอยขั้นซ่อัน
ท้าวดุ่งดั้น ลานขอบดอยสูง
วันคืนนับ ดุ่งเดินไปหน้า
ก็จึง ไปเถิงเจ้า มนต์อยำเสตราช

---

๑ มอบ = ทำให้ล้มไปทางเดียวกัน

๒ บางฉบับว่า จ่วงเสียง, เกียง = หญ้าอ่อน

ท้าวก็ นบนอบน้ิว ชุลีไหว้กราบตีน
ข้าก็ ขอเพ็งเจ้า อุปถากอาศัย แด่ท้อน
ข้าก็ ตนเดียวเดิน ก็ส่วนคองตายแท้
อันนึง ขอดอมเจา เฮียนมนตศาสตรเพท
ข้าจัก อุปถากเจ้า จอมไท้ซู่วัน พระเอย
เมื่อน้ัน เสตราชเจ้า ถามแห่งบาคาน
ท้าวน้ัน เนาแดนได จึงมาเถิงพ้ี
มึงก็ เป็นนามเช้ือ แนวพญายศใหญ่ น้ันลือ
ฮู้ว่า เป็นไพร่น้อย พงศ์เช้ือสิงใด
ท่านจึง บอกให้แจ้ง ตามเหตุอันมี
อย่าอำความ บอกกูจริงแจ้ง
เมื่อน้ัน อำกานเจ้า ทูลความถวายเหตุ
ข้าน้ี เป็นลูกเช้ือ เศรษฐีแท้เที่ยงจริง
ข้าก็ อยู่แห่งห้อง กุตราชนครศรี พุ้นแล้ว
ก็เพื่อ โพยภัยมี พ่อตนจังไฮพ้น
กับทัง ราชาผู้ ทงเมืองแข็งขนาด
จำพวกน้อย นำให้ผูกตี
ข้าจึง ปบแล่นเต้น เถิงเขตไพรขวาง นี้แล้ว
ก็เพื่อ บุญมเถิง ฮอดตนจอมเจา
เมื่อน้ัน เสตราชเจ้า คนิงดีแจ้งแจบ
เจ้าก็ คิดอ่าวโอ้ อีกูท้าวซู่อัน
มึงจง อยู่น้ีท้อน อุปถากยังกู
กูบ่ ขีนใจมึง ซู่อันสอนให้

เมื่อนั้น การะสาท้าว ยินดีชมชื่น
อุปถากเจ้า จอมไท้ซู่อัน
ทุกสิ่งพร้อม เช้าค่ำบัวระบัติ
ปาทาเช็ด ส่วยตีนสรงล้าง
อันว่า ฑนพญาเจ้า เห็นคุณมีมาก
เจ้าก็ ฮักยิ่งแท้ บาท้าวชอบคลอง
แต่นั้น เสตราชเจ้า กูณาสอนสั่ง
ศาสตรเพทฮู้ บาได้ซู่อัน
ว่าจัก ดำลงพื้น บัฐวีภายลุ่ม ก็เป็น
ว่าจัก เหาะหอบเต้น ผยองผ้ายก็บ่กลัว
ว่าจัก มนต์เป็นฮุ้ง ราชสีเสือโคร่ง ก็เป็น
ว่าจัก มนต์เบ่าให้ เป็นน้ำก็ยิ่งไหล มากแล้ว
ว่าจัก มนต์เป็นช้าง กุญชโรฮ้องผ่าง ก็เป็น
ท้าวก็ นีระมิตรให้ เป็นแท้ซู่อัน
ใผจัก มาพันข้า[๑] แทงตายฮ้อยเล่า ก็ดี
มนต์ได้เท้า โฮมแล้วเล่าคืน
ท้าวก็ ได้เพทแก้ว ดอมพ่อครูสอน
ทันอำพระ โผดผายสอนให้
มหากษัตริย์เจ้า สอนบาผายโผด
ซ้ำเล่า ยอยื่นให้ ธนูแก้วแกว่งยิง
แม่นจัก ยอยิงให้ กระดานหินผงเผ่า ก็เป็น

---

๑ ข้า = ฆ่า ๒ อำ = ขลัง, ศักดิ์สิทธิ์ เกรงกลัว, เคารพ.

ใผบ่	อาจต่อตั้ง	ตัวได้มุ่นผง	ท่านเอย
แม่นจัก	แยงยิงน้ำ	สมุทรหลวงเขินขาด	
ใผจัก	มาต่อต้อง	ตายไข้ขาดขวัญ	ท่านเอย
คอมวา	สอนสงแลว	ท้าวอยู่บวระบัต	
	เถิงสามเดือน	สั่งคุมลาไหว้	
บาก็	ยอตีนเจ้า	ปาทาใส่ขม่อม	
คันว่า	คำเดือดฮ้อน	บาเจ้าอย่าไล	แด่ท้อน

๓

การะสาพบวิทยาธร

	ค้อมว่าแล้ว	ท้าวสั่งลาไป	
	ทะยานปอมบน	เมฆแยงผยองดั้น	
หลิงดู	ดอยแดนกว้าง	หิมพานไพรใหญ่	พุ้นเยอ
	พนังแวดล้อม	ตามถ้านยอดดอย	
หลิงดู	สังลังตั้ง	แถวถิ่นไพรพะนอม	
ทันนั้น	พญาทอนเนา[๑]	อยู่ในแดนหั้น	
บาก็	ลงหาไท้	พญาทอนองอาจ	
	ทอนเทพไท้	ถามท้าวชื่อใด	
	บาคานท้าว	ขานทอนฮับพากย์	
เฮาก็	อยู่แห่งห้อง	ภายพุ้นประเทศไกล	
	อยู่ฝ่ายก้า	กุตราชนครศรี	

๑ พญาธร, ทิพยาธร, ครึ่งคนครึ่งเทพ.

เฮียมก็ เดินเดียวมา เพื่อประสงค์หาเจ้า
เมื่อนั้น พญาทอนเจ้า ยินดีชมชื่น
ศาสตรเพทฮู้ สอนแล้วแก่กัน
ทกสิ่งได้ โดยประกอบทันใจ
ทอนก็ วางคันชัย แก่บาเวนให้
ไปเล็วม้าง เมืองไกลบ่มียาก
สักแต่ ใต้ลุ่มฟ้า บ่มีอย้านอย่อนกลัว แท้แล้ว
ท้าวก็ ได้ดาบแก้ว อันประเสริฐคันชัย[๑]
ทอนเวนวาง แก่สหายเวนให้
บาก็ เนาในหั้น สามเดือนทัดเที่ยง
ก็จึง ลาเทพผู้ ทอนท้าวส่งไป
คันว่า อบาทต้อง มาฮอดเถิงอวน
ขออย่า วางเฮียมปะ ซ่อยปองเนอเจ้า
พญาทอนท้าว เออเออแล้วสั่ง
ข้อยหาก ไปฮอดเจ้า คุณนั้นอย่าลืม แท้ตาย
ค้อมว่าแล้ว ทะยานล่วงกลางหาว
ปอมบนผาย เผ่นไปแดนกว้าง
บาก็ ลงเซาอยั้ง ตีนดอยเขาใหญ่
ก็จึง เห็นนาคท้าว กลิ้งเกลื่อนนอนเจ็บ
เพราะว่า เดโชครฑ แส่วคึงบาท้าว
การะสาท้าว เหลียวเห็นดูหลาก
บาบ่าวเจ้า ถามแท้แห่งบา
นาโคเจ้า ขานคำฮับพากย์

---

๑ พระขรรค์ชัย.

ข้อยก๊ เป็นบาดฮุ้ง บาเจ้าโผดอวน แด่ท้อน
คันว่า เป็นตัวแท้ คุณบามีมาก เจ้าเอย
เมื่อนั้น เจ้าเบ่าแก้ ฮอยบาดหายพิษ
นาคก๊ ยินดีแท้ ดอมบาก้มขาบ
ข้อยจัก เวนมอบบ้าน เมืองให้แก่อวน แท้แล้ว
เมื่อนั้น ท้าวกล่าวต้าน ดอมนาคพญางู
ข้อยจัก เดินไปเถิง ยักษ์หลวงภายพุ้น
อันว่า คำเดืองฮ้อน เถิงอวนป้องซ่อย จริงท้อน
ข้อยจัก ใช้ฮอดเจ้า ยามนั้นเสี่ยวสหาย
นาคก๊ นบนอบแล้ว กับก่ายลาหนี
บาคาน ลีลาเดิน ดุ่งไพรพงกว้าง
แยงกอยก้ำ จักรวาลเขาขอบ
ก๊จึง ไปพบพ้อ ผีเสื้อสาดหลวง
ผู้ชัยท้าว[๑] ถามถี่ผีสาง
หนทาง เมืองพญายักษ์ ซื่อใดเดเจ้า[๒]
เมื่อนั้น ผีหลวงต้าน ถามบากับโจทก์
ท่านนี้ อยู่ประเทศบ้าน เมืองแท้ที่ใด น้ำเด
ท้าวตอบต้าน เฮาอยู่เมืองคน
เฮาก๊ เดินเมืองมา เพื่ออยากเห็นสหายไท้
อันว่า โขโมหน้า ก้นดานยักษ์ใหญ่ ภายพุ้น
เผือหาก ขอดมึงแท้ สหายแก้วแก่กัน
ท้าวกล่าวด้าน ทางแห่งผีสาง
เพื่อว่า มันเป็นนัก การพญาเขาแท้

---

๑ ผู้ชัยหรือผู้ไส – เจ้าชาย, ราชา, ผู้กล้าหาญ.
๒ ตรงไหน, ทางไหน.

มันก็ ยอแขนต้าน นบบาชี้บอก
เจ้าจง ไปซื่อนี้ เมืองนี้บ่ไกล
ผิว่า ทางดินแท้ ยังนานสามขวบ
ผิว่า ทะยานหอบเต้น ยามเช้าฮอดเมือง
หลิงเห็น ทักถั่นตั้ง หลังขอบจักรวาล นั้นแล้ว
เจ้าจง แยงเวียงหลวง แห่งพญาเมืองเจ้า
นับแต่ เมืองเลียนล้อม ลินทองเมืองแปงบ่าว แท้ดาย
ท้าวจง ลงแวะอยั้ง โฮงกว้างแม่นพญา แท้แล้ว
เมื่อนั้น ท้าวลอดเต้น ทะยานล่วงกลางหาว
หลิงเห็น เมียงเมียงใส ยอดมณีเงาแก้ว
กันดานตั้ง เวียงหลวงยักษ์ใหญ่
ท้าวก็ ลงแวะอยั้ง เซาหั้นบ่นาน
ก็จึง ขึ้นสู่ห้อง ผาสาทพญาหลวง
เมื่อนั้น กันดานท้าว ถามเซิงบาบ่าว
ท่านนี้ เนาสถานห้อง หนใดมาฮอด เฮานี้
ท้าวกล่าวต้าน เมืองพุ้นประเทศคน
ข้าก็ มาฮอดเจ้า เฮียนฮู้ศาสตรศิลป์
ขอแก่เจ้า กุณาข้อยขอดสหาย
เมื่อนั้น ไขไมหน้า ยินดีชมชื่น
ฮักยิ่งแท้ บาทาวสงสอน
ท้าวก็ เนาอยู่ห้อง ในเขตเมืองยักษ์
นานสามปี อยู่ดอมผีแท้
การะสาท้าว ยินดีชมชื่น
สนุกยิ่งล้ำ เมืองกว้างยักษ์หลวง

ผู้ชัยท้าว เลยเกิดเป็นยักษ์
โขโมตา สองมือลีล่าว
อันว่า การสาผู้ คนเป็นกลายเกิด
ก็เล่า คือฮอดแท้ คำเข้มเสียดใจ
ก็จึง เว้าต่อท้าว ขอแห่งพญายักษ์
อวนจัก เมือเมืองคน ยาดเมืองเพม้าง
อวนจัก ขอดอมเจ้า ของดีอันประเสริฐ
คันว่า ลุลาภแพ้ ตัวข้อยเล่าคืน เจ้าเอย
พอแต่ ไปเทม้าง
กับทัง นามนาถเชื้อ ลินท้าวข้าเสีย
เมื่อนั้น ยักษ์ก็ ให้ทอดแก้ว[๑] ของดีอันประเสริฐ
คันว่า ทะยานไปเถิง แกว่งไกวมัวกุ้ม
ใผบ่ มีนตาได้ เตโชมีมาก
สักแต่ ใต้แผ่นฟ้า เล็วแท้ก็บ่กลัว
ท้าวก็ ได้ทอดแก้ว อันประเสริฐตะบองเพชร
ก็จึง ลาพญายักษ์ ค่อยไปเยอเจ้า
คันว่า คำเคืองฮ้อน มาเถิงแวนฮีบ จริงแล้ว
เจ้าอยู่ฮี คองถ้าอยู่ฟัง แด่ท้อน
คอมสังแล้ว ยักษกลาวแถมพร
บาทะยานปบ เผ่นผยองดอมฟ้า
ท้าวก็ แยงเมือก้ำ นครศรีกุตราช
หลานจัก ฟันมอดเม้ยน ลินท้าวบ่สงก์

๑ ทอดแก้ว = ไม้เท้าวิเศษ

4

พระอินทร์อ้อมท้าวลินทองหนีภัย

เมื่อนั้น เสตาไท้ กระดานหินอินทิราช
ก็เล่า ขำเขือกฮ้อน แข็งกระด้างหวั่นไหว
อินทร์ก็ หลิงโลกฮู้ ตรัสส่องสรญาณ
คือจัก มรณาตาย แห่งโพธิญาณเจ้า
อินทร์ก็ เลยแสวงดั้น ลงมาเมืองลุ่ม
อุ้มแจ่มเจ้า บุญกว้างเมื่อนอน
ไปทอดไว้ ในเขตอาศรมบท
ตาบ[1]สโสตน ผู้มีมนต์แก้ว
นับแต่ เพี้นน้ำค้าง สากลสุดโลก
ผัดแต่ ใต้ลุ่มฟ้า ลือเจ้ายอดมนต์
ค้อมฮอดแล้ว อินทร์ล่วงทะยานหนี
เถิงมุณเฑียร แห่งดาวะดิงส์ฟ้า
เมื่อนั้น การะสายักษ์ท้าว ทะยานมาเฮ็วฮอด
ในแห่งห้อง นครกว้างที่เมือง
ท้าวก ทาเพศถวย ยืนอยู่เวหา
ท้นกลางเมือง แกว่งไกวตะบองแก้ว
เหมือนดั่ง ธรณีพื้น นครหลวงหลุบหล่ม
คือดั่ง จักแตกม้าง ทั้งค่ายซู่ภาย

---

๑ ตาบ ส. = พระฤาษี

คืนคืนก้อง ม้วมีดแสงสรย์
บันดาลไหว พึ่งเพื่อนทั้งค้าย
ฝูงหมู่ คนในห้อง นครหลวงอิดอ่อน
เพราะว่า เดชะท้าว กระบองกล้าแกว่งไกว
อันว่า ราชาเจ้า พญาเมืองอิดอ่อน
คือดั่ง ผูกสอดไว้ ในหั้นซู่คน
ท้าวผาบแพ้ ม้วมีดทั้งเมือง
คือดั่ง เหืองบนทับ หล่มเต็งตัวไว้
อันว่า ราหูเข้า กวมแสงสุริเยศ
ม้วมีดกุ้ม ทั้งค่ายมี่นัน
ค้อมว่าแล้ว บาเล่าเลยลง
แยงโฮงหลวง ขึ้นไปเพื่อนฟื้น
อันว่า เทวีแก้ว นางเมืองกับแม่
นางก็ ซีเซื่อนย้าย ลงล้อบหนี
คอยลอบดั้น ดอมหมู่ชาวเมือง
เซซวนซุก คั่วไปกลางบ้าน[๑]
นางก็ เดินไปลี้ ดอมขุนปลายด่าน
ชลเยศย้อย หาท้าวลูกผัว

---

๑ บางแห่งเป็นคว่าคว้า = ค้นคว้า, หา.

5

การะสายึดครองเมืองนครศรีกุตราช

เมื่อนั้น ยักษ์ก็ จับผู้ ชัยท้าว กุตตะราชพญาเมือง
แยงกระแจไข หีบคำจำไว้
ยักษ์ก็ เป็นพญาแท้ แทนเมืองเสวยราช
สนมหนุ่มน้อย บาท้าวจูบชม
ท้าวก็ เป็นพญาแท้ เสวยเมืองเป็นเอก
ฝูงไพร่น้อย ขามอย้านขาบทูล
ฝูงหมู่ท้าว ขุนพญาก้มขาบ
เขาก็ ประนมนอบน้ิว ถวายเจ้าซู่คน
ทุกท่อนท้าว ทูลบาทสนสน
นำไปถวาย ซ่อันเหลือล้น
ยักษ์ก็ ทันมาพร้อม ขุนพญาซู่แห่ง
กับทั้ง สาวหนุ่มน้อย มาพร้อมซู่คน
ฝูงหมู่ เป็นลูกท้าว ชั้นใหม่สมงาม ก็ดี
สูจง เอามาถวาย ให้กูฅงเสี้ยง
เมื่อนั้น เขาก็ เอามาพร้อม สาวฮามพอหมื่น
ก็หาก งามค่อมค้ิว สะใบผ้าเบี่ยงคึง
เขาก็ ไปถวายท้าว พญาสาทุกสิ่ง
ช้างและม้า เงินพร้อมลูกสาว
ท้าวก็ ลุโชคแท้ เสวยราชเป็นพญา
นางสนมพร้อม บริวารสามหมื่น

เลียนพ่างข้าง บาท้าวปีนบัว

ฝูงหมู่ ทาสาข้า เศรษฐีหลวงข้อยเก่า

เขาก็ สุขพร่ำพร้อม บุญเจ้าซู่คน

เขาก็ เป็นใหญ่แท้ ทูลบาทอาสา

เมียสองสาม ซู่คนชมซ้อน

อันว่า บิตาเจ้า เศรษฐีหลวงตนพ่อ บานั้น

ท่อว่า มรณาตเม้ียน ตายแล้วก่อนบา

ท้าวก็ แทนเมืองกว้าง นครศรีกุตราช

ท่อว่า ยังซอกไซ้ หาท้าวราชทะลิน

ก็บ่ มีใผฮู้ ทางใดหนแห่ง พระเอย

เขาก็ จำถีบม้า หาแท้ซู่ทาง

ฮุนแฮงแท้ บ่มีใผฮู้ข่าว

เขาก็ ทูลคอบไหว้ แคนแล้วก็บ่เห็น เจ้าเอย

เมื่อนั้น ข้าก็ ตกแต่งตั้ง ผู้ฮักษาเมือง

ราชา ปลงฮางวัล แก่ฝูงคนใช้

เขาก็ ยินดีแท้ ดอมพญาชมชื่น

ฝูงหมู่ ขุนเก่าก้ี เป็นน้อยห่วมเหงา

ยักษ์ก็ แทนเมืองได้ พอบีเถิงขวบ

ก็เล่าได้ กุมารท้าวผู้ชาย

ยักษ์ก็ ใส่ชื่อน้อย การะเพ็ชรสายสมร

ราชาแพง เก่ิงตาตนแท้

เมื่อนั้น ยักษ์ใหญ่ก้ำ เมืองใหญ่โขโม

กันดานคอง[๑] อยู่เหิงนานแท้

---

๑ คอย, รอคอย

เข่าก๊ มาดูท้าว สามผีเฮ็วฮอด
เขาก๊ ฮู้เหตุแล้ว กายขึ้นสู่โฮง
ก๊จึง ไขเหตุแท้ การต่อเสนา
อันว่า ลินทองยัง บ่ตายหนีม้ม
จักว่า มันไปก้ำ แดนใดบ่ฮู้ข่าว
คันหาก ได้แจ่มเจ้า บาท้าวที่ใด
มึงจง คืนดาบให้ ตนเลี่ยวสหายกู นั้นเนอ
คันหาก เห็นภายพุ้น นำเอาอย่าปล่อย มันเนอ
แต่นั้น เขาก๊ หนีคืนแท้ เมือเมืองเลยฮอด
เล่าพากพื้น ความให้ซู่อัน
ยักษ์ฮู้แล้ว เลยอยู่เย็นใจ
ก๊บ่ มีมาเถิง แต่เฮาพญาพี้

เมื่อนั้น ราชาท้าว พญาการเจียมยาก
ก๊จึง จำผู้ฮู้ คนใช้ด่วนไป
ให้ฮอดท้าว ยังนาคนาโค
จึงให้ เขาขนันอัด ด่านมีทางน้ำ

เมื่อนั้น มันคนใช้ ไปเบืองฮีบแล่น
ก๊จึง บอกซื่อท้าว มันชื่อกุมภี
มึงจง แนมดูเนอ ด่านเฮาทางน้ำ

เมื่อนั้น กุมภีท้าว มังกรฮักษาด่าน
มันอยู่ใช้ คืนแท้คอบบา
พญาการท้าว ยินดีชมชื่น
ทุกประเทศท้าว เมืองใกล้ย่อมกลัว

เขาก็ มาส่วยช้าง ฝูงหมู่เงินคำ
บรรณาการของ ฝากทูลมวลพร้อม
ยักษ์ก็ แทนเมืองได้ บีปลายเบ็นเอก
ฝูงไพร่น้อย เมืองบ้านหง่วมเหงา พี่แล้ว

6

ท้าวลินทองตื่นจากหลับกลางป่าพบนางมาลา

บัดนี้ จักกล่าวเถิง พระกษัตย์ไท้ ลินทองอินทร์โผด ก่อนแล้ว
อันว่า บาตื่นแล้ว เห็นไม้บ่าดอย
บาก็ หนหวยฮ้อน ในใจคึดยาก
ก็บ่ ฮู้กลืนก้ำ บาท้าวหล่าเหลือง
อันว่า นครหลวงกว้าง เมืองศรีกุตราช
สังว่า ขำเขือกพร้อม ไพรกว้างบ่าดอย
ท้าวจ่มไห้ หาพ่อบีตา
ทั้งมาตา แม่ตนเทวีแก้ว
กูหาก นอนในห้อง หอปางผาสาด จริงแล้ว
สังว่า เบ็นบ่าไม้ ดงกว้างมืดมัว ดั่งนี้
กูจัก หนีไปได้ หนใดตินยาก
กูน้ ผิดพ่อเจ้า จำให้โผดเสีย น้นลือ
หรือว่า เทพาด้าว แดนดอยลักลอบ เอาน้
จักว่า อุปบาทฮ้าย เทวาท้าวโผดผาย น้นบ่

ท้าวก็ ลุกลุกแล้ว แล้วเล่านันนัน
บาคานคืด ฮ่ำไฮหลายบั้น
ก็หาก อาฮมโอ้ โอยใจสุดขาด
สังว่า นอนตื่นแล้ว คือแท้ดังฝัน นี้เด
ท้าวก็ ผุดลุกแล้ว แลล่ำไปมา
ก็จึง เห็นอาศรมบท แห่งรัสสีจอมเจ้า
อันนี้ เคหังเหล้อม เฮือนผีผอมผ่อ ภายพุ้น
ภูจัก ไปอยู่ลี้ ในห้องแห่งใด นั้นเด
ท้าวแสบฮ้อน คืดอยู่หนหวย
ในใจคืด ว่าจักตายจริงแท้

เมื่อนั้น สวรรณมาลาน้อย ลงไปสระดอก
นางก็ เป็นลูกเจ้า รัสสีแท้ฮูปงาม
นางก็ เกิดผ่ายก้ำ กองดอกกะนิกา
ชื่อว่า นางมาลา กลีนหอมโฮมเฮ้า
นางก็ สมงามแท้ แขไขเขียนฮูบ
นางก็ โสมงามแท้ คืออินทร์ลงหล่อ
นางก็ อุปถากไท้ รัสสีเจ้าพ่อตน
จันทะแจ่มเจ้า นางนาถงามประเหียน[๑]
คือดั่ง กลีบไขยีแย้ม
มีทั้ง บุปผาเฮืองเฮื่อ
นางนาถน้อย ฮ้อยดอกไม้ หลงหลิ้นแค่ซะพัง
ฝูงหมู่ ก็ก่างฮ้อง แซวแซวซีสว่า

---

๑ เขียน, เรียบเรียง.

สนสนซม ชื่นดอมนางแก้ว
งอแงเบื้อง หางหัวหลบหลีก
คาบดอกไม้ ถวายน้องนาถแพง
หลิงดู สวนดอกไม้ เดียระดาษบัวบาน
บัวทอง ทั้งบัวเงิน เฮื่อเฮืองซะพังกว้าง
ฝูงหมู่ บังกอนแก้ว นิลบลบานแบ่ง
อยายแวดล้อม ลอยเหล้นแกว่งหาง
ฝูงหมู่ ภุมเรศซ้อน ชูดวงทะเถียด
ในแคมชล ดอกดวงเฮืองแจ้ง
นางคานน้อย แซมผมสุบเกส
ทั้งเล่า อุปถากเจ้า จอมไท้พ่อตน
แต่นั้น โสมซะอาดห้าว บตราชลินทอง
ฮุนแฮงคืด เข้าไปซะพังกว้าง
ก็จึง เห็นนางแก้ว ศรีเสลียวสุดฮูป
ใจแจ่มเจ้า คนึงค้อมหากกระสัน
ก็จึง ต้านต่อน้อง นางนาถกัลยา พี่เอย
เจ้านี่ เนาแดนใด จึ่งมาในหนี้
เจ้านี่ เป็นนางแก้ว จอมเขาไกรลาศ นั้นลือ
ฮู้ว่า อยู่แห่งห้อง เมืองบ้านที่ใด นั้นเด
เมื่อนั้น นางคานน้อย เหลียวเห็นปุตราช
โสมฮูปท้าว งามแท้ดั่งอินทร์
นางก็ ฮับพากย์ต้าน แถลงต่อกุมาร
ข้อยนี้ เป็นธิดา ลูกรัสสีจอมเจ้า

เมื่อนั้น ข้อยนี้ เจ้าจง โอนอ-พี่นี้ ก็เพื่อ ให้น้อง คันว่า เมื่อนั้น อวนก็ เจ้านี้ ฮ้อยที่ น้องบ่ เมื่อนั้น พี่หาก อย่าได้ เมื่อนั้น นางก็ คือดั่ง นางก็ บาก็

กุมารต้าน ซัดเข้าใกล้ ลำพลอยแท้ เลี่ยงพี่ไว้ เป็นกำพร้า บุญเฮียมมี เอาเฮียมเลี่ยง น้องหากละพี่ไว้ กัลเยศน้อย กลัวศรีเสลียว มีฤทธิ์กล้า มีส่องฮู้ ท้าวกล่าวต้าน อาบันจิต อยุดอย่อนอย้าน คึดแจบแจ้ง บาพลอยหลง เอาบาท้าว สองแจ่มเจ้า ค้อมว่าแล้ว ประนมวันทา

ยินดีชมชื่น นางแก้วกล่าวจา เห็นอวนมาเพิ่ง นางแก้วอย่าไล ขอเพิ่งคอมอวน ก็จึงเห็นนางแก้ว ลำพลอยหมองหม่น อวนอ้ายส่วนตาย แถลงต่อสายสมร พี่แพงคนกล้า เดินเดียวมาฮอด ใจเจ้าย่อมกลัว นางงามอวนอ่อน บ่อาจเป็นคนแท้ เฮียมนี้แม่นคน หลิงเลศผิวผาง ป่ามาจริงแท้ ลงซะพังสวนดอก นางท้าวอาบเย็น เมื่อสู่ศาลา แห่งรัสสีจอมเจ้า

แพงเอย พี่ท้อน แด่ท้อน นางเอย พี่แล้ว มากแล้ว พี่นา

เมื่อนั้น ตาบัสโสเจ้า มหารัสสีถามถี่
เจ้าน้ำ อยู่ประเทศห้อง เมืองบ้านที่ใด น้ำเด
ก็จึง มาฮอดพ้ำ หนแห่งภายเฮา ดังน้ำ

เมื่อนั้น กุมารขาน ขาบทูลจอมเจ้า
ขอแก่ เหนือหัวเจ้า มหาคุณผายโผด
ข้าน้ำ อยู่ประเทศกว้าง ภายพุ้นลูกพญา
นามชาติเชื้อ ข้าแม่นลินทอง
ก็ท่อ เนาสถานหลวง แห่งเมืองพญาพุ้น
อยู่สนุกแท้ วิมานคำพลไพร่
ช้างและม้า คนเค้าเอนกนอง
จอมเจ้า จักว่า เป็นเหตุฮ้าย การสิ่งฉันใด บ่ฮู้

ค้อมว่า มืนตาเห็น เกิดเป็นดงกว้าง
ข้าก็ คองตายแท้ จักเป็นคนก็ยินยาก
ก็จึง มาจวบเจ้า นางแก้วลูกจอม พระเอย

เมื่อนั้น มะไลยะเจ้า รัสสีตรัสส่อง
เจ้าก็ คึดฮอดฮู้ เมืองบ้านแห่งบา
ฮ้อยที่ อุปบาทฮ้าย อินทร์ด่วนเอาหนี บ่อย่าแล้ว
ควรที่ กวางนาง แก่บาคานท้าว

เมื่อนั้น ตาบัสโสเจ้า มีคำบนบอก
เขือจง เป็นคู่แก้ว กันแท้ลูกกู
ค้อมว่าแล้ว สองเลิกลาหนี
นางก็ เอาบาคาน ด่วนเมือเฮือนฮ้าน

ก็หาก งามงามแท้ ทั้งสองเสมอฮูป กันแล้ว
นางนาถน้อย เทียมท้าวอุนใจ
ท้าวก็ ฮักแจ่มเจ้า กลั้วกลีนสายสมร
นางมาลา ฮ่วมบาแฝงฝั้น
สองก็ เที่ยวไปไหว้ มหารัสสีตนพ่อ
แปะแผ่นพื้น ตีนเจ้าใส่หัว
ฮุ่งค่ำเช้า บ่วีปันบัวระบัติ
หลิงดู พึงคณานก มากมวลมาเผ้า
แซวแซวฮ้อง สาริกากลางเถื่อน
เลื่อนเลื่อนล้อม[๑] ดอมเจ้าซู่ตัว
นกมากล้น หลายหมู่มามวล
สองศรีพัก ชื่นชมใจเจ้า
ท่อว่า ในใจเจ้า คนึงหาพ่อแม่
จักว่า เบ็นเหตุฮ้าย ดีแท้สิ่งใด

7

ท้าวลินทองไปเรียนมนต์กับพระฤาษี

ท้าวจึง ไปไหว้เจ้า ตนพ่อมหาคุณ
ขอเฮียน เชิงมนต์อยำ เหนี่ยววอนดอมไท้
ข้าจัก ไปอยามบ้าน เมืองหลังหนแห่ง
จักว่า เบ็นเหตุฮ้าย ดีแท้สิ่งใด เจ้าเอย

---

๑ เคลื่อนย้าย, เลื่อนไป.

แล้วจัก	คืนคอบไหว้	ตนพ่อเหลือหัว	
	ขอกูณา	สั่งสอนมนต์แก้ว	แด่ท้อน
	บาคานท้าว	เฮียนเอาศาสตร์เพท	
	ทุกสิ่งถ้วน	เฮียนได้ซู่อัน	
	มนต์สยองเต้น	เมือบนอากาศ	ก็เป็น
มนต์จัก	หลบหลีกให้	เมือใกล้ก็เล่าเฮียน	
อันว่า	ครูมนต์ให้	เป็นไฟเผาแผ่น	ก็เป็น
กับทั้ง	ครูเบ่าให้	เป็นน้ำอเนกนอง	
กับทั้ง	ครูมนต์ให้	เป็นปลาลอยล่อง	ก็เฮียน
กับทั้ง	นีระมิตรให้	เป็นไม้ก็เล่าเฮียน	
แม่นจัก	นิรมิตให้	เป็นง้าวสายเหี้ยน	ก็เฮียน
อันว่า	มนต์กล่อมกลุ้ม	ทั้งค่ายก็เล่าเฮียน	
กับทั้ง	ยาเบ่าแก้	คนตายแล้วเกิด	ก็เฮียน
กับทั้ง	ครูเบ่าให้	เป็นบ่าบ้วงบาส	ก็เฮียน
กับทั้งเอา	จิตหนึ่งไว้	วางเสียยังซาก	ก็เฮียน
แม่นว่า	ครูต่อซั้น[๑]	ตายแล้วเกิดมา	
ผิจัก	มาพันก้น	ทะลายลงผงเผ่า	ก็ดี
ซั้นหาก	ยังและน้อย	ตายแล้วเกิดมา	
อันว่า	ครูมนต์ให้	เป็นเสือช้างใหญ่	ก็เฮียน
กับทั้ง	นิรมิตให้	เป็นฮุ้งเวินบน	
แม่นจัก	มนต์ให้เป็น	ลักกุณานกใหญ่	
	ตัวไก่พร้อม	เป็นแท้ซู่อัน	

---

๑ ซั้น = เนื้อของสัตว์ทุกชนิดเช่น ซั้นไก่, ซั้นงัว เป็นต้น.

แม่นจัก นีรมิตรให้ เป็นม้าฮูปงาม
ท้าวก็ เฮียนเพทคั้ว นำพ่อครูสอน
แม่นจัก นิรมิตให้ เป็นราชสีห์หลวง
ก็เกิดเป็น ตัวฤทธิ์กล้า มนต์อยำสุดขนาด
อันแต่ ใต้ลุ่มฟ้า ใผข้าก็บ่ตาย[1] ง่ายแล้ว
แม่นว่า ยักษ์เกลื่อนกล้า ฝูงหมู่พญาทอน ก็ดี
อันจัก มาปุนปาน ก็บ่มีทั้งค่าย
แม่นว่า เขาจักมวลมาเต้า สมคามล้นแผ่น ก็ดีท้อน
ผิแต่ ใต้ลุ่มฟ้า มาพร้อมก็บ่กลัว
บัดนี้ กูก็ สอนเพทแก้ว ฝูงหมู่อาคม
กับทั้ง เอาคันชัย มอบเวนวางให้
แม่นจัก ยอพื้นง้าง บ่มีใผขันต่อ ได้แล้ว
ก็หาก ยอแกว่งเหล็อม แสงเก้ียวก็หากตาย
อันนึ่ง สิทธิเดชแก้ว ธนูศรแข็งขนาด
คันว่า สุบสอดน้าว เผลียงล้มหวั่นไหว
อันว่า บีนขยาดกล้า เฮียกชื่อพระกายสูรย์
คันว่า ยอยิงไป แผ่นดินดาขว่ำ
พระก็ ยอวางให้ บาคานลินทะราช
เจ้าจง เมือสืบสร้าง เมืองบ้านแห่งเขือ พ่อท้อน
อันว่า ศรีสะอาดน้อย นางนาถมาลา
กูก็ วางนางเมือ แต่งเมืองคอมเจ้า
อย่าได้ โกธากล้า โมหังกรีวโกรธ กันเนอ
กูก็ ฮักยิงแท้ สองเจ้าท่อกัน พ่อแล้ว

---

๑ ข้า = ฆ่า

นับแต่ ท้าวอยู่หั้น ได้ขวบบีปลาย
นางก็ ถือพามาน[๑] ลูกมีในท้อง

เมื่อนั้น บาคานท้าว ทั้งนางทลพ่อ
สองก็ แปะแผ่นพื้น ตีนเจ้าใส่หัว
นางก็ คึดฮอดเจ้า ตนพ่อชลธาร์
นางก็ เอาคัณฑี ถวายเต็มตวงน้ำ
นางก็ เอามาไว้ ยังพืนถวายพ่อ
นางก็ เก็บมากไม้ ถวายเจ้าพ่อตน
กับทั้ง หาดอกไม้ อยายดอกเลียนขัน
ยอมือนบ พ่อตนลาเจ้า

๘

ท้าวลินทองกลับเมือง

เมื่อนั้น บุญเฮืองท้าว ทั้งนางยัวระยาตร
อุ้มแก่นแก้ว ผายขึ้นเผ่นผยอง[๒]
กับทัง คาบคามแก้ว คนชัยธนูอาจ
พานาถน้อง ผยองผ้ายล่วงไป
หลิงดู หิมมะพานกว้าง ดอยสูงผอมผ่อ
ก็หาก หลายสำเชือ คณาเอียงแว่ววอน[๓]

---

๑ ตั้งครรภ์, ๒ เหาะ, ๓ บางฉบับว่า ส่งเสียง.

หลิงเห็น
ขัวนัวพุ้น
เดียระดาษบัพพโต
พุ้นเยอ
คีรีหลาย
หลั่นระวังเลียนล้อม

บาก๊
แยงทางก้า
บัจฉิมผอมผ่อ

เห็นหมู่
ก๊ก่างฮ้อง
ซมพั้วง่าคอม

สองก๊
พากันดั้น
คงหลวงเหินคั้ว
เห็นหมู่ไม้
หลายล้นแค่ไพร

ฝูงหมู่
ฮอกและจ้อน
เต้นไต่เลยไป
เหลือหลายล้น
จำปาเต็มบ่า
ฝูงดอกไม้
มีถ้วนชู่อัน

ดอกหนึ่ง
ดูงามแท้
ผิวผางไขกาบ
เลียนซะล้าย
เบ็นถ่านดอกทอง

ดอกหนึ่ง
เหลืองยิ่งล้ำ
เลียนกาบเกมใบ
ดูดวงงาม
ดอกเกียงแกมเก้ียง

ดอกหนึ่ง
เขียวขาวแหล้
บังซันเขียวอ่อน
เครืออ่อนอ้วน
ดวงแหล้ดอกงาม

ดอกหนึ่ง
อินทร์ก๊ตั้ง
ลงแต่ดาวะดึงส์ฟ้า
ดูงามโสม
ลิงนางแมนอย้อง
นางกายแก้ว
ผิวออนอิดอ่อน
ยาบยาบย่อน
ลมเฟ้อแกว่งไกว
กาบก๊ซ้อน
ซอนกาบผิวงาม
เกี่ยงงามส้อย
ไพชยนเหลืองหล่า

ยามเมื่อ
ลมถึกต้อง
หัวแย้มอยอกนาง
ลางผ่อง
ตกจากต้น
ลงสู่ธรณี
ทรงงามคือ
ดั่งนางเลียนน้อม

คันว่า ตาบัสโสเจ้า แสวงเห็นสมเสพ
ก็เล่า ไปบ่ได้ ฌานเจ้าขาดเลีย
อันว่า โตนใส่น้ำ กลายเกิดเป็นปลา
เป็นตัวลอย ลองเวนวงกวาง
บังพ่อง ยังก่อก้าน จูมดอกเกียงงาม
บ่อาจ ควัระณานับ แค่ไพรในด้าว
ในไพรกว้าง สัพพะสันหลายลึง
ฝูงหมู่ นกแว่นล้อม สนแส้วมี่นัน
พังยิน ส ว่าสว่ากว้าง กวางอยู่ในไพร
พึงคณานก ซู่ตัวชมซ้อน
พังยิน ออละแออ้อย ออกันขันม่วน พุ้นเยอ
แต่นั้น จิตนาถทะน้อย คนิงไท้พ่อตน
คึดเมื่อ ยังอยู่พุ้น ดอมพ่อมหารัสสี
พังยิน ฝูงหมู่ ยูงแงวขัน แค่ไพรชะพังกว้าง
เมื่อนั้น สองกษัตริย์ไท้ นงปางจอมราช
สองก็ ลงสู่พื้น เซาห้ันฮ่มหัน
ก็หาก ดูเคี่ยมคั่ว เสมอดั้งอินทร์เขียน
สองศรีพระ ชืนชมสงวนเหล้น
นางก็ ทวายทงผ้า มาลาถวายราช
หอมหนเฮา ฮงแจงเฮอเฮือง
นงปางแก้ว ศรีเสลียวตนพี่
สองนาถทะเนื้อ นางชะท้าวชื่นชม
พังยิน นกขอขุ้ม ขันม่วนแซวแซว พุ้นเยอ
ในไพรมี ดอกเฮืองบานเฮื้อ

ฝูงหมู่ ภุมราดั้น แสวงชมผายกลีบ
อีนอีนอ้อย อ้อยอีนชมฮัก
โฮงโฮงหอม ดอกฮังบานฮั้ง
ฟังยิน โทดโทดต้อง ลมพานพัดกลีน พ้นเยอ
หอมหื่นเฮ้า ไพรกว้างกลีนกะจอน
หลิงดู สว่าสว่าไม้ พุงซอดซางไพร
ก็มี ใบเหลืองพัด หล่นลงไพรซะล้าย
แต่นั้น บาคานท้าว ทั้งนางเซาฮ่ม
ทัดดอกไม้ สองเจ้ากล่อมนอน
หลับโซดช้อย เสมอดั่งฉันเดียว
พะไมแพงนอน พ่างบาจอมเจ้า

๑

กินรีสองนางลักพาลินทอง (อุ้มสม)

เมื่อนั้น ยังมี นางแนวเชื้อ กินรีงามยิ่ง
สองพี่น้อง นางแก้วคู่กัน
ขาก็ เนานอนก้ำ สาขานิโครธ
ผาสาทกว้าง นอนหนซูนาง
ยังมี รัสสีเจ้า มหาสมณ์ตนหนึ่ง
อยู่ข้างใกล้ ขานั้นขาบทูล
ขาก็ เที่ยวเผ้าเจ้า มะไลยะโกฏจอมบุญ
แล้วเล่า บินบนเหาะ แอ่วไปไพรหลิ้น

เมื่อนั้น สองศรีแก้ว กินรีน้องพี่
ลงแว่อยั้ง เซาหั้นฮ่มไฮ
ก็จึง เห็นกษัตริย์เจ้า ทั้งสองโสมสะอาด
งามยิ่งแย้ม ดลันดั้งเขียน
แต่นั้น นางผู้เอ้อย องอาจยินมัก
ก็เพื่อ เห็นโสมใส ฮูปงามบาท้าว
ก็จึงแสวงอุ้ม เอาบาทั้งกอด
นางผู้น้อง เอางว้าวและธนู
ก็เล่า เมือฮอดแท้ ผาสาทของชา
บาคานพระ เน่งนอนมีฮู้
ก็บ่ ติงดึงแท้ ฟางนอนกลิ้งกล่อม
ลินทะราชไท้ จอมเจ้าแจ่มศรี
นอนเฮียงซ้อน สองสาวเทียมพ่าง
ซะล่างเข้า เถิงเนื้อตื่นตน
ค้อมว่าแล้ว บาล่ำไปมา
คือดั่ง นอนในปาง เฮื่อเฮืองฉันนั้น
ก็จึง หลิงดูแล้ว กัลยานางนาถ
คือดั่ง โสมต่างหน้า บาท้าวลวดกระสัน
จิตยอดพ้ำ เห็นฮูปนางงาม
คือดั่ง อินตาตอง อ่อนพลอยไยแย้ม
ในทวงเอ้า โซมเอานางนาถ
บาบีบคั้น นมน้องบ่วาง
ท้าวกล่อมกลิ้ง สมเสพกินรี

คือดั้ง ทวงทะลายหลบ หลูดลงเพม้าง

บาก๊ ถามนางแก้ว สาวสวรรค์ต้านต่อ

เจ้น้ นามชาติเชื้อ นางแก้วที่ใด

เมื่อนั้น นางกล่าวต้าน เฮียมแม่นกินรี

อวนก๊ เอาบามา อยู่ดอมเป็นเจ้า

อย่าได้ มีคำฮ้อน กระสันดอมเมียเก่า อวนท้อน

ขอให้ เจ้าโผดน้อง ปางน้ีอยู่ดอม น้ีท้อน

ท้าวก๊ สมเสพน้อง นางแจ่มกินรี

ก๊บ่ ลืมเมียตน แห่งนางนงอ้วน

คิดเมื่อ คองตายแท้ เป็นคืนอันมาก

นางก เป็นผู้เลยง คราวนั้นแหงอวน

จึงไข ขึ้นขาบไห้ ตนพ่อมหารัสสี

พระจึง กูณาผาย โผดเมือดอมแท้

สังมา เป็นเวรโอ้ ยังกูพลัดพราก กันน้

เป็นดอบ นางผู้น้ จริงแท้พรากอวน น้เด

เมื่อนั้น ท้าวก๊ ขึ้นสู่ห้อง ผาสาทของขา

ภายบนมี ยอดทวนปลายช้

พัดเล่า เห็นแก่นแก้ว กินรีนางนาถ

ท้าวซ้ำเล่า สมเสพแก้ว นางน้อยยอดสวรรค์

ค้อมว่าแล้ว หลิงหล่ำไปมา

ก๊จึง เห็นคันชัย ดาบดวงธนูแก้ว

ท้าวก็ บายเอาแล้ว ทะานตนไปฮีบ
ท้าวล่วงดั้น ทะยานพ้าวพั่งเพือน
แยงฝ่ายก้า เดียระดาดดอยสูง
หลิงเห็น จอมพะนังหลาย หลั่นดอยแดนกว้าง

๑๐

นางสุวรรณามาลาเที่ยวตามหาผัว

บัดนี้ จักกล่าวเถิง สุวรรณมาลาน้อย นางนอนแล้วตื่น
นางบ่ เห็นแจ่มเจ้า ผัวแก้วแห่งตน
นางก็คิดว่า บาคานท้าว วางไปปะไป่ เสียนั้น
นางก็ เดินบ่าไม้ ไปหน้าผู้เดียว
นางก็ เฮฮนไห้ ไปมาทุกแห่ง
คิดพุ้นพี้ เมือหน้าก็ใช่การ
นางก็ ยอมือไหว้ ถวายไปทุกสิ่ง
ขอให้ ได้พบพ้อ ผัวข้าลักหนี
ขอให้ พระโผดท้อน ขออยู่กับตีน
ข้อยก็ เป็นธิดา ลูกรัสสีภายพุน
เมื่อนั้น ตาบัสโสเจ้า มหาคุณถามพากย์
ผัวแห่งน้อย นางนั้นชื่อใด

24/11 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางก็ บนบอกเจ้า ซื่อว่าลินทอง
เผือข้า เซาเอาแฮง ฮ่มไฮภายพุ้น

ข้อยก็ ไสยาแท้ เลยนอนหลับอยู่
ค้อมตื่นแล้ว บาท้าวบ่เห็น
จักว่า ท้าวลักดั้น ไปที่ทางใด บ่ฮู้
ข้าจึง เดินไพรมา ฮอดจอมบุญเจ้า

เมื่อนั้น ตาบัสโสเจ้า มหาคุณบนบอก
อันว่า ผัวนาถน้อย ในหั้นหากยัง
อยู่ง่าไม้ นิโครธสาขา พี่พุ้น
นางกินรี ไปลักเอามาแท้

แต่นั้น เจ้าก็ ทันมาพร้อม สองขาน้องพี่
เจ้าก็ ต้านไต่ถ้อย ถามแท้โจทก์ดู
เขือนี้ ไปลักแท้ ผัวท่านเอาหนี แท้ลือ
กูก็ พึ่งยินดู ว่ามีจริงแท้
เขือจง เอามาท้อน ผัวนางขืนเที่ยว
อย่าล่ายถ้อย อำไว้บ่ดี

เมื่อนั้น นางกล่าวต้าน น้องพี่ทูลถวย
ผิว่า ตามโทสา ส่วนมีตายแท้
ขาก็ ใจกระสันฮ้อน ดอมบาสุดขนาด
เพื่อว่า เห็นฮูปเจ้า งามแท้บาดใจ
ขาก็ เอาเมือไว้ สาขานิโครธ แท้แล้ว
เดียวนี้ ท้าวล่วงผ้าย หนีแท้แต่เหิง เจ้าเอย

เมื่อนั้น รัสสีกล่าวต้าน เขือท่านทั้งสอง
ก็หาก เป็นโทโส โทษมีจริงแท้
กูจัก ฑัณฑกรรมให้ ผัวเขือน้องพี่
เขือจิ่ง อปถากน้อย นางแก้วอย่าไล
เขือเจิง ปัวปิ่นเลี้ยง เช้าค่ำวันคืน
อย่าให้ เคืองใจสัง แห่งนางเมียท้าว
อันนึ่ง นางหาก จินตนาด้วย บุตตาลูกประสูติ
เขือเจิง เลี้ยงลูกน้อย นางนั้นอย่าวาง
ผิว่า นางหาก มีคำฮ้อน เป็นการอึดอยาก
แม่นว่า เขือท่านนั้น ลงหม้อบ่สง
เมื่อนั้น เฮาก็ โดยคำเจ้า มหารัสสีตนพ่อ
เขือก็ อุปถากเลี้ยง นางแก้วซูวัน
ขาก็ เก็บหมากไม้ ฝูงหมู่มาลา
เอามาถวาย ซู่วันมาเลี้ยง
อันว่า มาลาแก้ว นางคานโสมสะอาด
นางก็ อยู่จีมใกล้ รัสสีเจ้าบ่ไกล
นางก็ ไหว้บาทเจ้า ทุกเมื่อบูชา
ประนมมือนบ ซู่วันดอมไท้
เมื่อนั้น ตาบัสโสเจ้า มหารัสสีฮักยิ่ง
มะไลยะโกฏิเจ้า รัสสีนั้นสั่งสอน
เมื่อนั้น นางก็ เลยจ่มด้วย สิบเดือนบุตะราช
นางก็ ประสูติลูกแก้ว แพงล้านยอดสมร
โสมสะอาดเน้อ เป็นล้ำหน่อชาย

ก็บ่	เบ็นโยโส	โศกอันผางฮ้าย
ฝูงหมู่	เทพาไท้	เทวดาหลิงหล่ำ
	ฮักษาแจ่มเจ้า	นางน้อยบ่วาง
แต่นั้น	กินรีผู้	สองสาวน้องนาถ
ขาก็	ฮักแจ่มเจ้า	กุมารน้อยเกิงใจ
เมื่อนั้น	ตาบัสโสเจ้า	มหาสมณ์ตนประเสริฐ
เจ้าก็	หาชื่อน้อย	นามหน่อกุมาร
ชื่อว่า	สุวรรณคีรี	เกิดในไพรกว้าง
ท้าวก็	โสมงามแท้	อินหร์ตาตองโลก
คือดั่ง	คำหล่อไว้	พันเบ้าบ่ปาน

๑๑

ตามนางสุวรรณมาลา

บัดนี้	จักกล่าวเถิง	นามหน่อเนื้อ	อินทะราชลินทอง	ก่อนแล้ว
บาก็		โฮมมโนกระสัน	แสบทวงคนิงน้อง	
ท้าวก็		ไปหาไม้	ไฮคำของเก่า	
ก็บ่		เห็นนาถน้อง	บาท้าวถ่าวตาย	
ท้าวก็		คึดฮอดน้อง	นางแก้วบ่ลืม	
บาก็		เห็นฮ่มไม้	เฮียงน้องถ่าวกัน	
บาก็		ตีทวงม้าง	เซซวนลุกนั่ง	

แล้วเล่า คึดฮอดน้อง เห็นหั้นบ่อนนอน

แล้วเล่า เห็นดอกไม้ น้องนาถนงค์ถวย

บาก๊ ตีทวงสลบ ท่าวตนเต๊งหญ้า

โอนอ มาอีด ราลีแก้ว คันธะเสนเจ้าพี่ กเต

น้องก๊ ไปทอดเน้อ ตายแล้วที่ใด น้เด

คึดเมื่อ สองกล่าวต้าน เว้าต่อจากัน นั้นนา

อวนก๊ ถามหาเมือง ต่อเฮียมคราวนั้น

อันว่า เมืองหนห้อง ยังไกลฮู้ว่าบ่

ข้อยก๊ บ่ฮู่แจ้ง บาเจ้าบ่เห็น

คึดว่าจัก เอาแจ่มเจ้า เมือสู่เสวยเมือง

จักว่ายัง ไกลปานใด ดั่งลือเดเจ้า

บัดนี้ เสียนางแก้ว กัลยาเจ้าพี่

เฮียมบ่ จักว่า สัตว์สิงเน้อ เอาน้องคั่วหนี บ่เด

พี่ก๊ คองเห็นน้อง ทันอวนในฮ่ม

ข้อยก๊ เฮาะฮีบพ้าว หาน้องด่วนพลัน พี่เด

เมื่อนั้น ท้าวก๊ หลิงล่ำเอี้ยม ดูสอดทางไป

ก๊บ่ เห็นฮอยตีน ที่ใดมีฮู้

เลยเล่า หนหวยฮ้อน ตีทวงล้มท่าว

ใจขาดดิ้น ดอมน้องท่าวตาย

เมื่อนั้น เทวดาไท้ โซมเอาบาบ่าว

ผายพ่นน้ำ บาท้าวชุ่มเย็น

ก๊จึง หาแฮงได้ บาคานลุกนั่ง

ท้าวก็ หลิงล่ำเอี้ยม หาน้องเล่าไป

ว่าบันดาลโอ้ โอยนอสังเวช กูเด

เวรหาก มาแล่นต้อง กูพี้ดั้งผ้น น้นอ

กูก็ พลัดแม่แล้ว ทั้งเมียซ้ำพลัดพราก เสียนอ

ท้าวก็ เหาะหอบเต้น ทะยานแอ่วหาเมีย

บาก็ แจวแจวเสียง ฮ่ำหานางแก้ว

ท้าวก็ วอนหาน้อง สองทะลายหลายเหล่า

จันทะแจ่มหน้า บาท้าวหล่าเหลือง แลนอ

แต่นั้น ท้าวก็ ไปจวบแก้ว นกหมู่สาลิกา

พึงยิน แซวแซวเลียง ชื่นชมคณาเอี้ยง

พึงยิม ออดออดต้าน อ้อยอีนเสียงหวาน พ้นเยอ

อันว่า ในไพรกว้าง วอนเสียงสมคู่ กันแล้ว

คือดั่ง เสียงนางนี โอ่ยครางคีค้อย

โอนอ คือเสียงน้อย สายคอทิพแจ่ม กูเด

ก็หาก คือสิงบ้าง นางอ้วนแห่งอวน พี่เด

แต่นั้น ท้าวนั่งน้อม แล้วเล่าพึงดู

อยองไปหา ก็บ่เห็นนางแก้ว

บาคานท้าว คนิงนางหยุ่ง

หนักหน่วงหน้า บาท้าวเล่าถาม

ดูรา ศรีสะอาดแก้ว นางชื่อสาลิกา พี่เอย

เนาดงหลวง แด่ไพรพนังกว้าง

ยังห่อน เห็นไผแท้ มากลายน้บ่ เดนอ

เมื่อนั้น นกกล่าวต้าน ขานตอบบาคาน
กูก็ เห็นคนมา ล่วงกลายทางนี้
นางไปก้ำ บัวรพาตะวันออก พุ้นแล้ว
แต่นั้น ลินทราชเนื้อ บาท้าวลูบทวง
ท้าวเล่า ถามถี่แท้ ซักถี่ถามดู
นางนั้น คนมารลือ[๑] ฮู้ว่าคนดีแท้
แต่นั้น สาลิกาต้าน ขานคำกลอยกล่าว
กูบ่ฮ่อนฮู้ คนแท้ว่ามาร
แต่นั้น ท้าวหอบเต้น ไปเปืองปบฮีบ
แสวงหาน้อง สายใจของพี่
พี่ก็ ฮุนแฮงแล้ว นอนนอนนั้งนั่ง
คึดอ่าวโอ้ คนิงน้องบ่ลืม พี่แล้ว
โอนอ ไปไปแล้ว คืนมาลุกนั่ง
บาพัด คึดคั่งแค้น แคนแล้วเล่าไป
บาก็ คึดฮอดน้อง นองเนตรฟูมฟาย
บาคานลุก ล่วงไปเมือหน้า
บาก็ ไปเถิงเท่า ลิงกังอ้ายโคร่ง
เขาก็ เห็นแจ่มเจ้า บาท้าวแล่นหนี
บาก็ เอ็นโคร่งเถ้า ถามข่าวหานาง
สูยัง เห็นคนมา บอกเบืองกูแจ้ง
เมื่อนั้น ลิงกังเต้น หนีไปซีสว่า
ลินทราชไท้ จอมเจ้าไล่นำ
บาก็ แจวแจวเอ็น สูเอ้ยถามแด่
กูจัก ถามแจบแจ้ง คำเผ้ยนซู่อัน

---

๑ หรือ

เมื่อนั้น ลิงกล่าวถ้อย ถามชื่อบาคาน

กูบ่ เห็นคนใด๋ ดุ่งมาทางนี้

ท้าวก็ อาบันโอ้ เสียดายนางนาถ กูเด

เจ้าก็ ลดชั่วเมี้ยน ตายแท้ที่โด พี่เด

ท้าวก็ เวียนหานาง ย่างไปจนถ้วน

ในป่าไม้ ดงกว้างเถื่อนกวาง

บาคานท้าว อาวรณ์ทุกแห่ง

หอมดอกไม้ หลายสิ่งในไพร

ทุกข์แห่งข้อน บาท้าวบ่นอน

นานาเหลือง ดอกฮังบานฮั้ง

ดูงามแท้ จำปาเต็มป่า พุ้นเยอ

ฝูงดอกซ้อน เขียวแหล้อยู่สลอน

ดูงามล้น เลียนล้ำคู่ลำ

ดวงดอกไม้ เดือนห้าจ่อหอม

หมักหม่อมเนื้อ แมงภู่แสวงเคือง

ชมอายละออง แส่วเนืองซมซ้อน

ฝูงหมู่ สักกุณาล้อม หลายถันถักถั่น

สว่าสว่าเต้า ชมเหล้นดอกดวง

บาคานท้าว ลินทองเห็นหลาก

ทักถั่นหน้า คนิงน้องบ่ลืม

เมื่อนั้น บาศรีแก้ว มาตรองดูเศษ

ผู้ที่ต้น บาท้าวล่ำดู

เศษหนึ่ง ตกไปก้ำ บัวระพาตะวันออก

เศษหนึ่งตั้ง สามเล่าเลียนกัน

ท้าวซ้ำ หาใหม่แท้ มาตั้งเล่าดู
จักว่ายัง อยู่เป็นคนแท้
ลื่อลือตาย เสียชาติฉ้นนี้
เศษหนึ่งต้อง ยังแท้บ่ตาย ดอกนา
พัดเล่าซ้ำ สามทีดูก่อน
ยังจัก เห็นหน้าน้อง นางแก้วดั่งใด นี้เด
ท้าวดูแท้ สามปูนดูเสี่ยง
จับโคบเข้า เต็งได้บ่ดี
ท่อจัก เห็นนางแท้ ยังเหิงหลายขวบ
แม่นจัก หาฮ่ำเฮือ เดียวนี้ว่าบ่เห็น แท้นา
แต่นั้น ท้าวโศกเศร้า สนแส่วเหลือใจ
คองจก เอานางเมือ นั่งเมืองภายพุน
ก็หาก ฮุนแฮงแท้ หนหวยฮ้อนสวาท
ตนแจ่มเจ้า ดูเศร้าหล่าเหลือง
กูจัก คืนเมือแท้ เถิงเมืองพลไพร่
กูจัก อวนไพร่พร้อม พาเข้าซอกหา
ยังจัก เห็นนางแก้ว เสน่หาเมียมีง
กูนั้น ฮู้ว่าน้อง นางแก้วหากตาย แท้แล้ว
คันว่า เห็นหน้าน้อง กูนี้จิงซิคืน แท้ตาย
แต่นั้น บาก็ เดินด่งดั้น คืนเมือเมืองนาถ
พระก็ เดินดั่งค้อย คนิงน้องเวทนา น้องแล้ว
พังยิน นกถัวฮ้อง เสียงนัวในป่า พุ้นเย้อ
ฝูงหมู่ไม้ ลำดั้วค่องงาม
บาก็ ไปเห็นต้น ชมพูสูงใหญ่

คันว่า	เกล็ดหล่นแล้ว	กลายเกิดเป็นเงิน
	ทั้งยังเป็นคำ	ทั่วแดนไพรกว้าง
ง่าหนึ่ง	เชิญไปก้ำ	บัวระพาตะวันออก
	เป็นหน่วยแท้	แดงเข้มแข่งงาม
	ตกหล่นแล้ว	พิลาเฮื่อบริสุทธิ์[๑]
	เฮืองเฮืองแสง	ค่าแพงพอล้าน
ง่าหนึ่ง	เชิญไปก้ำ	ทางฝ่ายวันตก
	เป็นหน่วยแก้ว	พิทูรล้ำลูกดี
ง่าหนึ่ง	เชิญไปก้ำ	อุดรหนแห่ง
	เป็นหน่วยแก้ว	มณีเหล้มลูกงาม
ง่าหนึ่ง	ไปหนห้อง	หรดีใต้ต่ำ
	เป็นหน่วยแก้ว	บับพาล้ำลูกดี
ง่าหนึ่ง	ตั้งต่าวชี้	ขั้นซื่อเมือบน
คือดั่ง	เสียงดนตรี	เสพซอแคนได้
	ง่าสองต้อง	คือเสียงสายปี่
	แวดแวดก้อง	แคนเข้าเสพสิง
ฝูงหมู่	อินทีเต้า	เตินมาสร่าสว่า
	บนเวนพา	มาเขาฮุมเฮียง
	บาบ่าวท้าว	จอมเจ้าลวดเซา
	หลิงหล่ำเอี้ยม	ฝูงหมู่อินทรี
	บาคานหลิง	ล่วงกลายไปหน้า

---

๑ บริสุทธิ์

บาก็ ไปเถิงน้ำ อโนมาเค็งคื่น
ลินทะราชท้าว จอมเจ้าลวดเซา
หลิงเห็น ปูมเปือกกลั้ว ฟองฟาดฑดทด พุ้นเยอ
เป็นแปวฮม ฮับกันเพื่อนพ้ง
สระหลวงกว้าง สมุทรหลวงไหลออก
เป็นแม่น้ำ ทั้งห้าหลั่งไหล
แต่นั้น ท้าวก็แสวงดั้น เดินไปเฮ็วฮีบ
นักนักกลั้น คนิงน้องแห่งอวน

๑๒
ท้าวลินทองพบนางบัพพา

ที่นั้น ยังมี ศรีสะอาดน้อย นางนาถเทวะดา
ชื่อว่า นางบัพพา ฮูปงามเสมอย้อย
นางได้ ทำบุญสร้าง ภายหลังชาติก่อน
นางได้ เป็นลูกเจ้า เศรษฐีแท้แต่หลัง
นางนั้น ฮูปฮ่างฮ้าย สมสิงกาดำ
ฝูงหมู่ คนชายเขา บ่คนิงนำแท้
นางก็ ปรารถนาเว้น ฝูงชายในโลก
ขอให้ สุขอยู่ย้อน บุญเจ้าผู้เดียว พุ้นว่าสั้น
ค้อมว่าแล้ว มรณาตายไป

247 VII
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ได้มา เป็นนางบับพา อยู่ในวิมานแก้ว
แต่นั้น ท้าวก็ เข้าสู่ห้อง นางนาถเทวดา
บาหลิงเห็น สีงนางแมนอย้อง
สีใสแก้ว โสมงามเจ้าพี่ อี่เฮียมเอย
เจ้าก็ มาอยู่แล้ง ในนี้เยื่องใด พี่เด
แต่นั้น นางกล่าวถ้อย ถามเซิงกุมาร
ข้อยก็ เป็นนางเทวดา อยู่ในภายพี้
ขอให้ สีเสงี่ยมแก้ว กูณาผายโผด เฮียมท้อน
ข้อยก็ เนาอยู่แล้ง ฮามสี่หากเหิง เจ้าเอย
แต่นั้น ท้าวสี่น้อง นางนาถเทวดา
ก็จึง หายโพยภัย ส่วงเสียคำฮ้อน
ท้าวจึง กลายไปหน้า ดงหนาแสนสำ
หลายพ่ำมื้อ คนิงน้องบ่ลืม
ท้าวก็ คึดฮอดน้อง แสนแส่ขนังจิต
ขอให้ สายใจกู ดุ่งเดินมาพี้ พี่แม
เมื่อนั้น ท้าวก็ไปเถิงน้ำ สมุทรหลวงขันขอบ
หลิงดู เยือกเยือกเต้น ฟองกุ้มมืดมัว
ตะแบ่งเนื้อ ท้าวล่ำไปมา
แปวเปืองกวัด ฟาดฟองพอสะท้อน
ท้าวก็ เอาตัวเข้า ผันผยองดั้นด่วน
แต่นั้น ผีอยู่น้ำ เห็นท้าวล่ำดู
ฮ้อยที่ แม่นชาติเชื้อ ท้าวชื่อลินทอง แท้แล้ว

มันก็ โกธาขม เคียดฝุนแข็งเข้ม
ใผจัก มากลายใกล้ ยังกูลือเดช
มันก็ ยอยกให้ หัวขื้นมืดมัว
แต่นั้น เดโชกล้า กุมภีพญาใหญ่
มืดอื้อคื่อ คึงง้าวกล่าวหาญ
แต่นั้น ท้าวเข้าใกล้ เถิงแห่งกุมภี
กูก็ เดินทางไป ฮอดเมืองภายพุ้น
แต่นั้น กุมภีต้าน เสียงแข็งนาบด่า
กูน้ ลือห่อนอย้าน กลัวแท้แห่งใผ
มันก็ เพินหัวขื้น มังกรมัวมืด
ตัวยืงแท้ เสมอด้ามท่อภู
ตีฟาดน้ำ หางแกว่งทมทม
บาคาน เผลียงกวัด ขาดคอซะเด็นกลิ้ง
เมื่อนั้น บาผยองข้าม เถิงเมืองปลายด่าน
ลงแวะอยั้ง ทันนั้นจอดเซา
บาก็ เอาตัวขื้น เมือเฮือนขุนด่าน
แต่นั้น ขุนด่านเอยี้ยม เห็นท้าวสั่นสาย
เถ้าก็ โซมกอดอุ้ม เอาอ่อนบายแขน
บาคานเฮย อย่านันเนืองท้อน
เถ้าก็ จาระจาต้าน คอมบาซับแซบ
ลักลอบต้าน บาท้าวซู่อัน
เถ้าก็ เอามาพร้อม โภชนังทุกสิ่ง
ขันหมากตั้ง ถวายเจ้าสู่อัน

เถ้าก็ ประนมน้ำ ทูลถวายตามเหตุ
ซับซึมใกล้ บาท้าวจึมจน
แล้วเล่า ยังกลัวอย้าน จูงแขนเข้าบ่อน
อดแบ่นสวม บกตูแลวจงจา

บัดนี้ ยักษ์พ่ายแพ้ ไกลพ่อองค์กษัตริย์ แท้แล้ว
ทั้งเมืองมวล ยักษาเป็นเจ้า
ก็หาก เดโชกล้า ผีหลวงยักษ์ใหญ่
เดียวนี้ มันจอบแท้ หาท้าวซู่วัน แท้แล้ว
เขาว่า สาระพิษฆ่า บ่ตายยินยาก
ยักษ์ก็ เดินล่วงเข้า หาเจ้าซูวัน
อันว่า มาดาแก้ว มเหสีตนแม่ เจ้านั้น
นางก็ มาอยู่ล้ำ ตูข้าเชื่องซอน
เจ้าก็ ไปอยู่แท้ ในป่ากลางวัน
คันว่า เสียแสงดับ จึงมาในบ้าน

แต่นั้น บาคานท้าว ถามตูเถ้าด่าน
ยักษ์นั้น ดีขนาดแท้ เสมอด้ามดังใด

แต่นั้น เถ้าด่านก้ม ประนมบอกพญาการ
นับแต่ ในชมพู ก็บ่ปานเสมอได้
ใผจัก เล็วมาตั้ง สมครามชิงยาด บ่มีแล้ว
ผัดแต่ ใต้ลุ่มฟ้า เฮานี้บ่อาจถอง ได้แล้ว
เยียวว่า อินทร์อยู่ฟ้า เสด็จลงเล็วผ่า บ่ฮู้

อันแต่ คนคือเฮา บ่อาจถองเถิงได้
ยามเมื่อ มันมาม้าง เถิงเมืองกำฮาบ
มันนั้น คือดั่ง เชือกผูกไว้ ทั้งค่ายซู่คน
อันนึ่ง มันแกว่งง้าว คือดั่งแสงไฟ
ซางเซ็งดวง ดาบไขแข็งกล้า
แม่นจัก พื้นเทม้าง กระดานหินขาดมุ่น
คมบ่เบี้ ดูเหี้ยนท่อใย
แม่นจัก พื้นยังน้ำ สมุทรหลวงตัดขาด
เบ็นท่อนอยั้ง คาค้างบ่ไหล
อันนึ่ง บืนขนาดกล้า กงแกว่งธนูศิลป์
คันไกวกวัด ดั้งดินดาขว้ำ นั้นแล้ว
ใผจัก มืนตาตั้ง เบ็นกระจวนผงเผ่า
แม่นว่า หินแก่นกล้า พันชั้นมุ่นทะลาย
อันนึ่ง ยาบยาบกุ้ม แสงขยาดตะบองเพชร
คันได้ ยอไกวกวัด แกว่งม้วทังค้าย
ใผจัก งมงัวเต้น โตนหนีหลบหลีก บ่ได้แล้ว
มันก็ นีรมิตรให้ เบ็นแท้ซู่อัน
เมื่อนั้น ท้าวกล่าวถ้อย ซับแห่งขนโถง[๑]
กูบ่ กลัวเกรงสัง ท่อใยยองน้อย
กูจัก ยิงธนูให้ เบ็นกระจวนผงเผ่า
โอ้ว่า ยักษ์ขยาดกล้า มาท้อนต่อตาว[๒]

---

๑ กระชิบ, ๒ คาบ.

ท้าวฉันทองพบ มารดา บิดา

ค้อมว่า สองกล่าวแล้ว เว้าต่อไปมา
แต่นั้น เทวีเมือง แม่มาหาอย้าว
แม่ก็ เหลียวเห็นท้าว กุมารตนลูก
ใจขาดดิ้น ดอมท้าวปวดทรวง
แม่ก็ กอดลูกแก้ว เจ้าอ่อนสายใจ
มือดีทรวง กอดแฮงดอมไท้
อันว่า บิดาไท้ พญาองค์ตนพ่อ บานั้น
ยักษ์ก็ เอาใส่ไว้ ในหั้นหีบคำ แม่แล้ว
เจ้าจง เอาแม่นี้ หนีแห่งทางไกล แม่ท้อน
แม่บ่ คองเห็นบา ซู่วันหิวไท้
เมื่อนั้น กุมารต้าน จาดอมฮับแม่
ข้อยก็ บ่อย่อนอย้าน สังแท้ยักษา แม่เอย
แม่นท่อ มาฮอดท้อน เขิงขยาดผงกระจวน ก็ดี
ขอแก่ มาดาเฮียม อย่ามีคำฮ้อน
เมื่อนั้น นาโคเจ้า พญาหลวงนาคใหญ่
ก็หาก เป็นด่านน้ำ พญาท้าวยักษ์การ
ท่อหาก เป็นเหตุฮ้าย พญาแห่งกุมภี
มันก็ มรณาตาย คอบตาวจริงแท้

ก็บ่ ทันถามถ้อย มันตายเสียก่อน จริงนา
จักว่า ทาสาข้า ขุนท้าวแห่แหน
แม่นว่า ฝูงเผ้าคุม บักตูคุ้มเวียงหลวง
ฝูงหมู่ ลวาลั้นสาย เที่ยวหาทั้งค่าย
ค้อมว่าแล้ว มัวมืดเสียแสง
ฮมฮม ชาวนครหลวง ซู่คนนอนพร้อม

14

ลินทองช่วยบิดาฟื้นคืนชีพ

เมื่อนั้น ลินทองท้าว คนิงเถิงพระพ่อ
บัดนี้ กูจัก เอาพ่อเจ้า คืนแท้เกิดมา
ก็จึง เว้ากล่าวถ้อย ดอมแม่มาดา
ข้อยจัก เอาภูธร พ่อคืนจริงแท้
ข้อยจัก ไปดูเอี้ยม เวียงหลวงทุกแห่ง
คันว่า ได้ดูกเจ้า มาแท้บ่นาน แม่เอย

แต่นั้น แม่กล่าวถ้อย ใจขาดยินกลัว
เกรงท่อ เสียบาคาน จุ่มเฮยลางแล้ว
ดีท่อ เอากันเข้า ในไพรลี้ลอบ ดีดาย
เจ้าเล่า คึดสิงนี้ ตัวข้อยเล่าตาย แม่แล้ว

แต่นั้น ท้าวจึงแย้ม เห็นแม่ยินกลัว
บาคานลง จากเฮือนถือง้าว
บุญเฮืองเจ้า ลงไปฮอดลุ่ม
แม่แจ่มเจ้า คนิงน้อยคั้งทรวง

ท้าวก็ กลายคูเข้า เดือนดำข่าวฮอด
โฮงใหญ่กว้าง การท้าวยักษา
ผู้ชัยท้าว ลินทะราชจอมกษัตริย์

ท้าวก็ ฮวายมนต์ไป กล่อมเขาหลับพร้อม

ฝูงหมู่ เสนาพร้อม นางสนมพร้อมพ่ำ
หลับโซดซ้อย ในห้องซู่คน

แต่นั้น ท้าวยองขึ้น ผาสาทโฮงหลวง
หลงแลเห็น ยักษานอนเนิง

เป็นที่ กลัวเกรงอย้าน หลายแขนขืนไขว่
คางและแข้ว ขาวเพี้ยงยื่นยาว

เมื่อจัก พันมอดเม้ยน อย้านว่ามีเฮือง

ใคร่จัก วางข่มแช็ง อย้านว่าตนปองข้า (ฆ่า)

แต่นั้น บาคานเข้า เมือในแล้วล่วง
ไขหีบด้าม ดูแท้บ่เห็น

บาก็ เห็นส่ำเชื้อ ฝูงหมู่นางสนม
บาคานถาม ดูกพญาที่ใดมีแท้
นางเนืองต้าน ถวามมาชี้บอก
หีบใหญ่ตั้ง เท้งพุ้นพ่ำทวง

เมื่อนั้น ท้าวล่วงเข้า ในหีบมณีกาย

ก็จึง เห็นจอมเมือง ดูกพญากูหล้อน
ศรีคานเน้ือ บายเอาเล่าลูบ
เก็บดูกถ้วน ตามตั้งโตกคำ
สะส่วงล้าง โลมลูบคัณโฑ
จันทน์มันปะสรง ส่วยลาโลมไล้
บาศรีท้าว ผายยาทิพย์ใส่
ผู้ที่แม้ง พระเมืองเจ้าดูกตอม[๑]
ซ้ำส่วยล้าง ผายใส่สองที
บุญเฮืองเลย เกิดมาเป็นเน้ือ
บาศรีแก้ว สามทีซ้ำเป่า
พอแจมเจา เมืองลานนังเน่า
เจ้าก็ เห็นลูกแก้ว โสมสะอาดกุมาร
จอมเมืองคืด ซู่อันคนิงแจ้ง
แต่นั้น ราชาเจ้า ทั้งบายัวระยาตร์
ลงจากห้อง โฮงกว้างฮอดดิน
ท้าวก็ ถกเพทแก้ว ลาเลิกอาคม
พญาการลุก ตื่นตนคนิงค้ำ
ในใจท้าว คนิงดถ้วนถี่
ฮ้อยที่ โจรลอบเข้า โฮงกว้างแม่นลิน แท้แล้ว
คืดฮุ่งแจ้ง คือดั่งตาเห็น
ก็เล่า มาฝันเห็น ดั่งลือลางแล้ว

---

๑ ตอบ = ต้อม, รวบรวมนำมาร่วมกัน.

แต่นั้น ลินทองท้าว บาคานทั้งพ่อ
เมือฮอดห้อง ทันนั้นแม่ก็เห็น
ผู้ที่ต้น มือผ่าเผลียงอก
นางก็ ยอบาทา ใส่หัวหิวไห้
พญาเมืองเจ้า บายแขนนางนาถ
อุ้มเอกหน้า นางแก้วนั่งเพลา
เมื่อนั้น ขุนด่านต้าน ประนมมือก้มขาบ
ตามคำมี แต่คาวทันเค้า
ก็บ่ มีใผแท้ มาปองคึดช่อย
บัดนี้ บุญมากล้น เห็นท้าวฮอดเถิง
ข้าก็ ฮักแจ่มเจ้า ปตตราชกมาร
คือดั่ง บุญบาคาน เกิงอินทร์จริงแท้
เมื่อนั้น ราชาเจ้า พญาเมืองตนพ่อ
ถามแจ่มเจ้า บาท้าลูกตน
ยามเมื่อ อาการฮ้อน การสามาฮอด
ที่นั้น เจ้าพ่อ ดั้นด่วนผ้าย หนีแท้แห่งใด
ตูข้า ตายมอดม้วย ทุกแห่งวายมุด
อันว่า แนววงศา แห่งเขาตายเสี่ยง
พ่อก็ เยียวว่า กุมารท้าว ตายเสียเสมอพ่อ จริงแล้ว
ยักษ์ก็ จับพ่อไว้ ขังหั้นหีบคำ
เป็นที่ หนหวยเอ้า ผองตายมรณาต
ก็หาก ทุกข์หมื่นชั้น คองเจ้าบ่เห็น แท้แล้ว

พ่อก็	คึดฮอดเจ้า	วอนกล่าวเทพา
ขอให้	กุมารหนี	หลีกโพยภัยพ้น
ขอให้	มีแนวเชื้อ	อย่าขืนเขินขาด
อย่าได้	เสียหน่อเชื้อ	แนวชั้นสืบสาย
พ่อก็	ทุกข์อยู่ใช้	ผายเผื่อภาวนา
พ่อบ่	วางทรงศีล	ซั่วมวนมระเม้ียน
เป็นที่	เอาการแท้	ทรงกรรมวิบาก
	เอ้าอุดฮ้อน	ในหั้นชั่วตาย
บัดนี้	บุญมากล้น	พลอยเล่าคืนมา
เฮาจัก	ไปทางใด	เพิงพาเมืองกว้าง
เมื่อนั้น	กุมารท้าว	ไขคำถวายพ่อ
ข้าก็	บ่หอนฮู้	เป็นเหตุฉันใด
ฮ้อยที่	อินตาลง	โผดเป็นโพยฮ้อน
ค้อมว่า	นอนหลับแล้ว	เถิงยามแล้วตื่น
เลยเล่า	เห็นบ่าไม้	ดงกว้างมืดมัว
ข้อยจึง	แลล่ำเอ้ียม	เห็นแห่งอาศรม
ก็จึง	กลอยใจไป	แม่นตาบัสโสเจ้า
พระก็	มีนางแก้ว	โสมงามสุดขนาด
ก็จึง	เอาแจ่มเจ้า	ปงให้คูสอง
เจ้าก็	สอนเพทค้ม	ฝูงขยาดมนต์อยำ
	ทังมวลสอน	พ่อจอมบุญเจ้า
ก็บ่	มีนานแท้	จอมบุญผายโผด

247พิ
ห้ามจำหน่าย

พระก็ บอกให้แท้ คืนเข้าสู่เมือง
ข้าก็ พานางน้อย ผันด่วนโดยพลัน
ก็เพื่อ คนิงใจเถิง พ่อพระองค์จอมเจ้า
แล้วเล่า มาเซาอยั้ง ลำไฮฮ่มใหญ่
สองพร่ำพร้อม เผือข้าเน่งนอน
สองก็ หลับซวดซ้อย พร้อมพ่ำทั้งสอง
พลอยเล่า เวลาเถิง แห่งกันในหั้น
ยังมี แนวนามเชื้อ กินรีนางเทศ
สองพี่น้อง เดินเหล้นลวดเห็น
นางเล่า คึดใคร่แม้ง เลยเล่าเอาไป
เถิงสาขา แห่งเคยนอนหั้น
ข้อยก เลยกระสันดน หานางนองนาถ
แล้วเล่า ดันด่วนผ้าย หาน้องบ่เห็น
ข้อยก็ เอ้นเฮียกฮ้อง หาทั่วในไพร
ก็เล่า เถืองคำคึด ต่าวคืนมาพ้ำ
คองว่า เถิงสถานแล้ว โฮมเอาพลไพร่
คึดจัก พาพวกพร้อม คืนเข้าเที่ยวหา
ก็จึง มาฮอดแท้ หนแห่งเมืองตน
ก็บ่ เห็นอันใด ดั่งใจจงอ้าง
เมือนน ราชาเจา พังบากลอยกลาว
เป็นที่ กรรมงึดง้อ ดอมแท้ซู่อัน
ที่นั้น ท้าวกล่าวต้าน ดอมพ่อเร็งโญ
ข้อยจัก ลองมนต์อยำ แห่งอาการท้าว

ข้าจัก เดาดาแท้ ลองดูศาตรเพท
โอดว่า ดีขยาดแท้ สองเข้าต่อตาว
ข้านี้ ลูกศิษย์เจ้า มหาเอกมนต์อยำ แท้แล้ว
อันแต่ เชิงอาคม ก็บ่ปานจอมเจ้า
ใผจัก มาพานต้อง ตากูเบียกยาก จริงแล้ว
นับแต่ ใต้ลุ่มฟ้า มาพร้อมก็บ่กลัว
คันจัก อัปโศกอย้าน ท้าวแห่งการะสา ก็ดี
ตามแต่ สมภารเฮา บ่ค่อยพึ่งปองให้
ข้าจัก ยอธนูไว้ กระจวนผงเผลียงผ่า ไปนั้น
บีนขยาดต้อง ซะเด็นขว่ามขาดขวัญ
อันนึ่ง ดวงดาบกล้า ไกวแกว่งแสงตาว
คันได้ ยอไกวกวัด ย่อมพังเพม้าง
ทัณฑางว้าว พันเผลียงตัดขาด ไปนั้น
ยักษ์นั้น ดีขยาดแท้ ล็อล้นก็บ่กลัว
เมื่อนั้น พ่อก็ พึ่งแจ่มเจ้า ต้านกล่าวคำแข็ง
ก็เล่า ยังเพิงกลัว กล่าววอนดอมท้าว
พ่อก็ ขอแก่ ปุตตาเจ้า กุมารตนลูก จริงท้อน
อย้านท่อ ยักษ์พ่ายแพ้ ตนเจ้าย่อมตาย แท้ตาย
รือว่า งูพิษฮ้าย ใผห่อนประสงหา ดังนั้น
อันนึ่ง แปวไฟเฮือง บ่หอนเยืองยอยใกล้ พ่อแล้ว
ดีท่อ เอาตัวเว้น แวนไกลกวนหลีก ดีตาย
อันว่า คำแต่เถ้า เขาเว้าสืบมา

อันว่า ศัตรูนี้ อย่าลวนหลายเล่า
คันว่า เพื่อนบ่แพ้ ตัวแพ้ดั่งเดียว พ่อเอย
บ่หอน หนีกันได้ ผองตายเท่าซั่ว จริงแล้ว
คันว่า กรรมหาก มาแล่นต้อง คราวนั้นจึงยอม แท้แล้ว
ท้าวเล่า ยังกล่าวตาน ขันต่อมีกลัว
มันหาก มาทำเวร แก่เฮาจริงแท้
เมื่อนั้น มาดาพร้อม ขุนโถงเถ้าด่าน
ขอห้ามท้าว จริงท้อนอย่าเล็ว เจ้าเอย
อย้านท่อ เป็นดังน้ำ พันขาดไหลมา นั้นเด
ก็หาก ฮุนแฮงอิด อ่อนเสียตนเจ้า
เมื่อนั้น ท้าวก็เข้ม แข็งขยาดมีกลัว
มันจัก เป็นดั่ง แปวไฟเฮือง ผ่าลงยังน้ำ
มันจัก เป็นดั่ง งูเพาฮ้าย ประสงตาวเผลียงผ่า
ข้าจัก ตัดท่อนบั้น ซะเด็นกลิ้งแค่ดิน
แม่นจัก เป็นเสมอน้ำ เฮียมซิคอยลงอาบ
ข้าจัก สะสรงขอดแห้ง ผองเท่าไขเขิน พ่อเอย

ลินทองกลับเพศเป็นนกแขกได้พบกับนางบัวทอง

เทื่อนี้ ข้าจัก นิรมิตแท้ เป็นแห่งสักกุณา แท้ดาย
แม่จึง เอาไปขาย แก่พญาการท้าว

คันว่า ใผถามซื้อ อย่าขายให้ฮอด จริงดาย
คันหาก ฮอดยักษ์แล้ว คราวนั้นจึงขาย
เจ้าจึง เอาเอาแท้ เงินพันควรค่า
เจ้าจึง เอาแต่ เชือกผูกคล้อง ตีนข้อยฮีบคืน แด่ท้อน
ค้อมว่า สั่งแม่แล้ว กลับกลายเป็นนก
สักกุณางาม บึกหางเขียวเหลือม
ตาดำเพี้ยง หัวเขียวแกมมุ่ย
สบปากเกลี้ยง แดงเข้มแข่งวรรณ
อกอ่อนอ้ง องอาจแดงออน
นกก็ แจนแจนจัด แม่ไปเยอเจ้า
สกกุณาทาว ลนท้องนกแขก
คือดั่ง อินหร์หล่อปั้น แปงไว้ดั่งเดียว
แม่ถี ้ เห็นหลากแท้ ดูอาจอัศจรรย์
อันว่า มนต์อยำบา ลูกกูแควนคิ้ว
นางก็ ดีใจแท้ เห็นบาเป็นหลาก
อันว่า ลูกแก่นแก้ว กูนี้ก็หากเป็น แท้แล้ว
บาก็ จัดแม่เจ้า ไปเที่ยวโดยพลัน
เจ้าก็ แยงการะสา ฮีบไปเดียวนี้
คันว่า ใผถามซื้อ เทิงเมืองทุกแห่ง ก็ดี
อย่าได้ ขายให้ท้อน เถิงท้าวจึงขาย แท้ดาย
นกกล่าวแล้ว แม่เล่าลงเฮือน
นางก็ เอาลินนก ล่วงไปไปแท้

เลยเล่า เถิงสถานห้อง เศรษฐีหลวงมูลมั่ง
เก้าโกฏิเข้า ของแท้มากหลาย
มันก็ มีลูกแก้ว นางชื่อบัวทอง
นางก็ เป็นธิดา ลูกเศรษฐีทันนั้น
แต่ก่อน นางได้ เคยเป็นชู้ ลินทองของเก่า
นางก็ เห็นแขกแก้ว เลยคุ้มฮอดบา
นางก็ คึดอยากได้ ขอเหนี่ยวไอยะกา
ข้อยจัก เอาเงินพัน ไถ่เอาดอมเจ้า
เมื่อนั้น ไอยะกาแก้ว เทวีด้านต่อ
ข้อยอยาก ถวายแห่งผู้ ภายพุ้นแก่พญา
อันว่า บัวทองน้อย เลยกระสันฮักยิ่ง
นางก็ บายแขกเต้า แยงแล้วบ่วาง
นางก็ว่า งามงามแท้ นางแยงลูบลูบ
นางว่า ข้อยจัก เอาแท้แท้ ดอมเจ้าย่านาย
ย่ากล่าวต้าน ต้านว่ามีขาย
ข้อยจัก เอาไปถวาย แห่งพญาเมืองเจ้า
เมื่อนั้น นางก็ บายเงินถิ่ม ไปในซ้าย่า
นางก็ จับแขกได้ หนีไปเข้าส้วมตน
เมื่อนั้น ย่าก็ ขืนบ่ได้ แล้วเล่าเลยเมือ
นางก็ เอาเงินพัน ด่วนพลันเถิงห้อง
แม่ก็ เอาไปซื้อ ตามใจทุกสิ่ง
เงินค่าท้าว ไปซื้อจ่ายกิน
เมื่อนั้น ได้นกแล้ว เล่าลูบคลำคลำ
นางคลำดู ฮูปงามงามแท้

คึดฮอด ลินทองท้าว สายสมรชู้มึง กูเด
ท้าวก็ มรมึงเม้ียน ตายแล้วที่ใด นั้นเด
โอนอ นางหาก คองหาเจ้า ดูนานเหินมาก เฮ็วแล้ว
อันว่า คำซ่าเจ้า บาท้าวก็หากยัง แท้แล้ว
นับแต่ ฮู้ข่าวท้าว ได้ขวบสามเดือน น้ีแล้ว
เขาว่า ลินทองมา ฮอดเมืองจริงแท้
ก็หวก กลายยามแล้ว คองดูยินยาก
ก็บ่ คือแม่นแท้ ทั้งค่ายหง่วมเหงา มากแล้ว
นางก็ จ่มฮอดท้าว ฮักแขกล่ำล่ำ
นางก็ เอาสักกุณาแปะ ใส่ทวงแยงเหล้น
แต่นั้น บาดำนท้าว ลินทองฮองสวาท
เพราะว่า นางนาถน้อย เอาข้ึนขวี่ทวง
แต่นั้น นกกล่าวต้าน เฮียมแม่นลินทอง แท้แล้ว
ข้อยก็ อาฮมคึด ฮอดอวนสองแท้
เมื่อนั้น นางคานถิ้ม สักกุณายอแกว่ง
อันว่า นกแขกเต้า ตัวน้ีปากเบ็น แท้นอ
แต่นั้น นกลวดกลิ้ง กลายเกิดเบ็นบา
อันว่า ลินทองงาม ดั่งอินทร์จริงแท้
สองกษัตริย์ค้ัน ดอมกันชมชื่น
จันทแจ่มเน้ือ เห็นท้าวบาดทวง
เลยลวด โซมกอดน้อง แก่นแก้วสายสมร
หลิงดู อรุณลับ เหลื่อมลงคาค้อย

แต่นั้น ชุมบ่าวข้า เศรษฐีหลวงตกแต่ง
โภชนะเข้า ถวายน้อยพร่ำมวล
นางก็ เชิญแจ่มเจ้า เสวยโภชน์กินดอม
ทั้งเล่า อัดปักตูส้วม สองขาดักอยู่
สองก็ กินเข้าน้ำ เสียแล้วเลิกลา
ฝูงข้าใช้ ซอมเจ้าเสพพา
เขาก็ ยกยื่นน้ำ ถวายยอดนางคาน
ทั้งสองเสวย ซู่อันเลยแล้ว
แต่นั้น นางเนืองต้าน ถามบาทุกสิ่ง
บุตราชท้าว แถลงถ้อยซู่อัน
เล่าพากย์พื้น ตั้งแต่พลอยพลัด
ตามคำมี ซู่อันบนน้อง
บาก็ ขอชมน้อง เสนหาเจ้าแจ่ม เฮียมเอย
พี่ก็ คิดออดน้อง นางแก้วซู่วัน พี่แล้ว
เยียว่า สายสมรแก้ว กูกลายเบ็นเพื่น เสียลือ
พี่ก็ ดั้นดั้นดิ้น แดให้หุ่งหา พี่แล้ว
แต่นั้น นางนาถน้อย แถลงต่อบาคาน
ข้อยก็ ยังคองหา ซู่วันเฮไห้
ผิบ่เห็น สายสมรแก้ว แหนงตายม้มชั่ว จริงเทอญ
แต่ว่า การยักษ์ฮ้าย อวนลี้ซู่วัน
ค้อมว่าแล้ว ท้าวกอดคอชม
บาก็ ชมนางคาน บ่อีมใจพอแท้

นางก็ ชอนมือซ้อน กระสันแคด้นดั้น
นาถเน่งเนื้อ บาท้าวกอดสมร
ท้าวเน่งน้อม นีเนี่ยนนมนาง[๑]
ล่ำล่ำมือ ลบคึงคานน้อย
นางคานน้อย ดูนวนหนักหนุ่น
มือลูบคั้น คลำเนื้ออ่อนอวน
เนื้ออ่อนอ้วน บาเล้าโลมนาง
นางเอาโสม ใส่เพลาชมแก้ม
บาชมแก้ม ทอดทะเน่งนอนหงาย
ทะเน่งเนื้อ บาท้าวท่าวเต็ง
แต่นั้น เวลาล้ำ เถิงแถใกล้ฮุ่ง
ท้าวก็ ลาจากน้อง คำมั่นสั่งอวน
ข้อยจัก ลาจากเจ้า เมื่อสู่มาดา ก่อนแล้ว
ลายใจกู จึงคอยพลอยอ้าย
แต่นั้น นางคานต้าน ขานคำบอกบน
ขอให้ ลุถาภแพ้ จอมเจ้าโชคชัย แด่ท้อน
ค้อมว่าแล้ว ท้าวเล่าเลยเมือ
เถิงเคหัง แม่ตนยามเช้า
แม่ก็ เหลียวเห็นเจ้า ปุตตาตนลูก
ฮับอ่อนน้อย กุมารท้าวส่เฮือน
แม่ก็ แต่งเข้าน้ำ หาสู่กุมาร
ราชาพระ พ่อพระองค์กินพร้อม
สะเด็ดการแล้ว กุมารกลอยกล่าว

---

๑ บีบ ตี เคาะ.

สังบ่ ให้ฮอดพุ้น การท้าวยักษา แม่เอย
แม่ฮับถ้อย ขานลูกกุมาร

นางหาก ดนคำขอ ยาดเอาดอมข้อย
นางก็ บายเงินได้ พอพันยอยื่น
ข้อยก็ ขืนบ่ได้ นางนั้นยาดเอา
ค้อมว่าแล้ว ท้าวอยู่สามวัน
ก็ซ้ำ วาจาไข ต่อเทวีแก้ว

ลินทองแปลงเพศได้พบนางกลิ่นสมุทร

บัดนี้ ข้อยจัก ทำตัวให้ เป็นโสมเสมอไก่ จริงนอ
แม่จึงเอา เซือกผูกคล้อง ตีนข้อยเที่ยวไป นั้นเนอ
คันว่า ใผถามซื้อ อย่าขายฉันเก่า นั้นเนอ
ไปให้ ฮอดท่านท้าว ภายพุ้นจึงขาย แม่เอย
ท้าวกล่าวแล้ว กสับเพทกลายเป็น
กุศโตงาม ดั่งอินทร์แปงบั้น
หางทวยพั้ว เดือยแหลมประชิตยิ่ง
ขนอ่อนอ้วน แดงเข้มฮูปงาม
ไก่ก็ เกิกเกิกก้อง ขันม่วนอรชอน

แม่ก็	ยินสะอางคิด	แห่งบาไทท้าว	
เมื่อนั้น	กุตโตต้าน	ลินทองท้าวไก่	
แม่จึง	ไปฮีบท้อน	เยียวน้ำอย่านาน	แม่เอย
แต่นั้น	แม่บ่ช้า	เฮ็วฮีบเลยไป	
นางก็	เอากุตโต	ไก่ทองเดินย้าย	
ก็จึง	ไปเถิงแท้	เศรษฐีหลวงมีชื่อ	ภายพุ้น
นางก็	ขึ้นสู่ห้อง	เฮือนคุ้มเศรษฐี	
แต่นั้น	ทาสาข้า	ในเฮือนเศรษฐีใหญ่	
เขาว่า	ไก่ย่าเถ้า	งามแท้ดั่งเขียน	
เขาก็	สว่าสว่าท้วง	หลิงล่ำแซวแซว	
	นันเนืองเสียง	สนันเนืองงามแท	
แต่นั้น	กลิ้นสมุทรน้อย	นางสาวโสมสะอาด	
นางก็	ผุดลุกแล้ว	ถามแท้แห่งเขา	
นางว่า	สังสังแท้	สูเอยท้วงสนั่น	นั้นนา
เขาว่า	ไก่ย่าเถ้า	ตัวนี้แต่งงาม	เจ้าเอย
แต่นั้น	นางนาถน้อย	ยั้วระยาตรเฮ็วพลัน	
	นางเมียงเห็น	อ่อนใจยินค้อย	
	นางนาถน้อย	แยงเห็นยังไก่	
นางก็ว่า	ไก่ผู้นี้	งามแท้ถึกใจ	แท้นอ
นางเล่า	ถามย่าเถ้า	เฮ็วฮีบโดยพลัน	
เจ้าก็	ไปไปแท้	ไปสังเดย่า	
เจ้าก็	ได้ไก่ผู้	ตัวนี้แต่ที่ใด	ย่าเอย

เมื่อนั้น ย่ากล่าวต้าน บนบอกนางคาน
ข้อยก็ เอากุตโต แต่เฮือนมาแท้
ข้อยจัก ไปถวายเจ้า พญาเมืององอาจ ภายพุ้น
ย่าก็ มาแวะยั้ง ในนี้เมื่อยแคน เจ้าเอย

เมื่อนั้น นางกล่าวต้าน ต้านว่าอย่าไป ย่าเอย
นับแต่ กุตโต ในโฮงหลวง บ่อาจลือดาน้อย
ย่าจง ขายขายท้อน นายเอยยังไก่
ข้อยก็ อยากได้แท้แท้ ดอมเจ้าย่านาย

ย่ากล่าวต้าน ต้านว่ามีขาย ย่าแล้ว
ข้อยจัก เอาเมือถวาย ยอดพญาเมืองเจ้า
แต่นั้น นางก็ บายเอาได้ เงินพันยอยืน

ทั้งเล่า อุ้มไก่ผู้ ตัวนั้นบ่วาง
ย่ากล่าวต้าน ต้านว่าอย่าเอา
ย่าก็ แพงจริงจริง อยากไปถวายเจ้า
เมื่อนั้น ทะม่าวหน้า นางนาถกลืนสมุทร
นางก็ อุ้มไก่ได้ เลยเข้าส้วมตน
ย่าก็ ขืนบ่ได้ ยมหม้อมหม่อมนาง
ก็จึง เอาเงินพัน ด่วนเมือเถิงอย้าว
เมื่อนั้น กลืนสมุทรได้ กุตโตยังไก่
นางก็ ฮักยิ่งแท้ แยงแล้วเล่าแยง
นางว่า ไก่ผู้นี้ งามยิ่งเป็นกระดัด แท้นอ
ตั้งว่า แยงตามแยง ก็เล่างามงามแท้ นี้เด
นางก็ นอนซะแคงกลิ้ง หลิงแลยังไก่

ตั้งว่า งามแท้แท้ เบ็นหน้าบ่อยากวาง แท้นอ
นางก็ บายเอาตั้ง ในอางหลิงหล่ำ ดูนั้น
ไก่ก็ ควักควักแก้ หัวซีนเขี่ยแอว
นางนาถน้อย หลิงล่ำไปมา
นางก็ บายเอาตั้ง เพียงนมแยงเบิ่ง
ไก่ซ้ำ ขีดเขี่ยต้อง นมน้อยแห่งนาง
ตีนทำต้อง นมนางหนักหนุ่น
นางก็ คึดเคียดฮ้าย นางถิ้มไก่หนี
อันว่า ไก่ขี้ฮ้าย ตัวถ่อยมึงงาม แท้นอ
มึงก็ เอาตีนซะ ซีนกูเลยแก้
ทั้งเล่า ตีนทำต้อง นมกเจ็บปวด อีสังนี้
นางว่า ไก่ผู้นี้ งามแท้ผอกเหลือ แท้นอ
แต่นั้น ไก่ซ้ำ จอกจอกฮ้อง คืนเขี่ยขานาง
ตีนทำทำ บ่อนหีนางหั้น
แต่นั้น นางยินฮ้าย บายเอาขาหนีบ
มึงแห่ง เฮ็ดสิ่งนี้ เบ็นแท้จึงฮวย เบิ่งท้อน
แต่นั้น ไก่ก็ บิดเบือนตั้ง หัวออกยอคอ
เพียงของนาง ว่าฮางฮางท้อน
นางว่า เนอเนอต้าน เนอเนอมึงจื่อ
ไก่ก็ จอกจอกฮ้อง อยู่หว่างขานาง
นางว่า มึงฮายฮาย เบิ่งดูจริงแท้
สังว่า สัว์ขี้ฮ้าย เสมอลิงฉันคน น้เด

แต่นั้น นางเอาขี้น เพียงคึงไสเสียด

ตีเคียดแท้ นางน้อยลูบหลัง

คึดฮอด ลินทองเท้าว สายสมรชู้มึง กูเด

ยามเมื่อ ยังอยู่แท้ พาหลิ้นม่วนก๊ใจ

ท้าวก็ ไปหาได้ เอามายังไก่

สองพร่ำพร้อม กับหลิ้นม่วนงัน แท้นา

บัดนี้ ท้าวล่วงด้น ไปที่ทางใด บ่ฮู้

จักว่า บาคานตาย ฮู้ว่ายังจริงแท้

เขาว่า ลินทองท้าว คืนมาเถิงราช เฮาพี้

อันว่า คำซ่าเว้า เหิงแท้บ่คือ แท้แล้ว

แต่นั้น ไก่กล่าวต้าน เฮียมแม่นลินทอง

ข้อยก็ ฮมนาคึด ฮอดอวนจริงแท้ พี่นา

ที่นั้น นางยินฮ้าย กำมือตีไก่

เลยลวด กลับกลายกลิ้ง เป็นท้าวเกิดมา

ศรีเสงี่ยมเน้อ ลินทองธรรมชาติ

คึงอ่อนอ้วน แขนส้วยสิงเหลา

แต่นั้น นางนาถน้อย ตกขม่าในใจ

ก็จึง ยอมือนบ นอบบาไทท้าว

ลักแม่น ลินทองท้าว จอมหัวตนประเสริฐ จริงลือ

ชู้ขีนข้อย เฮียมแท้แต่หลัง แลนา

ข่อยก๊บ ฮู้จักว่า เจ้าแลเบ็นสิ่งนั้

คันแม่น เบ็นสิ่งนี้ ตัวข้อยโทษมี แท้แล้ว

เมื่อนั้น ท้าวก็ ซวงกอดอุ้ม เอายอดนางคาน

ทวงมือชม นั่งเพลาชมน้อง

ศรีเสงี่ยมแก้ว ชมอวนฮักยืง

นางนาถน้อง แพงล้านขอดใจ

นางก็ ดั้นดั้นด้ั้น ด้ันดั้นดอมกัน

บาคานชม อ่อนอวนเผือฝั้น

บาคานซ้อน ซอนคอนางนาถ

แล้วจูบแก้ม นางน้อยบ่วาง

แต่นั้น ท้าวลบคั้น นมน้องม่วนมือ

นางก็ ออดอ้อนต้าน ต้านต่อดอมบา

อวนก็ คนิงคำเจ็บ แสบนมในเนื้อ

แต่นั้น จอมปางท้าว ถนอมนางแล้วอย่า

ดีแก่ สูรย์ค่ำคล้อย คลาเข้าลับเขา

พี่งยิน ทวนทวนก้อง พาดลั่นตึงตึง พุ้นเย้อ

ฮมฮม ชาวนครหลวง ซู่คนโฮมห้อง

แต่นั้น ทาสาข้า พาแลงตกแต่ง

สองแจ่มเจ้า เสวยแล้วเลิกทะไล

ค้อมค่ำคล้อย มัวมืดเสียแสง แลเยอ

อระชอนเถิง เที่ยงคืนคักไค้

นางเนืองต้าน ถามบาทุกสิ่ง

ลินทะราชท้าว จาน้องซู่อัน

เหมือนดั่ง เกิดแต่เชื้อ ม้าแห่งพนละหก[๑]
คุบคอคัก เคี่ยมงามเสมอแต้ม
เลาคึงเกลี้ยง กลมงามแอยะแอย่ง
ยัวระยาตรย้าย เห็นห้าวและงาม
คือดั่งจัก เหาะหอบเต้น เถิงที่ดาวะดิงส์
ยองยองเยาะ ค่อยยองยองเต้น
แม่ก็ เห็นบาท้าว คนิงใจสุดขนาด
แม่แจ่มเจ้า จูงม้าเที่ยวไป
อันว่า บาคานท้าว ลินทองม้ามึง
ม้าก็ กั๊บกั๊บย้าย นำส้นแม่ตน
แต่นั้น ชาวเมืองพร้อม กันเห็นท้วงสนั่น
เขาว่า ม้าย่าเถ้า งามแท้ยิ่งแปง เจ้าเอย
ลางคนท้วง นายเอยเจ้าย่า
สังว่า ม้าช่างได้ เดเจ้าช่างขาว่ แท้นอ
เมื่อนั้น ย่ากล่าวต้าน ฮับพาดย์ชาวเมือง
ข้อยก็ เอาอาซะไนยไป ส่งเมือเถิงเจ้า
ข้อยก็ เบ็นไทเลี้ยง อัสสาพระบาด จริงดาย
ก็หาก มาชุบข้อย วันนี้เปลี่ยนกัน เจ้าเอย
เขาว่า ม้าภูมี งามยิ่งจริงนอ
ตั้งว่า คึดปากได้ เขาอย้องซู่คน
เมื่อนั้น การะสาท้าว ราชาทงแท่น
ท้าวก็ ทันพวกพร้อม ขุนท้าวฮีบโฮม

---

๑ ม้าวลาหก

เขาก็ เยือกเยือกเต้น โดยอาชญาปลง
เสนาหลวง สี่ทวนทันใช้
วันนี้ เฮาพระองค์ฮ้อน ฮมทวงเอ้าอูด
คือจัก เป็นเหตด้วย ประการแท้สิ่งใด บ่ฮู้
ท้าวก็ เอาคำฮ้อย ยอให้ซู่คน
เขาก็ ยกใส่เกล้า โดยอาชญ์เฮ็วพลัน
ลวดตี ละวาเหาะ ทั่วเมืองทังค้าย
สนสวนแล้ว เนืองนันหื่นหื่น
เขาก็ ไปจวบท้าว ลินม้าแม่จูง
เขาก็ ไปกล่าวถ้อย ดอมย่าหวนความ หนึ่งแล
ไปไปสัง ย่าเอยจูงม้า
เมื่อนั้น ไอยะกาแก้ว ขานคำยุบนั่ง
ทั้งพังพ้าว เคืองแค้นสั่นสาย
ข้อยก็ เอายังม้า เมือถวายพระราช
เพราะเพื่อ ทุกข์ยากแท้ หลอนเจ้าโผดผาย
แต่นั้น เขาก็ ชักเข้าใกล้ ไปล่ำหลิงดู
ตั้งว่า งามงามสุด ลื่นลัวเฮาแท้
เจ้าจง เอาไปท้อน ทูลถวายภูวนาถ
อันว่า พระบาทเจ้า จักปลงให้ดั่งใจ แท้แล้ว
เขาก็ จาระจาแล้ว เลยไปทุกแห่ง
แต่นั้น แม่แจ่มเจ้า จูงม้าด่วนเถิง
นางก็ ไปเถิงเท้า โฮงหลวงเดียระดาษ
ฝูงหมู่ ขุนใหญ่เต้า เนืองน้อมดั้งจวน

นางก็ วางเชือกม้า ใจสั่นวังวัง
ก็จึง ยอมือนบ แทบทูลประนมก้ม
ข้าเถ้า ขอพรแท้ ทูลถวายล้นข่มอม
อันว่า ม้าข้อยเถ้า ถวายเจ้าบ่ำลือ
ขอทาน สมบัติแท้ กูณาภัยโทษ
แต่นั้น ขุนใหญ่ได้ ความเข้าขาบทูล
ถวายตามข้อ คำนางทูลเยีง
แต่นั้น พระบาทเจ้า เออแล้วลุกพลัน
บีดปล่องเอี้ยม หลิงหล่ำไปมา
ก็หาก ดูงามเหลือ กว่าลัวทังค้าย
ก็บ่ คือแนวเชื้อ อัสสาม้ามึง เฮาน้
คือดั่ง กลับเพศแท้ คนฮู้ขยาดเซ็ง แท้นอ
ก็จึง ต้านไต่ถ้อย ถามย่าหลายความ
อันว่า อาชะไนยมึง แต่ใดมึงซื้อ
แต่นั้น นางเล่าน้อม ถนอมถวายแถมราช
ข้าเถ้า เป็นผู้ใช้ เศรษฐีเจ้าพ่ำโดย
ก็หาก เกิดแต่เชื้อ ม้ามึงตัวดี แท้แล้ว
ว่าจัก ถวายเถียรไหว้ ประนมเนืองนบบาท
ดั่งนั้น ก็เล่า นำคำสอน ซ่อันจริงแท้
ยามเมื่อ ทรงสั่นสาย วางเสียลังเชือก
แก้แค่มม้า[๑] ก็เป็นมึงจึงไป
คันให้ ไปซื่อนี้ ขัดบ่ไปดั่งใจ

---

๑ บังเหียน, ขอบ, ริม ใกล้ๆ.

มึงจง คืนเสียท้อน มันคืนเสียว่า

มึงจึง อยู่ที่นี้ มีพ้อก็บ่หนี

เจ้าตั้งว่า อัสดรม้า ตัวดีสุดขนาด จริงแล้ว

อันว่า นายม้านั้น สอนได้ซู่อัน เจ้าเอย

แต่นั้น พระบาทต้าน จาหมู่ขุนหลวง

สูจึง ไปจำดู ดั่งคำมันต้าน

เขาก็ โดยคำเจ้า ลงจำทุกสิ่ง

ม้าก็ คุบคาบได้ โดยด้ามดั่งความ

เขาก็ แซวแซวพร้อม กันหัวสว่าสว่า

เป็นดัง นายเถ้าต้าน จาแท้ซู่อัน เจ้าเอย

เมื่อนั้น พระบาทเจ้า คิดอยู่หน่วยหวย

เมื่อจัก ปสงคำตรัส ก็เล่ายังคำสลั้ง

หากจัก เห็นกันแท้ ยามทวายทรงขวี นั้นแล้ว

ผิว่า แม่นม้าแท้ มันนั้นอ่อนโยม

ผิว่า แม่นผู้ฮู้ กลับเพศแปลงเป็น

หากจัก เบียวเบืองปบ บ่อาจสังขยาได้

แต่นั้น เจ้าก็ ปลงคำให้ ขุนหลวงถามค่า

สจง ถามย่าเถ้า เอาแท้ท่อใด

มันจัก เอาสังแท้ ตามใจมันว่า จริงแล้ว

สูจง หาฮีบพ้าว มาให้แก่มัน เทียวเทอญ

ก็หาก ควรค่าพัน ค่ามีนาเจ้า

เขาก็ เอามาให้ เงินคำมีมาก

ทุกสิ่งพร้อม มาให้มากหลาย

มึงจง ถือเอาแท้ พอแปลงกายชาติ มึงท้อน

อันว่า พระบาทเจ้า วางให้บ่ขีน นี่แล้ว

ย่าก็ เก็บใส่ช้า[๑] พอแต่แปลงกล

ยังเล่า มีคำขอ เชือกคืนจูงม้า

ข้าเถ้า ขอคืนแท้ เสสังเชือกแค่ม เจ้าเอย

ก็บ่ได้ อันผูกช้า นาเจ้าบ่มี แท้แล้ว

แต่นั้น พระบาทต้าน คำว่าอย่าเอา

สูจึงไปหา แปลงหู ช้าย่าเถ้า เดียวนี้อย่านาน

เขาก็ ไปหาได้ เสสังยังเชือก

แต่นั้น ย่าเถ้าค้อย คนิงหน้าหล่าเหลือง

เถ้าเบื่อกลั้น อัสวาสคือตาย

นางก็ คนิงในใจ ว่ากรรมกูแล้ว

ก็บ่ มีใผแท้ จำเป็นโตแต่ง

โตหาก เป็นผู้ฮู้ คาห้างใส่คึง แท้แล้ว

ย่าซ้ำ นบนอบน้ิว วอนกล่าวขอคืน

เถ้าขอ ฑานคำสุข เชือกคืนจริงแท้

ข้าก็ ยืมมาแท้ เสลังเชือกเพื่อน จริงนา

ผิบ่ คืนดั่งนั้น ตัวข้อยบ่เอา ได้นา

เมื่อนั้น ผู้ชัยท้าว คึดเคียดโกธา

มึงอย่า กลจาหลาย ฮีบเมือเดียวนี้

---

๑ ช้า = ตะกร้าเล็ก ๆ ใส่ของใช้ ส่วนมากเรียก กะช้า เช่น กะช้าใส่หลอดทอผ้า เป็นต้น

เมื่อนั้น นางก็ กลัวเกรงอย้าน ถอยลงเฮ็วฮีบ
นักนักกลั่น คนิงท้าวสั่นสาย
คึดว่า หายโศกแล้ว เลยเล่าพลอยพบ นี้เด
ก็หาก ในใจโต แต่งเบ็นอันไว้
นางก็ คืนเถิงห้อง เคหังเฮือนอยู่
นางก็ บอกให้แจ้ง ผัวเจ้าซู่อัน
เมื่อนั้น ผู้ชัยท้าว ตนพ่อลินทอง
เจ้าก็ ยังแข็งใจ ว่าบ่เบ็นสังแท้
อันว่า กุมารเจ้า ปุตตาตนลูก เฮานั้น
ก็หาก ดูเพทคิ้ว มนต์ท้าวหากหลาย แท้แล้ว
ค้อมว่าแล้ว เว้าต่อไปมา
ยังเล่า คนิงใจคึด ฮอดบาหลายชั้น
บัดนี้ การะสาได้ ม้ามิงลินทอง แท้แล้ว
มันก็ เพิงใจคึด ว่าจักลองดูแท้
มันก็ เนืองคำต้าน เสนาทั้งลูก
ลูกแก่นแก้ว บาท้าวสั่งสอน
บัดนี้ เฮาจัก ไปแอ่วม้า ดูเดชฤทธีแฮง ก่อนแล้ว
สูจง เนาในเมือง ค่อยฟังดูท้อน
มันก็ คัวเอางาว[๑] คันชัยดวงดาบ
ตะบองเพชรไต้ เยืองแล้วเล่าลง
มันก็ ซิกขึ้นม้า ฟาดเล่นซำซำ
อาชะไนยเหาะ หอบตีนทะยานเต้น

---

๑ คว้า, ฉวย, คลำหา

มันก็	เฮฮนฮ้อน	มึงไปไวฮีบ
	ตะบองเพชรกลุ้ม	บาท้าวสั่นสาย
ม้าก็	เหาะหอบเต้น	แฮงฮอดเฮ็วพลัน
	อาดลตก	ขม่าใจทางสะท้าน
	อุณละโหฮ้อน[๑]	ทังคึงเอ้าแสบ
	ตะบองเพชรแก้ว	การท้าวฟาดตี
ยักษ์ก็	ชักแค่นแง้น	แค้นสวาทหนหวย
	พาทะยานปบ	แวดดอตระการกว้าง
	กลายหนห้อง	หิมพานหลายหลั่น
	เข้าเขตกว้าง	ดงไม้เขตเขา
ซ้ำเล่า	ชักแยกเกี๋ยว	ขงขอบหิมพาน
	อะโนมาหลบ	ล่องลงลอยน้ำ
	เวียนมาก้ำ	ชมพูนครราช
แต่นั้น	ผู้ชัยท้าว	ลินม้าหอดแฮง
ก็จึง	คึดเถิงไท้	ตนพ่อมหาระษี
	ทังอินทร์พรหม	หมู่เทวดาพร้อม
กับทัง	พระพ่อเจ้า	บุญกว้างพ่อตน
กับทัง	เถ้าด่านพร้อม	นางนาถทั้งสอง
กับทัง	เจียมปางพระ	พี่แพงองค์น้อง
ข้อยก็	วางเสียเจ้า	ไกลอวนพลัดพราก จริงแล้ว
พี่ก็	คึดฮอดแท้	คนิงน้องบ่ลืม มากแล้ว

---

๑ บาลีว่าอุณโห=ร้อน

บัดนี้ ข้อยจัก	ตายเที่ยงแท้	ขอสั่งอินทร์พรหม	แท้แล้ว
ก็เพื่อ	อาการหนัก	เพื่อนปุนปองแพ้	
ยักษ์ก็	ตีไปก้ำ	สระหลวงเชิงขอบ	
สระนั้น	มีดอกไม้	หลายล้นส่องงาม	
ฝูงหมู่	บังกอนแก้ว	บัวขาวเฮืองเฮื่อ	
	นีลบลแบ่งล้อม	เลียนข้างขอบสะพัง	
ก็หาก	เบ็นสระแก้ว	ชมพูโสมสะอาด	
นางก็	พาชาติเชื้อ	ไปหลิ้นซู่วัน	
แต่นั้น	ยักษ์และม้า	ไปฮอดแคมสะพัง[๑]	
ม้าก็	โฮยแฮงอิด	อ่อนอวนเลยไห้	
ยักษ์ก็	เหลียวเห็นแก้ว	ดเบ็นการหลาก	
มันก็	ลงจากม้า	ยืนกั้งล่ำดู[๒]	
อันนี้	บ่ใช่เชื้อ	แนวชื่ออาชไนย	แท้ดาย
ฮ้อยที่	ลินทองกลับ	เพศจริงเบ็นแท้	
มันก็	หลุบหัวม้า	หักคอเด็ดขาด	
	ยีย่องม้วย	กินเสี้ยงซู่อัน	
กับทัง	เชือกแค่มม้า	ม้วนใส่ทั้งมวล	
แม่นว่า	ขนซะเด็นตก	เลือดแหลวกินเสี้ยง	
ก็หาก	เสียชัยท้าว	ลินทองใบ้ง่าว	จริงนอ
	การะยักษ์ท้าว	กินเสี้ยงซู่อัน	
แต่นั้น	ยักษ์ก็ลงกินน้ำ	ในชลสระใหญ่	

๑ ริม, ขอบ, ใกล้ๆ. ๒ เอามือป้องหน้าฝาก, เอาผ้าหรือร่มกั้นแแด.

มันก็ เอ้าอูดท้อง พวนไส้แสบพุง
ท่อว่า ชิวหาลิ้น ปลายแหลมม้ามึง
ยังข้องแข้ว กาวท้าวท่อเม็ดงา
ยักษ์ก็ อ้าปากกม้ ฟายกอบกินชล
อาโปไหล ลอดลงนำน้ำ
ก็เล่า เบ็นปลาแท้ เข็งคำงามยึง
การะยักษ์ท้าว บายเปลื้องบ่ทัน
ปลาก็ หลบลอบลี้ ลอยแล่นกันไป
การะสายักษ์ ฮีบคัวเพื่อนพึ่ง
มันก็ งมงัวปลิ้น ไปมาทุกแห่ง
ปลาก็ หลบหลีกลี้ หนีแท้บ่เห็น
ก็หาก ฮุนแฮงท้าว แคนเสียแล้วอย่า
มันก็ คึดเคียดฮ้าย เลยขึ้นนั่งแคม
ก็เล่า หลิงแลเอยี้ยม ไปมาทุกแห่ง
ก็บ่ เห็นบ่อนบ้อน ซอมถ้าจอบดู[๑]
กูก็ คึดว่า หายโพยแล้ว เนาอยู่เย็นใจ
พลอยเล่า ยังเบ็นเวร แห่งกูลางแล้ว
ท้าวก็ เลยผยองผ้าย คืนเมือเมืองราช
เข้าสู่ ผาสาทกว้าง ทันท้าวซู่ภาย
กับทัง ฝูงสำเชื้อ เนื้อนาถนางสนม
ทังกุมมาร หน่อเมืองบาท้าว

---

๑ พิจารณารอคอย

บัดนี้ การเมืองฮ้อน เฮาพระองค์เห็นหลาก จริงแล้ว
ก็เพื่อ ลินทะราชท้าว เป็นม้าแม่นจริง แท้แล้ว
กูก็ คึดว่า มุดมอดแท้ เลยอยู่สบายใจ
มันเล่า ยังเป็นปลา ส่วนเมืองมัวแท้
เมื่อนั้น ขุนแถลงน้อม ทูลถวายก้มขาบ
ขอให้ ลุลาภแพ้ ชัยกล้าเพิงบุญ
ทังเมืองมวล เพิงพาจอมเจ้า
เมื่อนั้น ราชาต้าน รักษาเมืองทุกแห่ง
สูจง ใช้ถีบม้า เลิงเลื่อยซู่ทาง แท้เนอ
เขาก็ โดยอาชญ์เจ้า ทุกแห่งสนสน
พญาการคึด บ่ดีใจแท้

บัดนี้ จักกล่าวเถิง ราชาเจ้า ชมพูทรงราช
พระก็ มีลูกแก้ว นางน้อยฮูปงาม
ผิวอ่อนอ้วน โสมสิงสาวสวรรค์
เลาคิงงาม ดังนางนครฟ้า
เขียมเขี่ยแย้ม สอนสาวคอค่อ
นมตุ่มตั้ง แอวส้วยสิงเขียน
คอกลมปล้อง ตาดำคิ้วคาด
สุทธยิ่งแย้ม ดวงหน้าแว่นแยง
โสมสะอาดน้อย กลั้วกลิ่นจันทน์หอม
หลิงดูผิว ผ่องงามเงาแก้ว
ผมดำเกลี้ยง คือเทาอวนอ่อน

น้ำวแลบส้วย แขนเกลี้ยงก่องงาม
ทั้งเมืองย่อง โสมนางสุทธยิ่ง
ฮ้อยประเทศท้าว เขาย่องว่างาม
อันว่า ราชาท้าว พญาหลวงตนพ่อ
พระก็ ฮักลูกแก้ว นางน้อยเกิงตา
เจ้าก็ ปลงอาชญ์ให้ ฝูงหมู่เสนา
สูจง แปลงหอสูง ให้นางแพงล้าน
สูจง คูนหินตั้ง เป็นเสาผาสาท
คำลาดแต้ม มุงแก้วซู่ภาย
เขาก็ นบนอบน้ำว โดยอาชญ์ปุนแปลง
บระบวรผิว เฮื่อเฮืองเงาแก้ว
เขาก็ เชิญนางน้อย เมือหอแหนแห่
นางนาถเจ้า แพงล้านอยู่เสถียร
สุขยิ่งล้ำ เหมือนดั่งในสวรรค์
พังยิน ควนควนเสียง เสพระบำทังค้าย
หอสูงแก้ว นางคานเฮืองเฮื่อ
ยอดช่อฟ้า ลายล้านแข่งงาม
สัพพะสิ่งแต้ม สุบสอดลายเครือ
กินรีเลียน ดอกงามเงยก้าน
นงค์ปางแก้ว เนาหอผาสาท
งามยิ่งแย้ม แสงเหล้อมสิ่งผิว
ท่อว่า ในใจน้อย คนิงเถิงหลายสิ่ง

คือดอยาก ได้ผู้ซ้อน เทียมข้างอุ่นทรวง
นางก็ คือดค้อยค้อย คนิงอยู่ในใจ
หลิงดู กำแพงหิน แวดระวังหลายชั้น
ฝูงหมู่ล้อม ฮักษาผาสาท
ใผจัก ลักลอบเข้า เถิงพี่บ่ช่างมี แท้แล้ว
ซะซ่อนน้อย คนิงอยู่ในใจ
ณาในปาง ผู้เดียวหมอนมู้
พอเมื่อ เถิงระดูตั้ง วันศีลสิบห้าค่ำ
ฮอดขวบแท้ วันนั้นสู่สะพัง
ก็จึง จัดส่ำเชื้อ สาวหนุ่มทั้งหลาย
วันน นางจก ลงสระสรง สาบายเบาเนื้อ
เขาก็ ทันมาพร้อม เพรียงกันให้เสพ
ตั้วพาทฆ้อง แคนได้เสพระบำ
สิงห์โขนย่อง แหนแห่กุมารี
เนืองนันลง สู่สะเภามวลพร้อม
ค้อมออกแล้ว นางนาถทวายทง
อาภรณ์แพร ยืงงามทรงย่อง
ฝงหม่ ทาสาข้า ระวังวานแหนแห่
นางนาถน้อย ลงเหล้นชื่นชม
นางก็ ถือเชือกได้ ในมือกวัดวาด
ฝูงหมู่ ข้อยแจ่มเจ้า ลงเหล้นชู่คน

---

๑ หมอนเหม็นอับ, หมอนขี้นรา.

แต่นั้น
เจ้าก็
ก็จึง
คือดั่ง
ปลาก็
นางก็
เขาก็
นางว่า
จักว่า
เขาก็
เขาว่า
จักว่า
เขาก็
นางว่าจัก
กูจัก
พังยิน
ก็จึง
นางก็

ลินทองท้าว
ฮู้เหตุแล้ว
เห็นนางแก้ว
จักอยาดย้อย
ดั่นดั้นด้น
เลยซะเด็นตก
หลิงแลแล้ว
นางปากท้วง
แซวแซวท้วง
ปลาซะด่องเข้า
บลาสังแท้
สูฮีบฟ้าว
เอากันแท้
ปลาฮูปั้น
ปลาซะหมอแท้
สว่าสว่าท้วง
เอาเมือเลี้ยง
แปลงอ่างแก้ว
ค้อมว่าแล้ว
คอนคอนเสียง
เมือเถิงห้อง
บอกส่ำข้า

ปลาสมอฮู้เมื่อ
คอยขึ้นล่ำแล
ศรีเสงี่ยมยอดยิง
สะพังกว้างฮ่งเฮือง
ดั้นดั้นคอมนาง
เข้าโอนางแก้ว
เห็นปลาสุดขนาด
ปลานี้แต่งงาม
ปลาสังเจ้าแจ่ม
โอแท้แห่งกู
คือคำเท้าทั่ว
มาท้อนล่ำดู
หลิงแลเอยียมเบิ่ง
ตูข้าบ่ห่อนเห็น
หลิงดูก็ยังต่าง
ปลาแท้ว่างาม
ในหอผาสาท
ในหั้นปล่อยมัน
ลาเลิกเลยเมือ
เสพนางนงน้อย
หอปางผาสาท
เขาตั้งอ่างคำ

แท้นอ
นางเอย
นี้เด
เจ้าเอย
มากแล้ว

---

๑ ทำตามคำ, รับคำสั่ง.

เขาก็ โดยคำเจ้า เดาดาตกแต่ง
ค้อมว่าแล้ว ถวายเจ้าพระยอดนาง
นางก็ เอาปลาไว้ กุมภังในอ่าง
ลินทะราชท้าว ปลานั้นล่องลอย
นางก็ แยงแยงเอี้ยม ปลาสมองามยิ่ง จริงนอ
ศรีแจ่มเจ้า นางน้อยบ่เบิดแยง[๑]
แต่นั้น เถิงค่ำคล้อย มัวมืดแสงสุรย์
หลิงดู อารุณลับ ลั่นลงยามตั้ง
ฝูงหมู่ นายครัวเต้า เตินตามตกแต่ง
ถวายแจ่มเจ้า นางน้อยเลพเสวย
คอมว่าแล้ว ลาเลกถอยพา
ฝูงหมู่ นายครัวเขา เลิกเมือหาห้อง
เขาก็ ปลงกะแจงง้าง ไทขันฮักษาอ่อน
อันว่า ผาสาทน้อย นางแก้วฮีบโฮม
เขาก็ อยายกันไว้ เบ็นถันสามหมื่น
สาวส่ำใช้ นางน้อยสี่พัน
บัวระบัติเจ้า วันคืนทุกเมื่อ
บ่ให้ คละคลาดได้ คลาแคล้วยืบยาม
ทันที่ วันแลงเน้อ นางเนานอนเน่ง
เขาก็ เอาคำตี แผ่นเบ็นฝาส้วม
เถิงยามแล้ว ลาล้ำเที่ยงคืน

---

๑ เบื่อ, หน่าย.

นางนาถน้อย นอนหั้นผู้เดียว
เดิกซักไซ้ ไทหมู่กลองยาม
พังยิน คอนคอนเสียง ตูกเติมมาตั้ง
แต่นั้น ลินทองท้าว ปลาสมอในอ่าง
ท้าวก็ คึดคลั่งคล้อย เห็นน้องบาดใจ
กูก็ อดบ่ได้ กลั้นอยู่หนหวย มากแล้ว
ควรที่ กูชมนาง อีมก็ใจปางนี้
ปลาก็ เลยซะเด็นเต้น เมือเทิงผาสาท
ก็เล่า เบ็นฮูปท้าว งามแย้มดั่งอินทร์
บาก็ แยงส้วมน้อง นางนาถชมพู
คัวมือบาย ถึกนางองค์น้อง
นางก็ เฮฮนดั้น เห็นบาถามราช
เจ้านี้ อยู่ประเทศก้า เมืองท้าวที่ใด พระเอย
ก็จึง มาโผดน้อง ล้นที่คำกระสัน นี้เด
อวนหาก อาวรณ์เป็น ผู้เดียวหมองเศร้า
เจ้านี้ เป็นแนวเชื้อ ดาวะดิงส์อินทะราช นั้นลือ
ก็จึง ลงลั่วน้อง ลองเหล้นอยู่พลอย แท้ลือ
ผิบ่ มีดั่งนั้น พญาราชอีศวร แท้แล้ว
เ ้าก็ เดินมาเถิง ลั่วไลลวงน้อง นั้นลือ
จักว่า มเหสีล้น เทียมพระองค์อนันเนก จริงแล้ว
เจ้าก็ มาเยาะเย้า ลวงเหล้นบ่ควร เจ้าเอย
ผิบ่ มิดังนั้น เทเวศรหิมพาน บ่อย่าแล้ว
เจ้าหาก ทำตัวเป็น คั่วมาลวงน้อง

เมื่อนั้น ท้าวก็ กระสันคอมน้อง นางงามสุทธยิง จริงแล้ว
โซมกอดน้อง แถลงถ้อยกล่าวคดี
ข้อยนี้ บ่แม่นเชื้อ ฝูงหมู่อินทร์พรหม เจ้าเอย
บ่ใช่ แนวนาคา แม่นคนจริงแท้
ข้อยก็ เป็นแนวเชื้อ พญาศรีกุตราช
พี่ก็ ฮู้ข่าวน้อง พระอวนดั้นดุ่งเถิง พี่แล้ว
ขอให้ ศรีใสแก้ว กูณาผายโผด เฮียมท้อน
ข้อยก็ เป็นกำพร้า นางซ้อนบ่มี แท้แล้ว
คือว่า ใจประสงค์แก้ว เป็นศรีมหาเอก
ฝูงหมู่ นัดเรศกว้าง วางให้ช่างอวน เจ้าเอย
แต่นั้น ทะแวนเนือ นางนาถชมพู
นางก็ ยังเพิงใจ ว่าเทวดาแท้
เจ้านี้ อีศูรแท้ พญาทอนฝูงต่าง จริงแล้ว
ผิว่า แม่นท่อนท้าว บ่มีดั้นด่วนเถิง เจ้าเอย
ฝูงด่านล้วน เวียงหินอนันต์เนก
ฝูงหมู่ คนแห่อ้อม ประมาณได้หมื่นแถว
ซ้ำเล่า เกาะเกี่ยวง้าง กระแจใส่ขอกระดาน
แม่นว่า ลมพานพัด ก็บ่แผ่วผายได้
ใผจัก เขียวคืนดั้น มาเถิงก็ยินยาก เฮ็วแล้ว
เทื่อนี้ ผู้ที่เหง้า จอมไท้สิงใด นั้นเด
แต่นั้น ท้าวบอกแจ้ง คำซื่ออันมี
ข้อยก็ เป็นแนวนาม ลูกพญาจริงแท้

ท่อว่า สมคราม้ล หนีเมืองพลัดพราก จริงแล้ว
ข้อยก๊ มาอยู่ส้ นางนาถน้อย นั้นนา
พี่ก๊ เห็นฮูปน้อง เอาตนเถิง
เฮียมก๊ โฮมมะโนผาย เห็นเสียแท้
เจ้าก๊ เอาเฮียมไว้ นางนาถน้อย
อันว่า ลินทะราชท้าว ตั้งต่าวหน้า
แต่นั้น นางนาถน้อย นางคานแถลง
ก๊จิ่ง เอาตนเถิง บุญเฮืองเจ้า
ก๊บ่ เห็นเสียแท้ เนาอยู่แล้ง
นางนาถน้อย ท้าวกอดน้อง
ก๊จิ่ง ตั้งต่าวหน้า บาคานเฮียง
นางคานแถลง ในปางแก้ว
บัดนี้ บุญเฮืองเจ้า สองพร่ำพร้อม
น้องหาก เนาอยู่แล้ง นางคานดิ้น
แต่นั้น ท้าวกอดน้อง ท้าวนวดคั้น
บาคานเฮียง บุญมีได้
ในปางแก้ว บุญมากล้น
สองพร่ำพร้อม

หนีเมืองพลัดพราก สะพังกว้างแห่งอวน โสมสะอาดอินทร์เขียน พ่ำมาดอมน้อง กุมภังในอ่าง บานั้นแม่นอวน สะดุ้งตื่นคนิงดู อ่างคำคอยเอี้ยม ยังปลาในอ่าง แพงล้านเชื่อใจ แถลงต่อดอมบา เชื่อบาไทท้าว กษัตรีย์ผายโผด ภายพี่ก๊ย่อมคอง ชมฮูปสายสมร ฮูปนางนอนซ้อน หอสูงผาสาท เคียงหน้าต่อกัน กระสันดอมบาบ่าว นมน้องบ่วาง เทียมสองผายกลีน บาท้าวจูบชม

จริงแล้ว นั้นนา นั้นเด น้ำแล้ว เฮียมเทอญ มากแล้ว อวนเอย

พอเมื่อ เวลาล้ำ เถิงแถใกล้ฮุ่ง
ไก่ตื่นพร้อม ขันท้าทั่วเมือง
พี่งยิน ว่อนว่อนก้อง เบ็ดป่องวอยวอย พุ้นเยอ
จันโทลง สองงามเงาซ้าย
พี่งยิน กุยกุยก้อง ยามแถใกล้ฮุ่ง
ฝูงหมู่ เค้าอ่านฮ้อง ดูล้ำถ่ายคอน
เมื่อนั้น ท้าวก๊ เต้นนางแก้ว สายใจเจ้าพี่
บัดนี้ ข้อยจัก ทำกลลับ เซื่องอวนเนอเจ้า
เฮียมก๊ ขอนอนลี้ ในผมเจ้าแจ่ม จริงแม
นาถทะน้อย เอาอ้ายเซื่องผม พี่เนอ
แต่นั้น นางนาถน้อย คนิงแล้วกล่าวถาม
เจ้าจัก จาคำลี้ ในผมสังว่า เบ็นนี้
บ่ใช่ แนวเฮือดเชื้อ เหาน้อยจึงบัง เจ้าเอย
สองก๊ จาระจาแล้ว จำจวนเถิงฮุ่ง
แต่นั้น ฝูงพวกเข้า กระแจงง้างเล่าไข
แต่นั้น นางคานน้อย จับบาซุกเซื่อง
เลยลวดเบ็น ไม้บีนเกล้า เก็นเกตั้งอยู่
แต่นั้น ฝงสำข้อย ครัวตั้งถนอมถวย
เขาก๊ เอามาพร้อม สีพี่นล้างส่วย
นางนาถน้อย แพงล้านเล่าเสวย
ค้อมว่าแล้ว ตั้งแต่งพางาย
สนสน สาวนครหลวง ซู่คนเลยแล้ว

เขาก็ ตีพิณพร้อม กะสิงโขนขับเสพ
ยาบยาบพร้อม ระบำเหล้นซู่เชิง
อันว่า ฝูงทวยค้า ไทราษฎร์ขายของ ก็มี
ฝูงหมู่ ไทซำลัว แล่นลัวหื่นห้าว
ฝูงหมู่ เคยกินย้อน กุญชโรข้อยมหาด
เขาก็ ไปเล้ียงช้าง พญาเจ้าซู่วัน
สุขยิ่งล้น นครใหญ่ชมพู มากแล้ว
หลายพญามา ส่วยสินแสนช้าง
นับแต่ บาคานท้าว ลินทองมาอยู่
บาก็ ชมแจ่มเจ้า นางน้อยซู่วัน แท้แล้ว
ก็หาก นานมากแท้ สามเดือนทัดเที่ยง
นางก็ ทงครรภท้าว ดูเศร้าหล่าเหลือง
แต่นั้น นายครัวพร้อม กันแลหลิงล่ำ
ก็หาก ดูต่างแท้ นางแก้วต่างดา แท้นอ
เขาก็ ขึ้นขาบไหว้ ตนพ่อเร็งโญ
อันว่า กุมารีคืด ต่างตาจริงแท้
ตูข้า ซอมดูแท้ เห็นกลการต่าง จริงแล้ว
นางก็ แบ่งพดไว้ ทังเข้าและแกง
อันนึ่ง ผิวผางเน้อ คึงคานเหลืองหล่า
คือดั่ง มีผู้ซ้อน นาเจ้าเที่ยงจริง เจ้าเอย
เมื่อนั้น พระโกรธกล้า คือดั่งไฟลน
สูจง ทันนางมา อย่านานเดียวนี้

แต่นั้น เขาก็ โดยคำเจ้า ไปพลันฮีบแล่น
เถิงที่ ผาสาหน้อย นางแก้วขาบทูล
บัดนี้ พระพ่อเจ้า ทันฮีบเฮ็วพสัน
ขอแก กุมารเอย ฮีบเชญเดียวนี้
แต่นั้น นางก็ เมือเถิงไท้ บิตตาตนพ่อ
แต่นั้น พระพ่อเจ้า จาถ้อยโจทก์ถาม
สังว่า คึงคานน้อย ผิวผางเหลืองหล่า
เจ้าอยาก ได้ผู้ซ้อน สังเจ้าบ่จา พ่อเด
ก็หาก ยศยิ่งล้ำ ลือเดชชมพู พ่อเด
สายใจกู สิ่งใดฉันนี้
เมื่อนั้น นางทลไหว้ บิตตาตนพ่อ
นับแต่ เป็นลูกเจ้า บุญกว้างเกิดมา
ก็บ่ มีใจเลี้ยว หนีจอมพระพ่อ จริงนา
ข้อยก็ เป็นพยาธิ์ฮ้าย นาเจ้าบ่สำบาย เจ้าเอย
แต่นั้น พระพ่อใช้ ทันหมู่หมอยา
ขาก็ โดยภูมี ฮีบเตินคำเจ้า
หมอก็ คอยหลิงเนื้อ นางคานดูต่าง
ก็บ่ คือพยาธิ์ฮ้าย นาเจ้าหลากหลาย แท้แล้ว
แต่นั้น พระพ่อเจ้า ถามฮ่ำสองที
เจ้าจึง อย่าอำความ บอกกูอย่าช้า
นางก็ ขอยอมแพ้ โดยคอมพระพ่อ
ตั้งบ่ มีแท้แท้ นาเจ้าบ่อำ แท้แล้ว

เมื่อนั้น พระพ่อเข้ม แข็งโกรธโกธา
มึงจัก มรณาตาย ซากตาวดวงกล้า
นางก็ ยังปากต้าน ขอดอมพระพ่อ
ขอยหาก สุขอยู่อยอน บุญเจ้าฮมเมือง แทดาย
อันแต่ ผาสาทแก้ว หอสูงมากยืง
นับแต่ ชายใน เมืองชมพู ก็บ่ไปเถิงได้
เมื่อนั้น เจ้าก็ ทันมาพร้อม หูฮาทั้งสี่
หมอก็ เลียนเลขตั้ง คาล้วนซู่อัน
เอามาตั้ง ชาตาเจ้าอ่อน
บีน้ เคราะห์คาดเข้า นางแก้วมากหลาย
ก็จัก มีสุขแท้ ภายลุนหายโศก
ผิว่า ตามกล่าวแท้ บีน้เคราะห์หลวง
แต่นั้น พระบาทเจ้า ถามหมู่ฮูฮา
อันว่า นางเบ็นโพย วาดใดเดเจ้า
หมอก็ บายสอต้อง หอระคุณสองเลข
หมอว่า เบ็นยิงแท้ นาเจ้าซวดประมาณ พระเอย
คือดั่ง มีชายซ้อน เทียมสองสมคู่ กันแล้ว
ท้าวนั้น ประเสริฐแท้ ฤทธีกล้าเกิงอินทร์ เจ้าเอย
ก็หาก อยู่ฝ่ายก้ำ หนแห่งบ่จฉิมมา พุ้นแล้ว
ท้าวนั้น โพยภัยมี ลวกชูชมน้อง
เมื่อนั้น จอมเมืองเข้ม โขมแข็งสุดขนาด
พระก็ จัดพวกพร้อม ให้เฮ็วฮีบมาสู

สูจง เอามันน้ ไปสนถามฮีบ ดูเทอญ
อย่าได้ช้า เดียวน้เีทียวเมือง
แต่นั้น เขาก็เอา นางแก้วลงไปฮอดข่วง
พวกข้าใกล้ สนแส่วโจทก์ถาม
นางก็ ยังอำแท้ มีจาจงส่อ
เขาก็ สนสากก้อม กำสั้นฮีบถาม
เป็นที่ อาวรณ์แท้ คอมนางสุดขนาด
ฝูงหมู่ เชื้อโคตรฮ้อง คอมน้อยซู่ดน
แต่นั้น เขาก็ขึ้นขาบไหว้ คอมแม่เทวี่
อันว่า ใจเมืองผิด อาชญาเป็นเจ้า
ขอแก เทวหาม ขอคอมพระราช จรงเทอญ
เมื่อนั้น แม่แจ่มเจ้า ถามท้าวกล่าววอน
ขอแก่ ภูธรท้าว หายคำอันเคียด ก่อนท้อน
ควรที่ หาซอกไซ้ ทันท้าวซู่พญา พระเอย
หากจัก เห็นแจบแจ้ง หลิงเลขตัดกระบวน เบิงท้อน
ท้าวนั้น อยู่ประเทศก้า ใดนั้นจอบดู
สูจง เอานางไป สู่หอนางท้อน
เขาก็ เอานางแก้ว เมือหอผาสาท
เลยลวดค้อย วันค่ำอรชอน
พระก็ ทันมาพร้อม เสนาทั้งสี่
ฝูงหมู่ เชื้อท่อนท้าว มาเลี้ยงซู่คน
กับทัง เมืองแสนพร้อม เมืองจันทน์อำมาตย์ ก็มา

เจ้าก็ โอกาสตั้ง เตินให้ซู่คน
ใผผู้ ซอมเอาได้ ผัวนางชู้เซื่อง
กูจัก เวนมอบแท้ วางให้ถ่องเมือง
กบทง นางคานแก้ว กูซวางเบนมง
แต่นั้น ทุกท่อนท้าว ขันเข้าซู่พญา
ใผก็ อาสาแท้ หลายพญาทุนปาก
พระก็ ปลงอาชญ์แล้ว ลาเจ้าซู่คน
เมื่อนั้น ยามค่ำคล้อย แสงสูรย์พาดลั่น
ฝูงหมู่ ครัวแต่งตั้ง พาเข้าเบิกถวาย
เมื่อนั้น พระบาทเน้อ นางเน่งเนานอน
ก็บ่ จาเจือสัง อ่าวลินพาเข้า
เขาก็ ลาถอยแล้ว หนีคืนแล้วอย่า
แต่นั้น ฝูงท่อนท้าว ทันอ้างซู่พญา
เขาก็ ไปแนมเอ้ยม ระวังหอผาสาท
อ้ยอ่องเอ้ยม หลิงแท้บ่เห็น
เขาก็ กลับเสพซ้อน ตากระด้างอยากนอน
นับแต่ เขาซอมได้ สามเดือนทัดเที่ยง
ก็บ่ เห็นฮ่อมเบื่อง บาท้าวประเทศใด
ก็หาก ลังหลากแท้ นางแบ่งโภชนัง
ทังแลงงาย ซู่วันพาเข้า
ก็หาก ฮุนแฮงแท้ เขาหาอิดอ่อน เสียแล้ว
เขาก็ คืนคอบเจ้า บุญกว้างพระยอดเมือง

บัดนี้ ตูข้าเจ้า น้อยอ่อนฮุนแฮง แท้แล้ว
เอาแต่ จอมหัวพระ สิงใดดูฮ้าย
เมื่อนั้น ราชาเจ้า จอมเมืองมีอาชญ์
กจง จดฮบถวน มาพร้อมซูพญา
ฝูงหมู่ เป็นลูกเชื้อ กุฎุมพีชาวเมือง ก็มา
ทังพญาฝูง ท่องทันมาถ้าน
เจ้าก็ จัดมาพร้อม ขุนพญาทุกแห่ง
กับทั้ง ขุนใหญ่ท้าว มาพร้อมบ่หลอ
พระซ้ำ มีอาชญ์ตั้ง เส็งต่อปลงความ
ใผจัก อาสาขัน ซอกเอาจริงแท้
ก็บ่ มีใผต้าน จาดอมขานราช
ใผบ่ ออกปากแท้ ขันได้ซู่คน
แต่นั้น ยังมีมารท้าว เมืองแผ่นแดนสุด
ไปเที่ยวค้า ภายพุ้นประทศไกล
ก็จึง ฮู้ข่าวเจ้า พญาใหญ่การะสา
เขาว่า มีเดโช บ่อาจถองเถิงได้
ผัดแต่ ใต้ลุ่มฟ้า โลกากงโลก เฮานี้
ท้าวก็ ทะยานฮอดแท้ เถิงถ้วนซ่เมือง
ควรที่ ภูมีเจ้า ทูตาใช้ฮอด
หากจัก เห็นแจบแจ้ง ชายคั้นลอบชม แท้แล้ว
อันนึ่ง ผู้ชัยท้าว ฤทธิมากหลายอัน
ควรที่ จอมเมืองตก แต่งทูตาใช้

แต่นั้น พระงวกต้าน เอ้นกล่าวไทขัน๑
สูฮีบ เดาดาตก แต่งเป็นคนใช้
แต่นั้น เสนาผู้ ตางตนภูวนาถ
เขาก็ เยือกเยือกพร้อม ขันห้างแต่งแปลง
กุญชโรได้ พลายสารฮ้อยหนึ่ง
กับทั้ง ม้ามากล้น ดาได้ดั่งเดียว
กับทั้ง แก้วค่าล้าน แฮลั่วหมื่นลำ
อาภรณ์ผ้า พันผืนสุดขนาด
อันนี้ ขอให้ พระแผ่นหล้า ภายพุ้นพ่ามา
เขาก็ แต่งเครื่องแล้ว ถวายราชเร็งโญ
ภูธรพระ กล่าวคำควรแจ้ง
ก็จึง ปลงคำให้ ขุนพญาท้าวใหญ่
กับทั้ง คนห้าฮ้อย ไปพร้อมพร่ำบา
มึงจง ไปเถิงท้าว พญาการกุศราช ภายพุ้น
เล่าพากพื้น ถวายให้ซู่อัน
ของฝาก ผู้ชัยท้าว ชัยเอกชมพู ว่าเนอ
ขอเพื่อ คนิงพระทัย ใจลูกคึงก็นำเลี้ยว
อังเชิญ ภูธรท้าว บุญขวางไปซอก ว่าเนอ
คันหาก เห็นแจบแจ้ง ถวายเจ้าลูกตน
กับทั้ง เมืองมึงกว้าง ขอแบ่งถวายพระองค์ ว่าเนอ
แนมท่อ เห็นกะไหชาย๒ ลอบชมนางแก้ว

---

๑ อาสาสมัคร ๒ กระทาชาย ชายจร

เจ้าก็ ปลงคำให้ ซู่พญาแล้วอย่า
ขุนก็ ฮับปากเจ้า ประนมแล้วเลิกลา
ขุนก็ ขี่นขี่ม้า พร้อมพร่ำทังมวล
อาชไนยหลาย หมู่กุญชโรช้าง
เขาก็ กลายเมืองกว้าง นครหลวงม้มเขต
หลายพ่ำมื่อ ประมาณได้สี่เดือน
ก็จึง ฮอดแห่งห้อง นครใหญ่เมืองไกล
อือทือ นายทูตา แห่งเขาเถิงถ้วน
แต่นั้น ขุนเมืองก้ำ นครศรีกุฑราช
มันก็ ทันพวกน้อย มาพร้อมพร่ำหลาย
ก็จึง ใช้ถีบถ้อย ถามโจทก์ดความ
สูนี้ เนานครใด จึงมาเถิงพี้
เดียวนี้ ราชาเจ้า มีคำปลงอาชญ์
ให้สู ฮักษาซู่ค้าย เมืองบ้านเขตแดน
ก็เพื่อ ขำเขือกอย้าน เศิกฝ่ายลินทอง
อันว่า ภูธรปลง คำใส่หัวฝูงข้า
แต่นั้น ทูตาก้ำ ชมพูขานตอบ
กูนี้ อย่ประเทศก้ำ เมืองพ้นฝ่ายไกล
เพื่อว่า พระบาทเจ้า ชัยเอกชมพู
พระก็ จำกู นำทูตามา ขาบถวายพญาพี่
เขาก็ จำนายยั้ง พอเซาเย้อนก่อน
ตูจัก ไปขาบไหว้ พระเมืองเจ้าเล่าความ ก่อนเนอ

ผิว่า พระบาทเจ้า มีอาชญ์ฉันใด ก็ดี
กูจัก คืนมาเถิง คอบนายยามนั้น
เขาก็ โจทนาเว้า ไปมาแล้วอย่า
เขาก ขนขวมา ผายดนฮอดเวียง
เขากล่าวน้อม ถวายราชเร็งโญ
แต่นั้น ราชาตรัส ฮ่ำเพิงหวนแจ้ง
ท่อบ่ได้ ไขแขถ้อย คนิงใจจงมาก
สูจง นำแนบเข้า เถิงพี้ฮอดกู
เขาก็ ลาจากเจ้า เมือเล่านายเมือง
สองขุนท้าว อวนความเข้า เถิงปางผาสาท
กั้มขาบไหว้ ถวายเจ้าซ่อนั
แต่นั้น พระบาทท้าว ตนผาบนครหลวง
เจ้าก็ ยังอาฮม แสบทวงทานแจ้ง
ฮ้อยที่ ลินทองท้าว ชมซ้อนแม่นจริง แท้แล้ว
กูจัก ไปผาบม้าง เล็วตั้งต่อมัน
ค้อมว่า พระฮ่ำแล้ว แถลงต่อนายเมือง
สูจง คืนเมือเติน ป่าวโฮมทังค้าย
เอากันอ้อม เวียนหอผาสาท
ให้ได้ แสนส่ำค้าย ดาห้างเครื่องเคา
กูจัก ไปหาแท้ ยามเดียวบ่มียาก
สูจง เมือก่อนท้อน เดียวนี้เที่ยวพลัน
เจ้ากล่าวแล้ว เขาเลิกลาลง

ฮมฮม ชาวนครหลวง อเนกนองโดยล้าน

ฝูงหมู่ นายคนใช้ หลิงดูต้านกล่าว

คือดั่ง เมืองประเทศกว้าง เฮาพุ้นดั่งเดียว แท้นอ

เฮาจัก เฮ็วพลันพ้าว คืนเมือโดยฮีบ

ก็จึง ม้มประเทศกว้าง เมืองท้าวผ่อไกล

ย่ดงย่องผ้าย กลายเขตหลายแดน

วันคืนนับ ฮอดเมืองภายไท้

เหลียวเห็น ลำเวียงตั้ง หอวังผอมผ่อ พุ้นเยอ

ขุนก็ แสนส่ำม้า ตีเข้าสู่เวียง

ขุนก็ นบนอบน้ัว ขึ้นสู่ปางทอง

ยอประนมเนือง คอบความถวายเจ้า

ตูข้า ไปเถิงท้าว พญาการองอาจ ภายพุ้น

พระก็ บ่คือยากก้ำ ธุลีเสี้ยวส่วนสาม

พระก็ โอกาสตั้ง เตินสั่งมาเถิง

ว่าให้ โฮมโยธา มากหลายยังอ้อม

กับทัง กุญโรช้าง นายควาญคาดเครื่อง

ฝูงหมู่ แสนส่ำม้า ควาญขึ้นเหยียดยัง

ฝูงหมู่ โยเทศท้าว คาดเครื่องทังมวล

ให้ธนูกง หอกทวนทันท้าว

พระก็ ผัดหมายให้ พอหวนมาฮอด

ตามแต่ คำสั่งเจ้า สามม้ือฮอดเฮา พระเอย

แต่นั้น พระบ่าวฆ้อง เท้าทั่วทังเมือง

อือทือคน ในนครหลวง อะเนกนองมาเค้า
สมควรท้าว เร็งโญมีอาชญ์
ประดับแต่งตั้ง โดยด้ามดั่งความ
ถกถนอม เวียงแวดหอฮูง
โยธาหลาย มืดมัวเมืองบ้าน
แต่นั้น ลินทองท้าว ยินคำค้อยคั่ง
ก็จึง ต้านสั่งน้อง นางแก้วบอกกล
โอนอ พี่ก็ คิดยากแท้ พลเพื่อนอือทือ นั้นนา
ดูดั่ง สมครามหนัก อะเนกนองคนอ้อม
ขอแก่ แก้วประนมเนือง แนมถ้อยซ่อยเฮียม แด่ท้อน
ดดั่ง พลเพื่อนล้น ทังค้ายอเนกนอง
แต่นั้น หมักหม่อมหน้า ต้านต่อดอมอวน
คันว่า มรณาตาย อย่ากันนางแล้ว
น้องบ่ วางจอมเจ้า พอคราวชิงยาด
แม่นว่า เศึกมากล้น ขันเข้าช่อยอวน
ค้อมว่าแล้ว ค้อยคำ่อรชร
หลิงดู พลแพนหลาย อเนกนองเมืองบ้าน
คือดั่ง สมครามล้น เต็มเมืองชิงยาด
ฝูงหมู่ แสนสำท้าว มาพร้อมซู่พญา
คับคั่งเค้า ตั้งอยู่หลายถัน
แสงไฟเฮือง อเนกนองพลล้าน
แต่นั้น เก็งลาแล้ว ผลควรต้านต่อ

ขอแก่ ผู้ที่ต้น ทันเหง้าเข้าใจ
ขอให้ ลุลาภแพ้ อำนาจโพยภัย
ภูธร ปะจนราชแท้ เอาได้แก่เก็ง
เก็งลาต้าน ถนอมอวนอ้อยอิ่น
พับ มอยอนอยาน พลานอเนกนอง
พี่ก็ คึดดั้งค้อย ขนังอยู่ในใจ
น้องบ่ ประสงค์ดอมใผ ปล่อยเสียไลอ้าย ดอกนา
แต่นั้น ศรีคานแก้ว กัลยาแถลงราช
น้องบ่ วางแจ่มเจ้า ทันอ้างแห่งอวน
สองพร่ำพร้อม ต้านต่อไปมา
ประนมในปาง เที่ยงคืนคลาคล้อย

18

การะสาไปทำสงคราม

บัดนี้ จักกล่าวเลิง ราชาท้าว พญาการกงราช ภายพุ้น
พระก็ มีอาชญ์ให้ ทันท้าวซู่พญา
กับทัง ลูกแก่นแก้ว นามหน่อกุมาร
จอมเมืองพระ สั่งสอนผายเผียน
เทื่อนี้ กูจัก ไปเล็วท้าว สมครามลินทะราช จริงแล้ว

จักว่า เบ็นประโยชน์ด้วย ดีฮ้ายดั่งใด บ่ฮู้
สูอยู่บ้าน พลีช่อยชู่บน แด่ท้อน
เกรงท่อ สมคราหนัก เพื่อนประจนจงแพ้
ราชาต้าน เสนาก้มขาบ
ขอให้ ลุลาภได้ เมืองกว้างส่วยสิน
แล้วเล่า คืนสืบสร้าง เสวยราชนครหลวง
อยู่สบายสุข ชุ่มเย็นทังค้าย
บรบวรแล้ว เสนาก้มขาบ
เจ้าก็ สั่งแก่นแก้ว บาท้าวลูกตน
เจ้าอยู่พี้ คองพ่อลุนหลัง
อย่าได้ มีคำเคือง ยากแคนเคืองฮ้อน
กุมารต้าน เหลียวเบิงไทครัว
สว่าสว่าเสียง ผีกไปก็ปานนั้น
บาคานท้าว ประนมมือทูลพ่อ
กั้มขาบไหว้ จอมเจ้าเลิกลา
แต่นั้น พ่อก็ ทงทวายแก้ว ธนูศิลป์ชัดดาบ
ตะบองเพชรไต้ เยืองแล้วเผ่นผยอง
เหาะหอบเต้น เดินผ้ายล่วงทะยาน
ย่องย่องขึ้น อากาศกลางหาว
เถิงภายบน แกว่งไกว่ตะบองแก้ว
คือดั่ง ธรณีม้าง เวหาก้องเถื่อน
แสงดาบกล้า ทังค้ายสั่นสาย

เจ้าก์ ลองเพชรแก้ว พิเศษสายลมร
คือแปงยิง แกว่งไกวธนูแก้ว
บืนแสวงดั้น จักรวาลเวียนขอบ
คือดั่ง จักแตกม้าง ทังค้ายสั่นสาย
ครุฑนาคฮ้อน ฮมอยู่หนหวย
เทวดาเหงา เยือกตีงพอสะท้าน
แต่นั้น ท้าวก็ แยงเมืองเบื้อง ชมพูชัยราช
ค้อมฮอดแล้ว บาท้าวแวะลง
ขึ้นสู่ห้อง ผาสาทโฮงหลวง
ราชาพระ พ่อนางชมต้อน
สมควรท้าว ชมพชมชื่น
พระบาทต้าน จอมเจ้าฮอดดี แด่ลือ
ข้อยก็ ฮู้ข่าวท้าว จบเพทมนต์อยำ
ชมพู ในเมืองคน บ่อาจทันเทียมได้
ขอให้ บุญขวางท้าว กูณาผายโผด จริงเทอญ
อันว่า ลูกแก่นแก้ว ตัวข้อยต่างใจ แท้แล้ว
คันว่า เห็นเที่ยงแท้ ขอมอบยังนาง
ทังนครหลวง มอบเวนบาท้าว
เมื่อนั้น พญาการท้าว แถลงคำกลอยกล่าว
อย่าได้ คึดยากท้อน ซิบายได้ง่ายดาย
เฮานี้ แข็งขนาดกล้า อำนาจเดโช มากแล้ว
คนชาย ในโลกา บ่อาจทันเทียมข้อย

เฮา ักบายหัวให้มาถวยเถิงราชจริงแล้ว
แนมท่อวางลูกแก้วหมายให้แก่เฮา
เฮาจกชมนางแกวสายสมรลุกทาน
คันว่าควรดักแท้บ่มีให้ยากแคน
แต่นั้นชมพูท้าวคนิงใจเจียมมาก
พระก็คึดพุ้นพี่หลังหน้าก็ใช่การ
เมื่อนั้นลินทองท้าวซับแซบจานาง
สายคอเอยอย่าไลลืมอ้ายพี่เนอ
คันว่ายักษ์ผันเข้ามาเถิงผาสาทเฮาพี่
เจ้าจึงจับปีนเกล้าบายถิ้มก่อนมันพี่เนอ
ค้อมว่าจากันแล้วมีนานพ้อเสี่ยว
ยักษ์ก็ทะยานหอบเต้นผันขึ้นสู่นาง
ฝูงหมู่ชาวเมืองอ้อมพลกืออนันต์เนก
เต็มซู่ค้ายทางถ้าเหยียดยัง
ยักษ์ก็ตีนทำม้างยังหอผาสาท
ซัดเข้าใกล้นางแก้วเบียดปน
การะยักษ์ท้าวเห็นบาลิทะราช
มันก็ขัวขัวเสียงกล่าวเตินคนอ้อม
อันว่ากะไหชายลี้ในผมนางเซื่องนั้นเด
สูเล่าหาคู่ค้ายทังม้อแห่งใดนั้นเด
ค้อมว่าจากันแล้วยักษ์บ่อนมือบาย
นางเล่าซวงมือจับก่อนมันดึงถิ้ม

ลินทองท้าว ตีนพายลุมเลิก
เลยแตกม้าง เป็นแก้วหน่วยงา
อเนกลน เต็มแผ่นธรณ์
กลายเมืองหลวง หว่านไปทั้งค้าย
แต่นั้น การะยักษาท้าว ทะยานลงเฮ็วฮีบ
เป็นไก่เค้า ทังค้ายอเนกนอง
สับตอดเต้น กินแห่งงาดำ
แซวแซวเสียง ยาดกันกินพร้อม
แต่นั้น ชาวเมืองพร้อม กันเห็นดูหลาก
กับทัง พระพ่อเจ้า เห็นแล้วงึดละอา
ทีนั้น งาก็ ขำเขือกฮ้อน เป็นแห่งงูพิษ
หลวดหลวดเต้น กลางบ้านทั่วเมือง
ฝูงหมู่ ชาวเมืองอย้าน พากันฮ้องโห่
ปบป่วงขึ้น เฮือนอย้าวมี่นัน
งูก็ ขบคาบเค้ยว กินแห่งกุตโต
แซวแซวนัน ไก่ตายตีงดิ้น
เอือเลือท้าว กุตโตขำเขือก
เป็นพังพอน มากหลายเหลือล้น
แสนกือล้น พังพอนเดียระดาษ
ขบคาบเค้ยว งูนั้นเครื่องบาง
ฝ่งหมู่ ชาวเมืองพร้อม หลิงดูทุกแห่ง
พระพ่อเจ้า ยินอย้านเยือกกลัว

งูก็ กลายเกลื่อนกลิ้ง เบ็นแห่งสุนัขขา
มันก็ คะโยงคาบเคี้ยว กินพร้อมซู่ตัว
หมาก็ แซวแซวเต้น แสวงหาทุกแห่ง
พอนพาลน์ กลัวอยานชูภาย
หมามากล้น เต็มแผ่นธรณี
ชาวเมืองเห็น ล่ำดูกลัวอย้าน
แต่นั้น พังพอนซ้ำ กลายเบ็นเสือใหญ่
อนันต์เนกล้น เสือเขี่ยวมากหลาย
เสือก็ กุมคาบเคี้ยว คะโยงแล่นมาหา
พญาก็ปบ พ่ายหนียินอย้าน
แต่นั้น นางคานแก้ว ประนมเนืองเทวราช
ก้มขาบไหว้ ทังาค้ายช่อยชู
ขอให้ ผัวข้าแพ้ ชัยโชคบุญคุณ
ข้าจัก ประนมเทียนคำ เบิกบนถวายไหว้
เมื่อนั้น หมากลายเต้น เบ็นสารช้างใหญ่
งายาวอยาน ขาวเหล้อมแกว่งไกว
งวงกอมเกี้ยว สับสอดเสือลาย
หลายอือทือ พ่ายคะโยงยินหย้าน
กุญชโรช้าง เสถียรเสียงดาสนั่น
พลายมากล้น พอล้านโกฏิกือ
ชาวเมืองสลบ ถนอมตนตอมลี้
แต่นั้น เสือลายม้าง กลายเบ็นตนต่าง

สีโหมากล้น หลายล้านเกิดมา
แทงหมู่ช้าง งาก่ายกุมกัน
ราชสีหลวง อเนกนองชนช้าง
หลายกือล้น ราชสีสัตว์ใหญ่
ช้างเผี่ยงฮ้อง ยินอย้านพ่ายพัง
แต่นั้น ภายในเมืองอย้าน ราชสีเห็นหลาก
ของสิงน้ บ่มีผู้ห่อนเห็น
เมื่อนั้น ช้างลวดม้าง กลายเกิดเป็นครุฑ
อือทือบิน เว่นบนพอล้าน
ครุฑก็ กุมเกลือกกลิ้ง กินหมู่ราชสีห์
แซวแซวนัน ยาดกันกินเสี้ยง
ฝูงหมู่ ราชสีห์อย้าน ทะยานหนีเด็งคื่น
หยุดอย่อนอย้าน สงัดอยู่ทังเมือง
นางคานนบ ซ่อยซูบาท้าว
ขอแก่ อินทร์พรหมพร้อม จักรวาลทุกแห่ง
ชูช่อยค้ำ ผัวข้อยโชคชัย แด่ท้อน
เมื่อนั้น นาคกอดเกี้ยว ฝูงราชราชะสีห์
เป็นตัวหลวง อเนกนองพอล้าน
นาโคเจ้า ฮวยมนต์ผายพ่น
ครุฑเขือกอย้าน หายเสี้ยงชู่ตัว
บังเกิดแล้ว เป็นราชลินทอง
ยอตาวเผลียง เงือดพื้นเชยพ้อน

นาโคอย้าน แสงตาวหยุดอย่อน
นาคเกิดกลิ้ง เป็นท้าวยักษ์การ
ยอเงือดง้าง เปลื้องแกว่งไปมา
สองพอกัน บ่อาจถองใผได้
สองสหายแก้ว เห็นกันกริ้วโกรธ
สองต่อต้อง ขนันไว้บ่หน
ยักษ์กล่าวต้าน มึงแม่นนามใด
ลินทองขาน ว่ากูจริงแท้
มึงเล่า เฮียนมนต์แก้ว ครูใดสอนสั่ง
มึงนั้น มะไลยะโกฏิผู้ รัสสีเจ้าพ่อครู
แต่นั้น ท้าวตอบถ้อย ถามเซิงพญาการ
มึงแล เฮียนถองเถิง แห่งครูใดแท้
การะสาตาน กูเฮียนสุดขนาด
เสตราชเจ้า ทอนท้าวยักษ์โข
ฝูงขยาดกล้า เป็นพ่อครูกู
มึงจัก มาพาลลือ ก็ส่วนตนตายเม้ียน

19

พญาชมพูเชาพงลินทอง

แต่นั้น ชาวเมืองอย้าน ผีหลวงยักษ์ใหญ่
ยาบยาบพร้อม บาท้าวสี่แขน

ตาใหญ่เพี้ยง
ราชาพระ
ท้าวก็ ลงสู่น้อง
พญาการลง
ราชาอย้าน
พระก็ ไปเพึงผู้
ทังหลายพร้อม
เขาก็ สนสนปบ
เทวีแก้ว
นางก็ ไปเพึงเจ้า
เมื่อนั้น ราชาต้าน
พ่อก็ บ่ฮู้แจ้ง
พ่อก็ ผิดแผกแท้
ขอแก่ บุตตากู
เมื่อนั้น ลินทองท้าว
อย้านท่อ เขยพระเจ้า
แต่นั้น พระพ่อต้าน
จอมเมืองฮัก
ดีแต่ เทวีแก้ว
ฝูงหมู่ แสนส่ำท้าว
ก็เพื่อ อย้านยักษ์ฮ้าย
กงนครหลวง

แดงดังกองไฟ
พ่อนางยินอย้าน
ผาสาทเอาแฮง
ส่โฮงเซายั้ง
ผีหลวงยักษ์ใหญ่
ลินท้าวลูกตน
ฝูงหมู่พญาเมือง ก็ดี
เพึงบาบุญกว้าง
มาดาตนแม่ ก็ดี
บุญกว้างลูกตน
กณาอดโทษ
จอมเจ้ายอดคุณ
ทำโทษปาบึง
อย่าซาคนเถ้า
จาระจานำพ่อ
ภายพุ้นโกรธเค็ม บ่ฮู้
อดโทษกูณา
ลูกตนสองเจ้า
ถนอมนางเจ้าแม่ กูเอย
ประนมไหว้ซู่คน
เท่าทั่วทั้งเมือง
ซู่คนมาไหว้

เมื่อนั้น ท้าวกล่าวต้าน ไสเสียดตนมะการ
เขยหาก ไปเอามาดา ดั่งลือซิมาอย้าน
เมื่อนั้น พญาการท้าว หลิงเห็นดูหลาก
เขาหาก เป็นฝ่ายเบื้อง ลินแท้ซู่คน แท้นอ
แต่นั้น ยักษ์กล่าวต้าน เอ้นด่าเด็งเด็ง
สูหาก ไปเอากู จึงมาเถิงพี้
คำจาต้าน สัจจังบ่เที่ยง
ผีหากแพ้ พญาฆ่าซู่คน
ค้อมว่า ยักษ์กล่าวแล้ว ทะยานต่าวคืนเมือ
เถิงปางทอง ที่นอนภายบ้าน
เชยชมแก้ว นางสนมให้อิ่ม
พญายักษ์ท้าว ชมเหล้นซู่นาง
ซะซ่อนเนื้อ นางนาถงามปะเหียน พี่เอย
กูจัก มาชมสู เทื่อเดียวลางแล้ว
บาหมายอุ้ม เอานางเทียมพ่าง
มือลูบคั้น นมน้องซู่คน
ผู้ชัยท้าว สมเลพตามใจ
นางทั้งหลาย ซู่คนเลียนอ้อม
ท่อว่า ยังเคืองด้วย สมครามมีมาก
พ่อกี ต้านต่อน้อย บาท้าวลูกตน
ผิว่า สูข่าวไท้ กูพ่อมรณา เมื่อใด
สูจง เอาตน เมือเมืองกู ทืนครภายพุ้น

ค้อมว่า จาระจาแล้ว กุมารชลเนตร
ฮ้องฮ่ำไห้ หาไท้พ่อตน แท้แล้ว

๒๐

พญาชมพูจัดพิธีภิเสกลินทองกับนางชมพูเสวยเมือง

บัดนี้ จักกล่าวเถิง ผู้ชัยท้าว ชัยเอกชมพู
พระก็ ทันเสนา สู่คนมาพร้อม
บัดนี้ กจัก เอาบาท้าว แข็งเมืองเขยราช
สูจง หาเครื่องถ้วน มาพร้อมเบิกศรี
บัดนี้ อะมุตตะโชคได้ แพ้หมู่ปาณา
หากจัก มีชัยแข็ง ผาบพญาทั้งค่าย
แต่นั้น พราหมณาเข้า นิรมนต์สองอ่อน
ผู้ที่อ้าง สองเจ้าบ่ขืน
เมื่อนั้น หื่นหื่นพร้อม กงประเทศนครศรี
ระงมเสียง ฮ่ำแพนเพื่อนพ้อน
เขาก็ ถือโอน้ำ หลายขันถักลั่น
สองแจมเจ้า สรงแล้วแห่เมือ
เสด็จเลื่อนย้าย ขึ้นสู่ฮางทอง
โฮมพาขวัญ พ่อพระองค์เพรียงพร้อม

แต่นั้น พราหมณาไหว้ ถวายพรโดยราช
ขอให้ สองแจ่มเจ้า ยืนหมั้นหมื่นปี
จงให้ สะวัสสะดีได้ เสวยเมืองทางแท่น พ่อเนอ
ฝูงหมู่ ฮ้อยประเทศท้าว มาเต้าส่วยสิน
ราชาเจ้า บายแขนสองอ่อน
พราหมณ์ก็ ซัดเซื่อนน้อย ถือผ้ายผูกแขน
มาเยอ ขวัญบาท้าว หนีไปประเทศต่าง
ขอให้ ลุลาภได้ เสวยราชเบ็นพญา
จอมเมืองพระ พ่อเวนวางให้
กษัตรีไท้ สองศรีเสวยราช
เมืองมีงกว้าง ทังค่ายโลกลือ
ท้าวก็ เสวยอยู่อยั้ง นครใหญ่ชมพู
นานสามเดือน อเนกนองคนเผ้า

โอนอ เจ้าเอย พี่น้ เบ็นดังมาลาส้อย คนพ้นตายเหี่ยว คำเอย
ทุกคำเช้า ตายแห้งเหี่ยวลม พี่แล้ว
คองพ่อ เทโวพ้า ฝนลงฮำแผ่น
ให้ชุ่มก้าน เขียวเหลื้อมบ่งใบ พี่ท้อน
มันหาก ขืนขัดข้อ ตัณหาฮ้อนเฮ่ง
ก็เพื่อ คึดฮอดน้อง บ่ลืมแท้แห่งใด
อันว่า ลินทะราชไท้ กลับเพศเบ็นปลา

21

การะสาทำสงครามครั้งที่สอง

บัดนี้ จักกล่าวเถิง ผู้ชัยท้าว พญาใหญ่การะสา
เจ้าก็ โฮมโยธา ไพร่พลมาเต้า
แสนกือล้าน โยธาไหลหลั่ง
คับคั่งบ้าน เมืองกว้างสนั่นเนือง
ช้างเฮ่งม้า คาดเครื่องสมคราม
เฮาจัก ยอพลเต็ง ย่ำเวียงภายพุ้น
บริวารท้าว เศรษฐีหลวงแต่ก่อน
สามหมื่นได้ หาญห้าวเขื่อนแข็ง
เฮาบ่ วางจอมเจ้า ชูชนชิงยาด
การะเพชรผู้ กุมารเจ้าเพื่อนพระองค์
พีดยาดฮื้อ แข็งข่มมนตรี
โยธาหลาย โกฏิกือยวงย้าย
หัวเศิกท้าว หลายพญาย้ายออก
แส้ฟาดม้า หาญห้าวบ่กลัว
ง่งง่งฆ้อง เต็นพลทุกหมู่
แสนสำท้าว หาญห้าวกล่าวเผื่อ
เฮาจัก ชมนางซ้อน คนสองสามสี่
ลางพ่องได้ พอฮ้อยพาบซาว

ฮันว่า ชมพูไว้ ถวายองค์ชมจูบ
ฝูงลูกท้าว ยอถ้านแม่นเฮา
เฮาจัก บายนมคั้น สมกะใจเฮาอยาก
อายซ คอยอดคอยเยอน ทังซาฮาซะออน
เฮาจัก นอนกอดกล้ง สาวน้อยอีมกะใจ
ทุกท่อนท้าว ต้านปากไปมา
เฮาจัก ชมเมียเขา ซู่คนปางนี้
เฮาจักซ้อน เมียเขาให้อีม
เฮาจัก กุมเอาได้ สาวฮามสวยเสพ
เขาจัก ครางอีนอ้อย เฮานี้ลวดเหลือ
แล้วเล่า กุมสาวน้อย พอนมตั้งตุ่ม
นอตุ่มตั้ง มาไว้พ่างเทียม
หลายพญาต้าน เตินกันชมชื่น
เข้าบ่าไม้ หลายมื้อพ่ำนาน
ก็จึง ฮอดท่งกว้าง จนเขตนครหลวง
โยธาหลาย มืดเปงตายเสี้ยง
เสียงสนั่นเท้า เคียงบนบดมืด
ช้างและม้า เสถียรฮ้องมี่มัน
ถักถันตั้ง เกาะก่ายเหลือปะคือ
เขียวเขียวแหล้ แวดเวียงระวังอ้อม
หอปางท้าว พญาการตั้งต่อ
หอลูกเจ้า ยอขึ้นดั่งเดียว

ก็จึง ใช้ฮอดท้าว เถิงที่พญาเมือง
คันจัก โยมกูแท้ เอานางมาพ่าง
คันบ่ พร้อมทางพี้ จึงชิเข้ายาดเมือง
แต่นน ผูชยทาว ทนหมูเสนา
ใผจัก ขันอาสา ต่อเล็วชนช้าง
แต่นั้น ขุนหลวงเจ้า เสนาทังสี่
ฮัมพากถ้อย จอมเจ้ากล่าวขาน
ควรที่ ให้อ่อนน้อย เขยราชเร็งโญ
อาสาเส็ง ต่อเล็วควรแท้
นับแต่ กงนครน้อง เมืองหลวงหยุดหย่อน
ก็หาก เห็นต่างแท้ หลงพุ่นเยอกกลัว
แต่นั้น พระบาทใช้ ด่วนถ้อยเถิงราชเร็งโญ
บาคานขาน อย่าเบืองเมือไหว้
ขอให้ ภูธรเจ้า บิตตาตนพ่อ
บาก็ เว้าพากพื้น จอมเจ้าให้พึง
ตั้งแต่เค้า เบ็นเสี่ยวสองสหาย
ภายลุนบา ไต่ความเถิงถ้วน
ราชาเจ้า โมทนาชมชื่น
ฮักลูกแก้ว เขยเจ้าเกิงตา
ก็จิ่งใช้ ทูตาคืนคอบ
ก้าผ่ายพุ้น ภายพี้ดั่งเดียว น้นแล้ว
ใผหากแพ้ ขอส่วยแสนพลาย

ทังนางงาม มอบเวนวางให้
วาจาต้าน สัจจังทัดเที่ยง
ตูบ่เพี๊ยง คำต้านแต่หลัง
แต่นั้น เขาก็ เมือคอบถ้อย พญาใหญ่การะสา
ตามคำมี ซู่อันถวายเจ้า
พญาการต้าน ยินดีชื่นชม
พระก็ ยอเงือดชั้ ธนูแก้วแกว่งไกว
คือดั่ง ฟ้าสนั่นฮ้อง ไหวหวั่นธรณี
บีนเผลียงเถิง ฮอดบาบุญกว้าง
คือดั่ง บุบผาพั่ง กระจวนลงผายห่วน
หอมหื่นเฮ้า เมืองกว้างซู่แดน
ฝูงหมู่ อินทร์พรหมพร้อม สาธุการชมชื่น
ครุฑนาคพร้อม นางน้อยเมฆขลา
แต่นั้น ทันอยำท้าว พญาการเห็นหลาก
พระเล่า ยังเบ่งให้ สองซาวเสลียงผ่า
คือดั่ง จักแตกม้าง เขินขาดสมุทรหลวง
บีนแสวงหา ฮอดบาบุญกว้าง
แล้วเล่า เป็นเทียนไต้ บูชาทุกแห่ง
พระบาททำว แยงเหล้นม่วนงัน
ราชาท้าว บิดาตนพ่อ
ก็หาก ชมชื่นย้อง บุญท้าวมากหลาย

พญาการเจ้า แยงยิงสามเล่า
ดังกระเดื่องขว้าม ทั้งค่ายหวั่นไหว
ปีนก็ สั่นสาดอ้อม เวียนขอบวังเวียง
การะยักษ์ท้าว คึงง้าวแกว่งไกว
ผู้ชัยท้าว ลินทะราชยอเผลียง
ปีนแสวงตำ ถึกบาสะเด็นขว้าม
ผงกำจวนม้าง ธุลีผงแสนท่อน
ฝูงไพร่เบื้อง ภายพี่มื่นนัน
พัดต่าวตั้ง กลับต่อนเป็นตัว
ราชาพระ ยักษ์การเพื่อนพ้อน
ยอธนูกล้า กงไกวเสลียงผ่า
เป็นแม่น้ำ ไหลบ้านคื่นเค็ง
ลินทองท้าว ยอตาวเป้องแกว่ง
ฝูงแม่น้ำ หายสล้างขาดเขิน
ผู้ชัยท้าว ยุวาเบ่าลินทอง
ทัวระทวยกวัด แกว่งไกวธนูแก้ว
ธนูเต้น เป็นไฟกลุ้ม เผาแผ่นธรณี
มาบมาบไหม้ แปวแฮงไปสู่
ก้ำฝ่ายพุ้น ฝูงไพร่โยธา
นันเนืองเสียง สนั่นเคืองคร่างฮ้อง
การะสาท้าว ยอธนูเป้องตอบ
ไฟมอดเม้ยน หายเสี้ยงอยู่เย็น
ผู้ชัยท้าว พญาใหญ่การะสา

ท้าวก็ ยอไกว บีนถองเถือง ฮอดบมเพือนพ้น
เดโชท้าว มนต์อยำมีมาก
บีนเล่า เบ็นหอกง้าว หลายเหล้มขวกคม
อยาดแต่พ้า ลงใส่ทมทม
ลินทองพระ แกว่งไกวธนูกั้ง
เบ็นกระดานแก้ว ภายบนมุงมาด
ฝูงหอกง้าว หายเล้ียงอยู่เย็น
ท้าวตอบตั้ง เป้องแกว่งยอบีน
บีนแสวงเถิง ถึกการสาท่าว
ราชาท้าว พญาการล้มท่าว
ลกแจ่มเจ้า เฮฮ้องพ่อตน
ขุนใหญ่พร้อม ขำเขือกทั้งเวียง
ลาชาพระ กล่าวตาวทะยานขึ้น
ลือกูแล้ว ฝูงชายในโลก
โอดว่า ดีขนาดแท้ ทะยานขึ้นต่อตาว เทียวเทอญ
กูจัก ยอตาวเปล้ือง เผลียงหัวสีนขาด
ยักษ์ทะราชท้าว ตะบองแก้วแกว่งไกว
มัวมึดฮ้อน เท่าทั่วทั้งเมือง
กงนครหลวง มี่นันเนืองก้อง
แซวแซวฮ้อง ทั้งเมืองไหวหวั่น
เอ้ินเฮียกฮ้อง วอนไหว้เทียวเบือง
ท้าวสอดไง้ ง้างแกว่งฮวยมนต์

เป็นลมพัด แผ่นปัฐพีฮ้อน

ทั้งเล่า เป็นลมพ้ำ แสงสูรย์มัวมืด

พ้ำแผดฮ้อง ลมบ้าคื่นเค็ง

คับคั่งฮ้อง ทั้งแผ่นธรณี

วาโยสงัด ซู่ภายเย็นจ้อย

เพื่อว่า เตโชท้าว พญาการหย้านสั่น

ท้าวก็ ฮวยเบ่าแก้ มนต์แก้วแกว่งตาว

ธนูพลอยยั้ง ย่าวย่าวเทิงบน

สนสนคือ ดั่งไฟเฮืองแจ้ง

เสินเทินท้าว พญาการฮ้องกล่าว

กูบ่ มีอย่อนอย้าน ลือแท้แม่มึง

มังจัง มาต้องว่า ตั้งต่อพ้นตาว เทียวเทอญ

กูจัก พ้นทะลายมุด ให้มึงมรณ์เม้ียน

แต่นั้น เอโกท้าว ลินทองอุ้มอ่อน พี่ท้อน

อย้านท่อ ยักษ์ยาดแพ้ ประนมกล่าวเทพา พี่เนอ

สายคอเอย อย่าซิไลลืมอ้าย พี่ท้อน

นาถทะเน้อ นางน้อยกล่าวกลอน

ข้อยหาก วอนเทวดาให้ อินตาเจ้าช่อย เจ้าเอย

เทวีแก้ว มเหสีแถลงพาก

ก้มขาบไหว้ วอนน้อมช่อยชู

ท้าวก็ ถวายดาบแก้ว เหาะทะยานเคียดเถิงถอง

ชาวเมืองมวล ซู่ภายกลอยกลั้น

เร็งโญไท้ บิตาตนพ่อ

กับทั้ง
เขาก็
แต่นั้น
ขอให้
แต่นั้น

แม่แจ่มเจ้า
ก้ำฝ่ายพุ้น
ประนมมือนบ
เดโชท้าว
ก้ำฝ่ายพุ้น
แสงดาบเหลื้อม
ทังบนสูง
เร็งโญทัาว
การะยักษ์ท้าว
เบื้องฝ่ายเชื้อ
ลินทองปบ
มเหสีแก้ว
ทั้งเล่าเยี่ยม
เสนาก้ำ
ลูกแจ่มเจ้า
ลุโชคแพ้
กงนครถวาย
พญาการย้าย
ก้ำฝ่ายไท้
องค์แอ่นเนื้อ
ยอทะยานขรรค์
ก้ำแขนท้าว

คอยท้าวช่อยพร
โยเธศการะสา
ช่อยพรเสียเพี้ยง
ทั้งสองแข็งขยาด
ภายพี้ก็บ่กลัว
เหมือนดั่งดารา
มาบเมืองแสงเกี้ยว
ลินทองพ้องผ่า
พันไว้บ่ถอง
ยักษ์ใหญ่ยอพ้น
แกว่งตาวกางกั้ง
นางคานก้มขาบ
ผัวแก้วแกว่งตาว
พญาการหัตถบาท
วอนไหว้พ่อตน
แข็งเขื่อนพันตาว
มอบพลีทังค่าย
ทะยานบนเผลียงผ่า
ลินท้าวบ่ถอง
โพธิราชลินทอง
แกว่งไกวพันต้อง
พญาการเลยขาด

ผู้ที่แม้ง
ยาบยาบพร้อม
บาคานศัด
มันตอยาท้าว
เป็นแปดพ้อน
ท้าวเล่าซ้ำ
เป็นสามแขน
ราชาท้าว
เกิดมากล้น
ผู้ที่อ้าง
จอมปางลง
การะสาท้าว
ลงสู่พื้น
สองเคลื่อนย้าย
ทังปวงสงัด
พระกษัตร์ไท้
ผู้ที่อ้าง
ฝูงพวกพร้อม
ยอพาเหวย
สองกษัตร์เจ้า
ฝูงพราหมณ์พร้อม
ค้อมว่าแล้ว

ราชา

ท้าวกี

บาท้าวจอดดี
สี่มือไกวแกว่ง
ขาดเป็นหลายบั้น
พญาการยงเกด
เลยตั้งแกว่งตาว
พื้นผ่ายังกระจวน
แกว่งตาวลีล้าย
ลินทองพื้นผ่า
แขนท้าวอเนกนอง
อิดอ่อนโฮยแฮง
ส่นางแคนไท้
เอไกแข็งขยาด
ภายพุ้นแห่งปาง
เจียระจากหนีกัน
ซู่ภายเสียเพี้ยง
ชมนางอ้อยอิน
นางน้อยถ่อมถวย
โยเธศมุนตรี
ถ่อมถวยสองเจ้า
เหวยพาลาเลิก
ยอน้ำถย่อมถวย
เนาอยู่ในปาง

ทั้งเล่า ทวนมะโนคึด ต่อการภายไท้
สมคราม้ล้น เหลือหลายมีมาก
คือแม่น้ำ อโนมากว้างยืดยาว
เนื็อดเนียดเนื็อ ตั้งอยู่กลางแปว
ยอกระแสสระ หยั่งวังเวินกว้าง

22

การะสาพักรบแล้วสั่งพลโยธากลับเมือง

แต่นั้น ฮมฮมพร้อม พญาการต้านปาก
ทุกท่อนท้าว ถวายไหว้แห่แหน
พระโอษฐ์ต้าน ดอมหมู่เสนา
สูจง พากันเมือ แห่งเมืองเฮาพุ้น
กูจัก ไปเมืองกว้าง นครศรียักษ์ใหญ่ ภายพุ้น
ไปเที่ยวน้อม พลล้านช่อยเล็ว
เมื่อนั้น เสนาท้าว ขุนหลวงทุกข์โศก
ลูกแก่นแก้ว บาท้าวย่าวยม
เจ้าก็ สั่งลูกแก้ว นามหน่อสายใจ พ่อเอย
เจ้าจง เอาฅนเมือ เพิ่งเมืองนครกว้าง

คันว่า ฮู้ข่าวไท้ กูพ่อเป็นใด เมื่อใด
จงให้ คืนมาเถิง สู่เมืองคราวนั้น
บาคานท้าว ขอวอนวานพ่อ
เฮาจง อวนไพร่พร้อม คืนเข้าสู่เมือง
แข็งเขื่อนตั้ง เวียงแวดเสาสูง
เขาก็ หากไปชน ต่อกันคราวนั้น
เร็งโญท้าว บิตาตนพ่อ
ต้านกล่าวแม้ง ไทท้าวลูกตน
ผิบ่ แพ้ราชไท้ แหนงสู้ส่วนตาย
กูจัก เอาตนเถิง ท่านทอนมาพร้อม
พอจาแล้ว ทะยานไปโดยฮีบ
ลูกแจ่มเจ้า หนีพร้อมพร่ำเบือง
ฝูงไพร่พร้อม สามหมื่นไปดอม
แยงกู เมืองกูสมภาร เพิงเพียงนครกว้าง

ลินทองไปรับบิดามารดามาอยู่ด้วยกัน

ฝูงหมู่ โยธาท้าว แสนคนข้อยเก่า บานั้น
เขาก็ ตั้งต่อหน้า บาท้าวราชทะลิน

แต่นั้น ราชาไท้ ชมชื่นยินดี
ทันอยำพระ ชื่นชมพลล้าน
ยินดีได้ พลหลังข้อยเก่า
กษัตตะราชเจ้า มีฮ้อนฮ่ำแคน
ท่อว่า ยังอ่าวโอ้ เถิงพ่อบิตตา
ทังมาดา แม้ตนขุนเถ้า
จักว่า เป็นดีฮ้าย ทั้งสองสามสี่
ผัดแต่ พลัดพรากเจ้า ระดูได้ขวบปี นี้แล้ว
ท้าวก็ เอ้นสั่งน้อง เมือสู่บิตตา ก่อนเนอ
หวังจัก เมือยามเถิง ฮีบเมือทังพ้าว
แต่นั้น กัลยาแก้ว ขอวอนภูวนาถ
เจียมแต่ น้องอยู่พี้ กลัวอย้านยักษ์ผี
จักว่า มันล่วงตั้น เฮ็วฮีบมาเถิง เมื่อใด
เกรงท่อ เป็นอนตาย อยู่พลอยภายพี้
เมื่อนั้น เก็งยาท้าว ลินโยกลอยกล่าว
พี่จัก ไปฮีบฮ้อน คราวน้อยด่วนมา พี่นา
แต่นั้น ย่องย่องหน้า นางนาถลินดอม
อย่าได้ กลายสามวัน ด่วนมาเดอเจ้า
บาคานท้าว โลมนางแล้วอย่า
ผู้ที่อ้าง ยัวระยาตรเผ่นผยอง
ตกเขตกว้าง กงประเทศนครหลวง
บาคานลง ฮอดเฮือนยามเช้า

แต่นั้น มาดาเว้า กุมารตนลูก
ตูข้า อยู่พ่ำม้อ หลังเจ้าคั้งแคน
เพื่อว่า ฮู้ข่าวเจ้า มรณาตายไป
เขาว่า ราชากิน แค่สะพังเพียงกว้าง
ก็บ่ คองเห็นแท้ ทั้งเมืองเซ็งซ่า
บัดนี้ บุญมากล้น เห็นเจ้าฮอดเถิง
เมื่อนั้น ม่างม่างหน้า ปุตตราชเร็งโญ
โกธา พระทัยจา สู่อันผายเผี้ยน
บิตตาไท้ พังกลอนกลอยพาก
ก็หาก คึดคั่งแค้น มะโนไหม้ซู่คน
แต่นั้น ผู้ชัยท้าว เชือนพ่อบิตตา
ทั้งมาดา แม่ตนไปพร้อม
กับทั้ง สองขาเถ้า นางคานขุนด่าน
จงให้ ไปพร่ำพร้อม คอมข้าซู่คน
คันหาก บุญมากล้น ชิงยาดสมคราม
เฮาจง คืนเมือเสวย ที่นครภายพี้
เก็งยาแก้ว จาคำแล้วอย่า
หลอนว่า นางนาถน้อย ภายพันพ่ำคอง บ่ฮู้
ท้าวก็ เลยซวงอุ้ม เอาสองสามสี่
พาเผ่นผ้าย ฮอดที่นครหลวง
เมื่อนั้น กุมารีน้อย เห็นบาชมชื่น
น้องอยู่พี้ คองอ้ายฮ่ำคนิง พระเอย

นางก็ ชมชื่นแท้ เห็นพ่อบิตตา
ทั้งมาดา แม่ผัวถวายไท้
อันว่า ราชาเจ้า พญาเมืองฮู้ช่าว
พระแผ่นหล้า มาต้อนชื่นชม
พระก็ ให้แต่งตั้ง ผาสาทหลายหลัง
ทั้งมวลเป็น แก้วกองเพรียงพร้อม
ก็จึง บาศรีเจ้า ทั้งสองพ่อแม่
ทุกท่อนท้าว มาพร้อมชื่นชม
ยศยิ่งกว้าง กวมแผ่นโลกา
ควนควนเสียง เสพงันเพื่อนพ้อน
สนสนเต้า เตินกันเด็งคื่น
ฝูงไพร่น้อย ภายพี่ม่วนงัน
สุขเลิศล้ำ เมืองใหญ่ชมพู
โฮมสนสน ซู่ภายอยู่เหล้น
ท้าวก็ ยินดีได้ บิตตาพร้อม มารดาพ่อแม่
กับทั้ง ขุนด่านเถ้า มาพร้อมส่วงก็ใจ

บั้นพญาการสาไปขอความช่วยเหลือ

บัดนี้ จักกล่าวเถิง สิทธิเดชกล้า พญาใหญ่การะสา ก่อนแล้ว
ท้าวก็ ไปเถิงเมืองยักษ์ แห่งพญาผีพุ้น

	ฮมฮมยั้ง	พอบีทัดเที่ยง
เขาก็	ใช้ถีบถ้อย	ท้นพร้อมซู่ผี
ฝูงหมู่	อยู่นอกฟ้า	จิ๊นหมอกฮวยฮำ
ก็มา	เส็งเค็งหลาย	มากมวลเตือนเต้า
กับทั้ง	ราชาท้าว	พญาหลวงองอาจ
ก็มา	ทุกที่ถ้วน	มาพร้อมซู่ภาย
กับทั้ง	องอาจท้าว	เสตราชเอใก
ก็มา	ฮวยเบ็นมนต์	พ่อครูทั้งค่าย
	ภายดินลี้	ผีสางบุออก
	มาพร่ำพร้อม	หลายตื๊อมืดมัว
ท้าวก็	โฮมพลได้	หลายผีมวลมึง
	คืดคืดกล้า	ดาห้างแต่งไป
	ยืดยืดย้าย	ไหลหลั่งยลยล
	มารหลวงหลาย	คั่งคาดาปลิ้น
	บนดินกลุ้ม	หลวงหลายมัวมืด
การะ	ยักษ์ผู้บ้า	บาท้าวอยู่กลาง
	พ่างพ่างย้าย	เบ็นผีแขนใหญ่
	เนากลางโทม	ฮ่มพญากางกั้ง
	ผีหลายล้น	เตินพลเฮ็วฮีบ
	ผีนอกฟ้า	เตินตั้งแต่งไป
ก็จึง	ฮอดต้นไม้	หนแห่งเทวดา
ก็ลวด	มาแยงถาม	หมู่พลพลอยต้าน

พุ้นเยอ

สูเล่า ยอพลตั้ง ไปเล็วชิงยาด ใผนั้น
เขากล่าวต้าน เล็วท้าวราชทะลิน
เทวดาไท้ รุกขานิโครธ
ต้านกล่าวห้าม ขอท้อนอย่าไป

มันบ่ แม่นชาติเชื้อ ฝูงหมู่พาลา แท้ดาย
ตั้งแม่น โพธิญาณองค์ โลกลือทั้งค่าย
แต่นั้น ผีหลวงกล้า โกธาเค็มเคียด
ท่านเล่า มากล่าวต้าน ดูแท้ดั้งลือ
ผู้ชัยท้าว จำผูกเทวดา

เขาก็ โดยความจา ผูกเอาเลยได้
พญาการต้าน ถามความเทวราช

ท่านก็ ยังห่อนฮู้ พ่อครูท้วงท่านยิน บ่นั้น
เทวดาเจ้า ขานตอบยักษ์สา

เฮาก็ ยังเคยเห็น แห่งระสีมะไลยะโกฏิ
พญาการท้าว จำดูกลับเพศ

จงให้ ปุนเปรียบผู้ รัสสีเจ้าพ่อครู
แต่นั้น เทวดาไม้ สาขีกลับเพศ
ก็แม่นแม้ง รัสสีเจ้าเปรียบปน

เขาก็ หื่นหื่นพร้อม ฝูงผีหลายมาก
ฮือทือเต็ม ดั้งบนดินหญ้า

เขาก็ ไปเถิงแท้ เพียงกลางคืนเค้าคื่น
คื่นคื่นก้อง ดินฟ้ามืดมัว

เขาก็ จำเทวดาไม้ สาชีเอ้นกล่าว
อย่าได้ เล็วเพีนท้อน ลินท้าวลูกกู
อันว่า เพื่อนก็ ผูกพ่อได้ โดยคั่งตาเห็น นี้แล้ว
กเพือ กุมารเลว สวันตนตายเสียง
แต่นั้น เทวดาต้าน จาความเอ้นกล่าว
เขาก็ ผูกลากพ่อแล้ว บาท้าวอย่าเล็ว
ค้อมว่าแล้ว ลินทะราชหลิงดู
ท้าวก็ จนใจคืด แม่นครูตนแท้
สอยวอยหน้า บาคานกลั้นสวาท
คีงเคลือบค้าน บาท้าวหล่าเหลือง
หน้าเบื่อกลั้น ทนอย่หนหวย
คือดั่งตนตายเสีย ย่าวยมหิวไห้
บัดนี้ กรรมกูแล้ว คองตายบ่มีคาด จริงนอ
เขาหาก ผูกแจ่มเจ้า รัสสีไท้พ่อกู พุ้นแล้ว
ท้าวก็ หอดหอดกลั้น สลบท่าวฟูมฟาย
ในใจคืด ตั้งต่อตายจริงแท้
ท้าวจึง ทวายมืออุ้ม เอานางชมจูบ
พี่จัก ตายเทื่อนี้ จริงแล้วจากอวน พี่แล้ว
อันว่า ผู้ที่อ้างองค์ รัสสีพ่อครูสอน นั้นเด
เขาก็ พันธะนังพระ ผูกมาเดเจ้า
แต่นั้น คีงคานน้อย ชิงใจจงถี่
ฮ้อยที่ กลับเพศเพี้ยง เขาฮู้ซู่อัน แท้แล้ว

ควรที่ พระบาทเจ้า ยิงผ่าเผลียงไป
คันแม่น จอมบุญพระ หากจักเห็นไปหั้น
ปืนจัก แผวผาดพ้ง ผงกระจวนเป็นดอก
เขาหาก กลับเพศเพี้ยง เป็นแท้ชู่อัน
เมื่อนั้น ลินทองท้าว คนิงใจดูถี่
บาก็ ยอไกวกวัด แกว่งไกวธนูแก้ว
บีนก็ ผันผยองเข้า ไปเถิงเทวราช
องค์ยักษ์หย้าน หนีพ้าวพังเพือน
แต่นั้น ขะม่าวหน้า บาบ่าวยินดี
ก็บ่ เคืองแคนสัง ท่อใยคำอย้าน
หลิงดู เส็งเค็งบ้าน ผีหลวงเหลือมาก พุ้นเยอ
ยักษ์มากล้น ทอนท้าวคื่นเค็ง
ผีอยู่ ก้ำนอกพ้ำ มัวมืดเหลือหลาย
อือทือคับ แผ่นดินดาพื้น
เมื่อนั้น บาจำให้ ปุนแปลงผาสาท
ก้ำฝ่ายเบื้อง ผีเต้าแต่งพล
เขาก็ ประดับแต่งตั้ง เตือนฮีบเบียวเบือง
เชิญเร็งโญ เขื่อนเมืองปุนบ้าน
แต่นั้น ภูธรท้าว บิตาพ่อแม่
เถ้าด่านก้ม กลอยไห้สั่นสาย
ขาก็ บ่ห่อนฮู้ ผีมากเหลือหลาย
นับแต่ เป็นคนมา ก็จิ่งเห็นคราวนี้

เมื่อนั้น เร็งโญไท้ เมือหอผาสาท
น้องแจ่มเจ้า นางแก้วบ่วาง
สองพร่ำพร้อม หลิงเบิงพลผี
อือทือคับ คั่งเวียงนองบ้าน
เมื่อนั้น เทวดาไท้ ตนแปลงกลับเพศ
ก็เล่า ปบฮีบพ้าว ยังบ้านยักษ์นำ
เพื่อว่า ค้าบ่ได้ บีนใหญ่ลินทอง
ก็จึง ถอยมาเถิง เพิงบุญบากว้าง
เร็งโญไท้ ถามดูเทวราช
บอกซื่อแท้ คำเผี้ยนบ่อำ
แมนวา ภูธรทาว หลงดูเหมอนผอ
เห็นหมู่ ผีมากล้น นองบ้านไขว่ขีน
ก็จึง ถามเซิงไท้ เทวราชสาขี
เร็ยโญพระ กล่าวถามเส็งถ้อย
ทันที ขัวนัวตั้ง หลายแสนผีใหญ่ ภายพุ้น
ยาบยาบเหลื้อม ปะคือแก้วแกว่งไกว
อันนัน ธรรมชาติเชื้อ เขาอยู่แดนใด
เทวดาขาน บอกคำบนเจ้า
เขานั้น อยู่นอกพ้า เฮียกซื่อแม่นฮา
เขาก็ เคยพ้นตาว ต่อพญาสารช้าง
แม่นว่า สมครามล้น ไพรีล้นแผ่น ก็ดี
เขาก็ บ่อย่อนอย้าน มาตั้งช่อยบา

ทันที ยาบยาบแส้ ปะคือแกว่งหลิวหลว พุ้นเด
เขานั้น เนาแดนใด เบิ่งดูพออย้าน
เทวดาไท้ แถลงบากลอยบอก
เขานั้น อยู่ลุ่มพุ้น ภายใต้แผ่นดิน
เขาหากอยู่ได้ ฮักษาหมู่เงินคำ
พลแพนหลาย ช่อยบาเลยพร้อม
ทันที เสินเทินตั้ง ปะคือคำไกวแกว่ง นั้นเด
ท้าวนั้น อยู่ฝ่ายก้ำ แดนชั้นชื่อใด นั้นเด
เทวะเทพไท้ บนบอกบาบุญ
เจ้านั้น เป็นครูสอน แห่งบาทันเค้า
อันว่า อาคมกล้า มนต์อยำแข็งชยาด
ชื่อว่า เสตราชเจ้า มาพร้อมช่อยเล็ว
ทันที คื่นคื่นพุ้น ปะคือแกว่งแดงแดง นั้นเด
เนากลางโทม หมู่พลแพนกว้าง
อันนั้น เมืองหนห้อง แดนไกลโสมต่าง จริงนอ
เทวราชต้าน บาท้าวบอกบน
อันว่า ยักษ์ขนาดกล้า แข็งขยาดโสมกัน เจ้าเอย
เชิญธนูแฮง แข่งเส็งเค็งกล้า
เขาก็ ยอพลมากล้น มาแล้วช่อยการ
เมื่อนั้น พุ่งพุ่งเบื้อง ก้ำฝ่ายชาวผี
เขาก็ ยายเสียงใส บอกคนพลอยชี้
อันว่า เมียงเมียงเหลื้อม หอคำเคียนยอด

หอแห่งเบื้อง เขาแท้ซื่อใด
ผู้ชัยท้าว ชีบอกหอสูง
พญาเมืองเขา พ่อนางทันนั้น
บ่ได้ ยอบีนต้อง กรรมถองเถิงท่าน นั้นเนอ
เขาก็ ขอส่วยช้าง เฮาแท้อ่อนโยม
อันว่า ยลยลตั้ง ผาสาทจำจน น้ีเด
แนวนามใด บ่กลัวเกรงอย้าน
เสินเทินท้าว พญาการบนบอก
ก็หาก แม่นหอราชผู้ ลินท้าวท่านทอง แท้แล้ว
เฮาจัก ตั้งต่องว้าว ยังผ่าเผลียงนัน
จงให้ ผงกระจวนมุด มอดมรณาเมี้ยน
แต่นั้น คืนคืนต้าน เต็มเวียงเคียระดาษ
ยักษ์ยาดม้าง บาท้าซู่ผี
แต่นั้น ผู้ชัยท้าว เสตราชเต็นพล
กูจัก ยอยิงไกว แกว่งธนูดวงกล้า
พระก็ ผายมนต์แก้ว วางกงไกวแกว่ง
คือดั่ง ฟ้าแผดฮ้อง ทังค่ายหวั่นไหว
เพื่อว่า เตโชท้าว โพธิราชลินทอง
บีนเล่า เป็นดอกไม้ บูชาท้าวหื่นหอม
เสตะราชท้าว เห็นหลากฮัศจรรย์
พระก็ ฮวายมนต์ไป ดั่งดินตาขว้าม

แม่นว่า ทดทดก้อง ลมฟาดตีเมือง
ทัวทัวพร้อม คนไห้มื่นัน
แม่นว่า หอราชท้าว เพือนกระเดื่องไปมา
คือดั่ง ธรณีหลวง เกือนเพทั้งค่าย
ฝูงหมู่ ฮมฮมฮ้อง ผีให้สว่าสว่า
ผีเงือดฆ้อน คึงง้าวคื่นเค็ง
เมื่อนั้น ผู้ที่อ้าง ลินทะราชจอมกษัตริย์
พระก็ ฮวยมนต์ยอ แกว่งไกวธนูกล้า
ผีขามอย้าน เดโชภูวนาถ
ทุกแผ่นพื้น หายเสียงเดชมาร
เสตะราชท้าว อยุดอยือนอาคม
ทั้งเมืองมวล ชื่นชมดอมท้าว
แต่นั้น ผีหลวงกล้า โกธามีมาก
เป็นขยาดอ้าง ตัวฮู้โอดเชิง แท้นอ
ก็จิง ไปเฮี่ยกท้าว ตนชือพญาการ
กูจัก ไปลองดู เบิงมันคนนั้น
กูจัก บายหัวมัน มาถวายเถิงราช
โอดว่า ดีขยาดแท้ กูเข้าเบิงดู
เขาก็ เยือกเยือกอ้อม ผีหลั่งไหลมา พุ้นเยอ
เทวดาเต็น บอกบาบุญกว้าง
เจ้าจง หลิงดูพุ้น ผีสวงไหลออก มาแล้ว

ผู้ที่อ้าง บาท้าวแกว่งไกว
บีนตำต้อง ผีหลวงหักพ่าย
สวงเขา ก้มขาบไหว้ บาท้าวสั่นสาย
แต่นั้น ผีนอกฟ้า ขันต่อมีกลัว
เขาก็ ขัวนัวเต้า เตินกันไหลออก มาแล้ว
มาพร่ำพร้อม ปะคือซ้ำแกว่งไกว
แต่นั้น เทวราชต้าน เตินบาชี้บอก
อันว่า ผีนอกฟ้า มาแล้วอยากอยาย พุ้นเยอ
ซวดซวดย้าย ไหลหลั่งยลยล พี่พุ้น
หลิงดู พลแพนผี มืดม้วยายอ้อม
ท้าวก็ ยอกงแก้ว ธนูศิลป์เปลื้องแกว่ง
ผีผู้ กล้านอกฟ้า ฮนฮ้อนพ่ายพัง
เขาก็ บ่อาจเอื้อ ปนฮอดเฮือนตน
เวียงพญาการ บ่คนิงกลัวอย้าน
เมื่อนั้น กันดานผู้ พญาผียักษ์ใหญ่
กล้าโกรธเข้ม จาท้าวยักษ์สา
บัดนี้ เฮาจง จำผู้ฮู้ คนเพิงใจไว้เที่ยว
ไปเถิง ราชายักษ์ อยู่ไกลภายพุ้น
เขาก็ เนาแดนก้ำ เมืองหลวงฟ้าแผด
เขานั้น มีแว่นแก้ว ชื่อว่ามณีเงา
บาก็ เอามานอน เขาเล่าตายสูญเสี้ยง

เขาก็ จากันแล้ว จำไปแวนเที่ยว
ยักษ์ผู้ใช้ เดินดันบ่นาน
แต่นั้น เทวดาไท้ สาขาฮู้เหตุ
ก็จึง ต้านต่อท้าว บุญกว้างบอกมา
บัดนี้ เขาก็ ใช้ฮอดก้ำ พ้ำแผดแดนไกล พุ้นแล้ว
ปีนมณีเงา แต่งเมืองภายพุ้น
เขาจัก มาแยงเยี่ยม เอาเฮาตายเนก
แม่นว่า ตนแจ่มเจ้า ตายแท้ดั่งเดียว
เมื่อนั้น ท้าวอ่าวโอ้ เสี่งต่อเทวดา
เฮาจัก ทำการใด จึงเป็นตัวได้
เมื่อนั้น เทวดาต้าน เฮาแปลงกลับเพศ
เหมือนดั่ง เป็นผู้ใช้ เขานั้นโกรธเคี่ม
ไปลัดต้อน เอาแต่กลางทาง
เฮาก็ ทำตัวเป็น ดั่งพญาการใช้
เมื่อนั้น เทวดาท้าว สาขีกกลับเพศ
เหมือนดั่ง เบื้องฝ่ายพุ้น คือแท้ยักษา
ไปอยู่ต้อน ยักษ์ก่อนซอมดู
คอยมันมา โจทก์เอาคองถ้า
เมื่อนั้น ยักษ์ก็ ไปทางพุ้น ผีหลวงพ้ำแผด
ก้มขาบไหว้ ขอเจ้าโผดผาย
ข้านี้ เป็นไพร่ใช้ คนชื่อพญาสา
มายืมขอ แว่นมณีเงาแก้ว

เพื่อจัก ไปแยงเบื้อง ลินทองมนุษย์ต่าง

แล้วจัก มาคอบให้ คืนเจ้าบ่นาน แท้แล้ว

มันก็ ได้แว่นแก้ว ฮีบต่าวคืนเบื่อง

หลวหลวกลาย หลันดอยแดนกวาง

แต่นั้น เทวดาไท้ ตนแบ่ลงกลับเพศ

ทะยานฮีบฮอด โสมเพี้ยงดั่งเดียว มึงแล้ว

มาอยู่ช้า เป็นเหตุการณ์ใด

เจ้าก็ จำกูมา ฮับเอายังแก้ว

อันว่า สมครามฮ้อน มึงเย็นใจอยู่ ใดนั้น

ก็ลวด เอาแว่นแก้ว มันให้บ่นาน

ค้อมว่า ได้แว่นแล้ว ทะยานฮีบเบี่ยวเบื่อง

เถิงจอมบุญ ชื่นชมดอมไท้

เฮาจัก ยอแยงเปลื้อง ผีหลวงตายจุ่ม จริงลือ

แต่นั้น เทวดาแก่นไท้ ขอท้อนอย่าแยง

เจ้าหาก แม่นชาติเชื้อ เป็นหน่อโพธิญาณ แท้ตาย

เจ้าจง กูณาเขา หมู่ฝูงผีน้อย

พระท่อนไท้ ขอท้อนอย่าแยง

แต่นั้น เจ้ากษัตราท้าว ยินโดยกลอยกล่าว

แยงที่ บาบ่าวท้าว เห็นแล้วชื่นชม

อันว่า ยักษ์ผู้ใช้ เบื้องฝ่ายการะสา

มันก็ กลัวตายเถิง ลักหนีเสียเสี้ยง

24/VII
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เขาก็ คองหาแท้ ดูนานหนักหนึน
พัดเล่า ซ้ำบอกใช้ ไปแท้ให้ไป
ให้ฮอด ผู้ชัยท้าว เมืองเมกคบพญาผี ที่พุ้น
ไปยืม เอาของดี มึงเมืองภายพุ้น
อันว่า โบกพัดแก้ว เฮียกชื่อกงไกว
พี่ยืม ไปขันลินทอง ซิส่งเปืองมีช้า ว่าเนอ
แต่นั้น เสนาผู้ ผีหลวงยักษ์ใหญ่
มันก็ โดยอาชญ์เจ้า ไปแท้เที่ยวพลัน
เมื่อนั้น เทวดาไท้ สาขีบนบอก
บัดนี้ เขาก็ ไปเมือเบื้อง พญาเมืองเมกคบ ภายพุ้น
ขอโบกแก้ว อันเลิศกงไกว
เขาจัก เอามาพื้น ให้เฮาตายเมื้ยน
แต่นั้น พระกษัตริย์เจ้า คึดอย้านในใจ
เฮาจัก ทำเพศคล้าย ประการแท้สิงใด เจ้าเอย
ควรที่ ไปอยู่ลี้ ผกถ้าเที่ยวถาม
หลิงดู เฮาก็ ทำตัวเบื้น ดั่งพญาไกลพุ้น
นับแต่ เทวดาท้าว ไปเปืองลี้อยู่
เบื้นดั่ง พญาเมกคบพุ้น คือแท้ดั่งเดียว
เมื่อนั้น ยักษ์ก็ ได้โบกแก้ว อันวิเศษกงไกว
จักเอามา ฮอดบาไทท้าว
ค้อมว่าแล้ว เทวดาเอ้นกล่าว
ฮ้องอย่าพื้าว พลันเฟื้อมเฟื่อยไป

อันว่า โบกแก้วนี้ ของมึงเมืองกู ท่านเอย
ค้อมว่า มึงเอามา จุ่มมัวทังค้าย
อันว่า มเหสีแก้ว บุตตาตนลูก กูนั้น
คือดั่ง ใจขยาดแท้ เดียวนี้ซู่คน ท่านเอย
มันก็ เหลียวเบิ่งแล้ว ตั้งแม่นพญาคบ
มันก็ วางกงไกว ให้เลยลางแล้ว
เทวดาได้ กงไกวเดินฮีบ
ยักษ์ก็ เห็นหลากแท้ เดินตั้นด่วนหนี
แต่นั้น มันก็ ไปเฮืองแท้ เมืองอื่นหนีไกล
พญาการคอง บ่เห็นเลยแล้ว
แต่นั้น เทวดาได้ กงใกวชมชื่น
บุตตะราชผู้ ลินท้าวชื่นชม
เขาก็ ตกแต่งใช้ ผู้ใหม่เสนา
ไปเถิง ราชายักษ์ ผู้ไกลภายพุ้น
ชื่อว่า เสินเทินเบื้อง เมืองหลวงพ้ำเฮื่อ
ปีนปี่แก้ว อันประเสริฐแสงอยำ
ยอเอาแล้ว เมือฆ่าผาบพญา
เขาจัก มาคืนแท้ มีนานโดยฮีบ ว่าเนอ
แต่นั้น มันผู้ใช้ เดินตั้นด่วนไป
เมื่อนั้น เทวดาฮู้ ผีเตินอวนบอก
บอกกล่าวต้าน จาท้าวยอคบุญ

บัดนี้ เขาก็
เขาจัก
คันว่า
เขาจัก
แต่นั้น
เจ้าจัก

เหมือนดั่ง

แต่นั้น ยักษ์ก็
อันว่า
มันก็

แต่นั้น

กูหาก
มึงก็
แต่นั้น
มันก็
ข้าก็

ใช้ถีบแท้
มาผายเอา
เขาเชิญได้
ได้ง่ายแท้
ท้าวกล่าวถ้อย
หากลใด
เทพาต้าน
การยักษ์ท้าว
ค้อมว่าแล้ว
เสินเทินคือ
ไปเถิงท้าว
พ้าเฮื่อเจ้า
ได้ ปี่แก้ว
เถิงกลางทาง
สาขาไม้
ทะยานฮีบคั้น
ใช้ฮีบฮ้อน
โดยคำกู
เสนาฮู้
ก้มขาบไหว้
คืนคอบแท้

มือ ปี่แสวงมา
เฮ่งเฮามนต์ท้าว
มนต์อยำสุดขนาด
เอาท้าวบ่นาน
เสี่งต่อเทพา
แห่งอวนจอมเจ้า
เฮาแปลงกลับเพศ
ไปต้อนฮับเอา
กลับเพศเลยไป
ยักษาคองถ้า
พญาหลวงพ้าเฮื่อ
ยอให้บ่นาน
กลับด่วนคืนมา
ที่พญาจอมไท้
ตนแปลงกลับเพศ
เถิงหั้นโกรธเค็ม
มึงเล่ามานาน
แต่งแปลงงามพ้น
จอมปางยักษ์ขยาด
กลัวอย้านอาชญา
โดยด่วนมาทัน

ท้าวเอย
บานั้น
แท้แล้ว
ดังนี้
เจ้าเอย

ขอแก่ จอมเมืองพระ โผดผายตัวข้า
มันก็ เวนวางให้ แสงอยำยังปี่
ค้อมว่าแล้ว โดยดั้นด่วนหนี
ยักษ์ก็ เห็นหลากแท้ คึดฮุ่งในใจ
มันก็ กลัวโพยเถิง ลักหนีเลยแล้ว
แต่นั้น เทวดาได้ แสงอยำยังปี่
ท้าวก็ ชมชื่นต้าน ดอมเจ้าชื่นบาน
เขาก็ คองผู้ใช้ หลายวันจองมาก เสียน้
ดีแต่ ปะผีเขา แต่งตางเลยแล้ว
แต่นั้น นาโคเจ้า พญาหลวงนาคใหญ่
เลยช่อยไท้ การท้าวเสี่ยวตน
ลือกูแล้ว พญางูองอาจ
กูจัก ม้างมอดให้ หายฮ้อนเสี่ยวตน แท้ตาย
แต่นั้น เทพาไท้ เตินบาชีบอก
นาคก็ มามากล้น นองอย้านแก่งู พุ้นนา
ท้าวก็ ดูชาวเมืองฮ้อง เฮฮนซีสว่า
ผู้ที่อ้าง เห็นแล้วบ่กลัว
เจ้าก็ เบ่าปี่แก้ว เชิดแห่งพญาครุฑ
ครุฑก็ ทมทมนัน เวินมาเพื่อนพี้น
แต่นั้น นาโคอย้าน เหลียวเห็นปบพ่าย
ครุฑก็ เปลื้องบีกกั้ง บนพ้ามืดมัว

แต่นั้น การะสาท้าว ยอธนูเปลื้องแกว่ง
ครุฑพึ่งพ้าว หนีอย้านหน้ากง
อันว่า ลินทองท้าว กษัตราโพธิราช
ผิว่า ท้าวอยากฆ่า เขาแท้ย่อมตาย ดอกแล้ว
หากว่า ท้าวหาก ได้แว่นแก้ว ทั้งโบกกงไกว
ทั้งแสงอย่ำ เบ่าเอาจนได้
ท่อจัก เอาเดียวท้าว เสินเทินการทะราช
คันหาก ได้ผู้นั้น บาท้าวบ่ฆ่าใผ แท้แล้ว
ท่อว่า เตโชท้าว พญาการมีมาก
แม่นจัก เอาแว่นแก้ว แยงได้ก็บ่ถอง
แม่นจัก เอาโบกแก้ว ผันปืนเอาบา ก็ดี
ก็บ่อ ถองราชา แห่งการเหมือนท้าว
แม่นจัก เอายังแก้ว แสงอย่ำเชิญเบ่า ก็ดี
อันว่า เตชาท้าว ยังกล้าบ่อาจถอง

คนใช้ของการะสาตามสืบคนใช้รุ่นก่อนที่ไปเมืองต่าง ๆ นั้น

บัดนี้ จักกล่าวเถิง ผู้รับใช้ เขาหนุ่มชาวผี
เขาก็ เดินไปเถิง ซู่เมืองแดนกว้าง

เขาก๊ จำหนีแท้ หลายเมืองทุกแห่ง

เขาก๊ อยู่น้ำ เบ็นโทษแท้ บากลั้วเกลือกตัว

เขาก๊ ไปเพิ่งท้าว พ้าช่อตาใส

เขาก๊ หลงแลเห็น ซูอันผายเผียน

เจ้าก๊ คนิงดูแท้ พิจารณ์แจ้งแจบ

เขาจัก มาซอกไซ้ ถามถ้อยแห่งบา

จักว่า เบ็นโทษฮ้าย ลักลอบเดินหนี

เล่าของหมด ซู่เมืองจนเสี้ยง

เขาจัก มานำแท้ เอากันกระทำโทษ

จงให้ เขาไปเพิ่งเบื้อง ลินท้าวจึงควร แท้แล้ว

เขาหาก เบ็นผู้กล้า ขันต่อเล็วกัน แท้แล้ว

ตามแต่ สมภารใผ เล่าลือลางแล้ว

เขาก๊ ทำจำให้ ไปหาลินทะราช

สูจง ไปเพิ่งท้าว ภายพุ้นจึงควร

แต่นั้น เขาล่วงดั้น เดินฮอดจอมบุญ

บาท้าวถาม ซู่อันผายเผี้ยน

เขาก๊ ทูลจอมไท้ ทันอย่ำทุกเยื่อง

ท้าวก๊ วางดาบกล้า ยอให้แก่เขา

จึงให้ ไปซื่อแท้ ผู้อยู่เดียวดา

พญาผี ตรองตรองหา บ่เห็นคนใช้

เจียมแต่ เขาไปได้ สองเดือนทัดเที่ยง จริงแล้ว

ควรที่	ตกแต่งให้	ไปต้อนเบิ่งดู	
จักว่า	เป็นเยื่องฮ้าย	หลงที่แดนไกล	บ่ฮู้
สูจง	ไปถามดู	ฮอดพญาภายพุ้น	
แต่นั้น	เสนาผู้	ตางตนยักษ์ใหญ่	
เขานั้น	หัตถบาทใกล้	พญาท้าวยักษ์หลวง	
เขาก็	โดยอาชญ์เจ้า	ทะยานด่วนไปเบื่อง	
	เถิงราชา	ที่มีพญาพุ้น	
เขาก็	ยอมือไหว้	พญาหลวงพ้ำแผด	
แต่นั้น	พ้ำแผดเจ้า	ขานต้านตอบความ	
มันหาก	เมือเหิงแล้ว	สองเดือนทัดเที่ยง	จริงแล้ว
มันแล	ไปอยู่ค้าง	ทันแท้ที่ใด	
มันหาก	มาฮอดพ้ำว	กูยื่นให้เอาเมือ	แท้แล้ว
มันแล	หลงหลบไป	ที่ใดเดเจ้า	
แต่นั้น เขาก็	เฮฮาไห้	คนิงใจจงมาก	
กับทั้ง	พ้ำแผดเจ้า	คนิงฮ้อนฮ่ำทวง	
สูจง	ไปดูเบื้อง	หลายพญาถามข่าว	
แต่นั้น	เขาบ่ช้า	เดินดั้นดุ่งไป	
เขาก็	เฮฮนฮ้อน	คนิงใจจงมาก	
เขาก็	แยงไปเบื้อง	ก้ำฝ่ายพญาคบ	
เขาก็	ยวงเสียงใส	กล่าวถามเถิงท้าว	
เมื่อนั้น	เมกคบเจ้า	กลอยกล่าวฉันเดียว	

สูจง ไปหลายเมือง กล่าวถามหาแท้
แต่นั้น เขาก็ ทะยานไปแท้ เมืองหลวงพ้าเฮื่อ
อันว่า พญาแผดเจ้า จาต้านต่อเขา
กูจัก วางยังแก้ว แสงใสยอยื่น นี้เด
ก็หาก เหิงมากแล้ว กูนี้ก็หากคอง มากแล้ว
เมื่อนั้น เขาก็ โอกาสท้าว พ้าแผดพญาผี
ทังพญาคบ ด่วนมาพลันพร้อม
เขาก็ อภิปรายเว้า ไปมาทุกเยื่อง
ใผก็ บ่อาจฮู้ เขานั้นที่ใด
บัดนี้ เฮาจงไป หาผู้ชัยท้าว พ้าช่อตาใส พุ้นท้อน
เฮาจง ประนาถาม ชื่อมีคำเพียน
แต่นั้น หลายผู้พร้อม ไปเถิงพ้าช่อ
เมื่อนั้น พ้าช่อเว้า จาต้านต่อเขา
อันว่า พ้าผีนั้น เดินมาเถิงฮอด กูพี้
โพะเพื่อ โทษท่านฮ้าย เถิงเนื้อถึกตน
เขาว่า คนดีก้ำ พญาลินกลับเพศ
เสียเสียงแท้ ของนั้นซู่อัน
เขาก็ ไปเฟืองท้าว จอมมึงยังกลัว
เขาก็ หนีไปหา ท่านทองพญาพุ้น
แต่นั้น เขาก็ โกธากล้า พญาผีฟุนเคียด
เขาก็ ทะยานฮีบดั้น เถิงท้าวยักษา

เขาก็ ฮู้เหตุแล้ว ฝูงหมู่พญาผี
โกธาเค็ม เคียดฟุนเพื่อนฟื้น
อือทือพร้อม ผีหลวงมัวมืด
ทุกท่อนท้าว ผีล้นอเนกนอง

อันว่า เสินเทินท้าว พญาการกลับเพศ
อย่างอย่างพ้อน บาท้าวแปดมือ

อือทือ ผีอืดเอ้า มัวมืดดินเทิง
ทังธรณี คั่งบนดานกว้าง
เสิงเค็งล้น เหลือหลายผีใหญ่
ยาบยาบแผ้ว กงแก้วแกว่งไกว

อ้นว่า พ้าแผดเจ้า เป็นแผ่นตาคึง
เมียงเมียงใส เหลือกลนเสมอพ้อน

อันว่า เมกคบเจ้า เป็นอาชญ์เมืองผี
ราชาเป็น แปดหัวชลอมตั้ง
ยอธนูตั้ง ไกวกงกวัดแกว่ง
ผีลากลั้น สนแส้วแส่วนัน

อันวา พาเฮอเ า กลบเพศหลายหู
เป็นดั่ง ราหูบัง แห่งตนกลมไว้
กำตาวพ้อน ไปมาเปลื้องแกว่ง
ยาบยาบเหลื้อม กำดาบเล็วกัน

อันว่า ยักษ์ขยาดกล้า ผู้เสี่ยวการะสา
โขโมฮูตัง ใหญ่คือฮูถ้ำ
กำธนูแก้ว กงไกวกวัดแกว่ง
ผีมากล้น หลายถ้องถี่ถาน
เหาะหอบเต้น สนแส่วไปมา
เด็งเด็งดัง แกว่งธนูลีล้าย
เหมือนดั่ง หมายายอ้อม งัวควายกลางท่ง
ยาบยาบแส้ เด็งคื่นหลายแสน
ผู้ผี โยธาหลาย มืดมัวเด็งเข้า
เขาก็ ผัดหมายได้ มากุมชิงยาด
หมายจัก เอาแจ่มเจ้า ข่มเข้าซู่ภาย
อือทือเต้า เตินฝูงผีใหญ่
คับคั่งเค้า บนล้นทั่วดิน
หลายโกฏิล้น ลนแล่นส่นสน
ภายบนคือ เหม้าบินสนแส่ว
เมื่อนั้น เร็งโญเบื้อง ลินทองโพธิราช
หลิงหล่ำล้น สนแส่วมืดมัว
คือดั่ง จักแตกม้าง ยังแผ่นธรณี
ทรงพระทัยปลง ต่อพระองค์เคืองแค้น
ก็จึง เมือเถิงท้าว เตินอวนตนลูก
ขอแก่ ปุตตะราชเจ้า ผายเผี้ยนเขื่อนแข็ง แด่ท้อน

พ่อก็ คือดั่ง

คือดั่งใจ แต่นั้น ขอแก่ เจ้าจง ข้าจัก คันเขา แต่นั้น ท้าวก็ คือดั่ง อันนึ่ง เหมือนดั่ง คือดั่ง อันว่า เหมือนดั่ง ฝูงหมู่ ก็เพื่อ

คือดั่งใจ จักขาดแท้ ท้าวกล่าวต้าน บิฅตาจอม กินเข้าแล้ว บีนยังป้อง มาฮอดพี้ หลิงล่ำเอี้ยม แปวไฟลุก ลมตีบ้าน พ้ำแผดฮ้อง หลูหล่มแห้ง ชมพูในนคร กลัวตายแท้ ช้างแผดฮ้อง งัวควายพร้อม แซวส่าวฮ้อง เฅโชกล้า เอ้าอุดฮ้อน

ผีมากเหลือหลาย แผ่นดินดาขว้าม ภายบนบดมือ ตนข้อยสั้นสาย ขานพ่อบนความ อย่าเคืองคำฮ้อน นอนอยู่เย็นใจ ธนูแข็งเสลียงผ่า ซะเด็นขว้ามขาดขวัญ เมียงผ่อพลผี ดั่งบนแดนพ้ำ ใบตาลเด็งดื่น ผีกล้าแกว่งธนู ฝูงหมู่สมุทรหลวง เขาซู่คนคราง ไห้ ทั้งเมืองฮ้องโห่ ฮมดิ้นซู่ตัว หมูหมาเบ็ดไก่ เมืองกว้างซู่คน ผีหลวงยักษ์ใหญ่ เมืองกว้างซู่ภาย

พ่อเอย

ท้าวนั้น เหมือนดัง หินใหญ่ตั้ง เต็งอยู่กองไฟ
ลมฟองพัด ก็บ่เพื่อนเพย้าย
เกโกท้าว ลินทองโพธิราช
บุญมากล้น บาท้าวบ่กลัว
เจ้าก็ ต้านไต่ถ้อย ถามเซิงเสนา
ทันที มณฑลหลวง มากมวลภายพุ้น
อันว่า ฟายฟายพร้อม หลายตายีย่าม นั้นเด
ชื่อแห่งท้าว ผีนั้นดั่งใด นั้นเด
เมื่อนั้น เสนาผู้ สามเขาชี้บอก
อันนั้น ฟ้าแผดท้าว เป็นเจ้าแว่นแยง
มันก็ เคียดมากแท้ เสียแว่นมณีเงา
ประจงใจมา ต่อเล็วเฮาแท้
เจ้าจง วางบีนต้อง ผายเผลียงผันผ่า ดูท้อน
แต่นั้น ท้าวบ่ช้า ยอขึ้นแกว่งยิง
บีนตำต้อง พญาผีฟ้าแผด
สลบท้าวล้ม ตายกลิ้งเกลือกลง
ตกฮอดพื้น คุงแผ่นธรณี
พญาการถวาย เผ่นลงโซมอุ้ม
บาคานท้าว ฮวายมนต์ผายเบ่า
ตนท่านเจ้า คืนแท้บ่นาน
เมื่อนั้น ฟ้าแผดเจ้า ตกขม่าผินกลัว

พอแต่ ผายผายตน อยู่ไกลเพื่อนพ้อน
เมื่อนั้น ยักษ์ขนาดเบื้อง ก้าฝ่ายลินทอง
เจ้าก็ จาระจาถวาย บอกบาบน้ชี้
อันว่า สอนลอนนั้น หลายหัวยักษ์ใหญ่ เจ้าเอย
หากแม่น เมกคบผู้ เบ็นเจ้าโบกไกว
มันก็ เคียดมากแท้ ตั้งต่อเล็วเฮา
เจ้าจง ให้ทันอยำพระ แว่นยิงดูท้อน
แต่นั้น ลินทองท้าว กษัตราโพธิราช
ยอเงือดชี้ ธนูแก้วแกว่งไกว
บีนเผลียงดั้น เถิงถองผีใหญ่
อันว่า เมกคบผู้ พญานั้นท่าวลง
ตกฮอดพื้น คอขาดซะเด็นหาย
พญาการหลบ ลวดลงโซมอุ้ม
บายหัวท้าว การตามติดต่อ
มนต์เปล่งแล้ว พญาเจ้าเล่าคืน
แต่นั้น เมกคบเจ้า ทะยานอยู่พอหวน
ราชากลัว อยู่ไกลเพื่อนพ้อน
แต่นั้น เสนาผู้ สามผียักษ์ขยาด
บอกแก่ท้าว บนแจ้งกล่าวเติน
อันว่า ยาบยาบส้อย หูหย่อนหลายหลาย ที่พุ้น
ราชายักษ์ ปี่อยำเบ็นเจ้า

	เส็งเค็งเจ้า	พญาหลวงพ้ำเฮื่อ	เขาแล้ว
เจ้าจง	ยอยกกล้า	ธนูแก้วแกว่งยิง	เที่ยวท้อน
แต่นั้น	ท้าวสอดไง้	เปลื้องแกว่งธนูยิง	
	ตำราชา	ท่าวลงซะเด็นกลิ้ง	
	พญาการท้าว	โซมเอาแล้วเบ่า	
	พ้ำเฮื่อเจ้า	คืนแท้บ่นาน	
	ผู้ชัยท้าว	ยักษ์ชื่อโขโม	พุ้นท้อน
มันนั้น	หลายหลายดัง	ซู่ภายซะเลียนล้อม	
ค้อมว่า	สามผีต้าน	เตินบาคอยอยู่	
	ยักษ์ใหญ่ก้ำ	ภายพุ้นแกว่งธนู	
	โขโมท้าว	ผีหลวงเปลื้องแกว่ง	
	มัวมืดกลุ้ม	แสงสิ้วแสดเหลือง	
	ผู้ชัยท้าว	ลินทะราชจอมกษัตริย์	
	ทวงประทัยคืด	ตื่นตนเลยอย้าน	
	บาศรีท้าว	เนาปางล้มท่าว	
	มัวมืดกลุ้ม	หลิงเอี้ยมบ่เห็น	
บาก๊	งมกอดน้อง	ทั้งจ่มฮวยมนต์	
หลิงดู	ผีสามเขา	เล่าตายตึงดิ้น	
	ทั้งสามพร้อม	ตึงตายคอขาด	
เจ้าก๊	มาต่อแล้ว	บาท้าวเบ่าคืน	
	สามผีพร้อม	เสนาก้มขาบ	

ท้าวก็ ยอแกว่งเปลื้อง ธนูแก้วแกว่งไกว
ก็จึง หายฮมฮ้อน อนธกาลมัวมืด
ก้ำฝ่ายเบื้อง ภายไท้อยู่เย็น
ท้าวก็ ยิงแกว่งเปลื้อง แยงใส่ฝูงผี
โขโนหลบ ท่าวลงตายขว้าม
การะสาท้าว โซมเอาแล้วเบ่า
ยักษ์ใหญ่ท้าว คืนแท้บ่นาน
ผู้ชัยท้าว ยักษ์ชื่อโขโน
ผายผายไกว แกว่งตาวเฟือนฟื้น
แต่นั้น เสนาก้ำ ลิกทองยักษ์ขยาด
บอกให้ท้าว ยิงเปลื้องแกว่งบืน
มาบมาบต้อง เถิงท้าวฝ่ายผี
อันว่า เสตะราชเจ้า เนาอยู่กลางผี พุ้นเด
เจ้าจง ยิงแยงไป แห่งการเขาพุ้น
เมื่อนั้น บาคานท้าว ยอไกวเปลื้องแกว่ง
บืนมาบต้อง เถิงท้าวบ่นัน
เบ็นหอกง้าว เผลียงผ่าแสนดวง
การผีหลบ ตื่นเฮฮนฮ้อน
จรใจพาเข้า เซาปางเมือก่อน
ผีฝ่าย เสตราชเจ้า ตามส้นบ่เซา
ยอแกว่งเปลื้อง บืนแท้ก็บ่ไป
ท้าวก็ หยุดอย่อนอย้าน เลยสั่งลาหนี

ชุมพญาผี อ่อนใจเซาพร้อม

เฮาก็ ขอโลมท้าว โอยพรอดโทษ ท่อลือนอ

คือดั่ง บุญมากล้น บาท้าวยอดชาย แท้แล้ว

26

ยักษ์โขโมไปเอาคอบแก้วคัณฑูจากเมีย

เมื่อนั้น ผู้ชัยท้าว พญาใหญ่โขโน

จาระจาเสียง กล่าวแข็งขานถ้อย

มันหาก ลือเฮาแล้ว ฝูงชนในโลก

คันหาก เล็วบ่แพ้ แหนงสู้ส่าวตาย

เมื่อนั้น ผู้ชัยท้าว พญาใหญ่โขโน

ก็เล่า จาเสียงใส ต่อพญาเพรียงพร้อม

บัดนี้ เฮาก็ มาเถิงแก้ว เทวีนางนาถ เฮาพุ้น

เอาคอบแก้ว เฮียกชื่อคัณฑู

ของมุงคุง มาปุนปลงให้

นางนั้น แนวนามเชื้อ พญาหลวงเค้าคืน

พระบาทเจ้า ปลงให้แก่นาง

คอบนั้น ประเสริฐแท้ ของมึงคันชัย
ใผยอกวัด เงือคตายทั้งค่าย
ข้อยจัก เมือเอาแท้ มีนานมื้ออื่น
คันฮุ่งเช้า วันหน้าจึงเมือ
ในเมื่อ หลายพญาเว้า จากันพีพาก
ยักษ์ฝ่ายเบื้อง ลินท้าวจอบพัง
มันก็ ได้ยินรหัสแท้ เป็นคำอันหลาก
เขาก็ ขึ้นขาบไหว้ ท้าวชื่อลินทอง
ภูบาลพระ กล่าวขานเส็งถ้อย
แต่นั้น เทวดาให้ สาขานิโครธ
ต้านกล่าวข้อ ขานท้าวพ่ำจา
ควรที่ ให้ลักดั้น เดินด่วนไปเบื่อง ก่อนเทอญ
ให้ท้าว ทวนมะโนความ ว่าพระเมืองจำใช้
ค้อมว่า จาระจาแล้ว เสนายักษ์ขยาด
ดั้นด่วนผ้าย คืนนั้นบ่นาน
ก็จึง ฮอดแห่งห้อง เมืองใหญ่นครยักษ์ ที่พุ้น
เทวีถาม ว่าสังสังแท้
เสนาต้าน ทูลความก้มขาบ
ผู้ที่อ้าง ภายพุ้นคั่งแคน เจ้าเอย
เพื่อว่า อำนาจกล้า ก้ำฝ่ายลินทอง แท้แล้ว
อันว่า สมครามหนัก แห่งพระเมืองภายพุ้น

เจ้าก็ จำตูข้า มาทูลเทวราช
ว่าให้ เอาคอบแก้ว ศรประเสริฐคัณฑู
ก็จึง หายโพยภัย แห่งเมืองภายพุ้น
ว่าให้ เฮ็วพลันแท้ เขียวไปโดยฮีบ[๑]
อย่าได้ช้า เดียวนี้เทียวเบือง
แต่นั้น โสมสะอาดเน้อ ยักษ์ชื่อมเหสี
คนิงผัวตน บ่นานวางให้
มึงจง นำเถิงท้าว ผัวกูเฮ็วฮีบ จริงเนอ
กับทั้ง พระเสี่ยวท้าว ภายพุ้นยักษา
ควรที่ ศรประเสริฐแท้ ล้ำยืงโลกา แท้ดาย
คันได้ ยอไกวกวัด เงือดตีตายเม้ยน
ค้อมว่า นางจาแล้ว เสนาลาเลิก
มันว่า ทะยานห่อนผ้าย คืนนั้นฮอดบา
มันก็ ก้มนอบน้ิว ถวายราชเร็งโญ
ภูธรพระ ราชทะลินบุญกว้าง
ใผจัก มาปองข้า[๒] แดนดินสุดโลก
เฮาน้ี ก็บ่ ถองพระผู้ บุญกว้างโลกลือ
เจ้าก็ ได้ก่อสร้าง บุญมากเหลือหลาย
โพธิญาณเป็น ยอดบุญลือเจ้า
เมื่อนั้น ราตรีล้ำ เถิงยามแล้วฮุ่ง
พญายักษ์พ้าว เดินดั้นบ่นาน

---

๑ รีบไปให้ทันเวลา ๒ ข้า = ฆ่า

ก็จึง ฮอดแห่งห้อง เมืองใหญ่นครยักษ์
โขโนลง ส่งเทวีแก้ว
พญายักษ์ต้าน ดอมเมียทุกสิ่ง
ว่าสรย์ยักษ์ผ้ เสนานั้นหากเอา แท้แล้ว
แต่นั้น ยักษ์ขยาดกล้า กริ้วโกรธโกธา
คือดั่ง ไฟลามเผา แดดแข็งเขินไหม้
มันก็ จาเมียมแก้ว หลายวันเว้าต่อ
ยักษ์นาถเน้อ นางแก้วโกรธเค็ม
เจ้าจง ไปเทม้าง ภายเขาอย่าหย่อน จริงเนอ
จงให้ ตัดขาดขว้าม หัวกลิ้งมุ่นกระจวน
ค้อมว่าแล้ว ยอยื่นตาวคม
ของมุงคุณ บู่วางเวนให้
คันได้ ถอดออกพ้น เปลื้องแป่แปนพ้น เมื่อใด
คือดั่ง แสงสุริโย ยาบบนกงเกี้ยว
คันได้ ยอคมปลิ้น เมือบนฮ้อนสวาท
เทพดาตื่นท้วง เทวท้าวตื่นฮน
คันได้ ยอพ้นง้าง เมือดินภายลุ่ม
ผีอยู่ใต้ ดินพุ้นพ่ายพัง
คันได้ ยอเมือก้ำ จักรวาลเปลื้องแกว่ง
อาฮักหย้าน หนีพ้าวสั้นสาย
ค้อมกล่าวแล้ว ยักษ์ขยาดเพิงใจ

ก๊จิ่ง ลาเมียฮัก ต่าวคืนมียั้ง

โขโมท้าว ผีหลวงยักษ์ใหญ่

ฮอดแห่งห้อง การท้าวทัพหลวง

แต่นั้น สองพ่ำต้าน จาปากไปมา

คือดั่ง ไฟลามเผา ก๊บ่ปานฮมฮ้อน

อันว่า เสนาผู้ สามคนไปจาก เฮาแล้ว

เฮาจัก มาข้าแท้๑ วันหน้าอย่านาน

โอดว่า ดีขยาดแท้ ไปเพิงลินทอง

มันจัก ดีปานใด เบิ่งมือภายหน้า

ค้อมว่า จารจาแล้ว หลายพญาเค้าคื่น

ทุกทอนท้าว ผพร้อมมากหลาย

ขับเสพพ้อน เฟ้องแกว่งปะคือชัย

ฮมฮมนัน ซู่เวียงเวียนอ้อม

เสียงผีฮ้อง โฮนันเอ้าอืด

ผีบ่าวฆ้อง เวียงกว้างซู่ภาย

ยาบยาบพ้อน ผีแล่นสนสน

อือทือคะโยง พร่ำตีกลองพ้อน

โฮโฮพ้อน โฮโฮซีสว่า

ยอยี่นชี้ มือขึ้นแกว่งไกว

แต่นั้น ลินทองท้าว โพธิราชกุมมาร

ต้านไต่ถ้อย ถามแห่งฝูงเขา

---

๑ ข้า = ฆ่าให้ตาย

วันนั้น ผีอีดเอ้า ก้ำฝ่ายเวียงเขา นั้นนา
เป็นมณฑล เหตุใดเขาพุ้น
สูจง ไปดูเบื้อง ภายผีพวกต่าง จริงเทอญ
แล้วจึง เอ็นกล่าวให้ เมือท้อนอย่าเล็ว ว่าเนอ
อันว่า เมืองใผไว้ เมืองมันให้เมืออยู่ ว่าเนอ
กับทั้ง การะยักษ์ท้าว เมือพร้อมพร่ำสู ว่าเนอ
ท้าวกล่าวแล้ว ยักษ์ขนาดเสนา
เขาก็ ประนมภูธร เลิกลาไปต้าน
สามเขาเข้า ไปจนเอ็นกล่าว
ตูข้า นบนอบน้ิว จอมเจ้าอย่าฟุน แด่ท้อน
อันว่า ผู้ชัยท้าว ลินทะราชจำมา
จงให้ ราชาเมือ สู่เมืองมวลพร้อม
กับทั้ง กัลยาสาท้าว เอาเมือพร้อมพร่ำ
อย่าได้ มาขุ่นเขี้ยว ฉันนั้นบ่ดี ว่าเนอ
แต่นั้น ม่างม่างหน้า ยักษ์ขนาดพญาผี
คึงแดงปาน ดั่งไฟฝางย้อม
กีบ่ มีคำต้าน ไปมาสักสิง
สูบ่ ได้แต่งตั้ง เมืองไว้แก่กู
ค้อมว่าแล้ว จำผูกเสนา
เขาก็ เล็วพลันปบ ฮอดบาบุญกว้าง
พญาผีพ้าว ยอธนูยิงใส่

คือดั่ง พ้ำแผดฮ้อง แสงเหล้อมม่างเมียง
สามผีอย้าน ทูลบาททั้งสงั่น
ผู้ที่อ้าง บาท้าวบ่กลัว
ค้อมว่าแล้ว มัวมืดเสียแสง
พึงยิน ควนควนนัน ซู่ภายเพรียงพร้อม
พอเมื่อ เวลาล้ำ กินแลงแล้วอย่า
ผีก็ จำบอกให้ ไปเอ้นกล่าวจา
เขาก็ ไปวนใกล้ จอมบุญโพธิราช
ผีกล่าวต้าน แหนงถ้อยแห่งบา
อันว่า ลินทองท้าว ฝูงคนมนุษย์ต่าง สูเอย
คันว่า วันพุกเช้า ตูเข้ายาดเวียง แท้แล้ว
สูจัก กินสังแท้ กินเสียให้อีม จริงเทอญ
แล้วจึง ชมมีงแก้ว เมียให้อุ่นใจ นั้นท้อน
กูจัก ไหลพลเข้า เพพังยีย่อง จริงแล้ว
สูจัก ดับบาดน้ำ ตายข้อนคอบตู น้ำแล้ว
ค้อมว่า ผีกล่าวแล้ว ท้าวตอบความไป
สูอย่า มาเล็วตู ลางจักตายตงเสียง
ค้อมว่าแล้ว ผีต่าวคืนเมือ
เถิงราชา คอบความเค็มฮ้าย
พึงยิน คอนคอนก้อง สองยามเค็งคื่น
ก้ำผ่ายพุ้น ภายพี้ก็ดั่งเดียว

ทุกแห่งเบื้อง ตั้งต่อสมคราม มากแล้ว
คอนคอนเถิง เที่ยงคืนคลาคล้อย
หลิงดู พลไพร่บ้าน ธรณีคับคั่ง
ผีป่าวฆ้อง เถิงที่สถานไกล
ฮมฮมพร้อม ผีหลวงคาดเครื่อง
เก้าโกฏิล้น ผีเต้ามากหลาย
ผู้ชัยท้าว พญาใหญ่การสา
กีจึง ปลงความเถิง ซู่พญาเพรียงพร้อม
บัดนี้ เฮาจัก ตีพลเข้า เวียงหลวงหนผ่า จริงแล้ว
จงให้ มุดมอดเมี้ยน วันน้อย่านาน
บอกแก่ พ้าแผดเจ้า พญาเฮื่อพญาคบ
สามพญาเขา ข่มพลภายใต้
สามพญาเจ้า พลหลายเก้าโกฏิ
ถือหอกง้าว ดาพร้อมแกว่งไกว
เยือกเยือกพร้อม เท้าทั่วตีนเวียง
เฮาจัก กุมชาวเมือง อย่านานวันนี้
เมื่อนั้น พญาการเจ้า ทงสมคาดเครื่อง
กับทั้ง ยักษ์ใหญ่ผู้ เพรียงพร้อมดั่งเดียว
สามพญาเต้น ทะยานเถิงอากาศ
ยักษ์ใหญ่ กล้าหนึ่งฮ้อย สองล้านขึ้นดอม
อันว่า ผู้ชัยท้าว ยักษ์ชื่อโขโน

ทวยทงตาว ดาบเมียมันให้
ลินทองท้าว ทะยานไปฟันผ่า
ยักษ์ขยาดคล้า กำต้ามเคียดเค็ม
อันว่า ผู้ชัยท้าว พญาใหญ่การะสา
กำธนูยอ เงือดกางคองท่า
อันว่า เสนาล้น เหลือหลายแสนสำ
คองจัก กุมแจ่มเจ้า เอาท้าวซู่ผี
แล้วจึง เอ้นกล่าวฮ้อง หาแจ่มจอมกษัตริย์
อันว่า ลินทองมึง ขึ้นมาเดียวนี้
มึงจง วางเมียไว้ ในปางทางลุ่ม มึงพุ้น
ฝูงหมู่ โยเธศท้าว ตูเข้ายาดเอา บ่อย่าแล้ว
พึงยิน ทมทมฮ้อง ผีโฮทุกแห่ง
ปากกล่าวต้าน จาท้าแห่งผี แท้แล้ว
หลิงไป ภายบนพุ้น ผีหนามัวมืด
ก้ำฝ่ายพื้น ผีล้นมากมัว
เมือนั้น ผู้ชัยท้าว คนิงอยู่หนหวย
เพราะว่า โยธาผี มากมวลมาเต้า
ก็จึง ปลงคำให้ เสนาแข็งเขื่อน
ฝูงไพร่พร้อม ชาวเบื้องพวกคน
กับทัง เสนาผู้ สามผียักษ์ขนาด
จงให้ แข็งเขื่อนต้าย เวียงไว้ซู่ภาย

แต่นั้น
อันว่า
เขาก็
เมื่อนั้น
ท้าวก็
เจ้าจง
ข้อยจัก
กับทัง
อย้านท่อ
ที่นั้น
เพราะเพื่อ
พึงยิน
มึงจง
หลิงดู
ลางคน
ลางคน
ลางคน

ขุนใหญ่ท้าว
รัพลบามี
กำทวนไว้
ผีท่าวกล้ง
ผู้ชัยท้าว
เดินเทวดา
ฮักษาแท้
ขี้นต่องว้าว
นางคานให้
เขายาดได้
ม่ายม่ายหน้า
เดโชยักษ์
เด็งเด็งฮ้อง
มาเที่ยวท้อน
ชาวเมืองอย้าน
ลางผ่องเต้น
ลางคนล้
ลางผ่องล้
เข้าอยู่ล้
แล่นเข้าล้
ลางคนเอ้น

โยเธศมนตรี
สี่กือหาญห้าว
แทงผีฝูงไพร่
ลงต้ายขอบเวียง
ลินทะราชจอมกษัตริย์
อยู่ในปางแก้ว
ยังหอผาสาท
บนพุ้นแห่งเขา
เทวดาแนมเบิง
นางแก้วลวดตาย
เทวราชกลัวผี
บ่อาจแนมนางได้
ภายบนผีกล่าว
ประสงค์ตั้งต่อตาย
ผีหลวงจับดาบ
โตนล้เข้าขุม
ในเฮือนสงัดอยู่
เอาผ้าห่มนอม
ในแจ้งแจเฮือน
ชายคาลกไก่
หาผัวชีสว่า

เฮาเนอ
จริงตาย
แท้แล้ว
ท่านเอย
ก็มี
ก็มี
ก็มี
ก็มี
ก็มี
ก็มี

ฝูงหมู่	สาวส่ำน้อย	ทังหม้ายหนุ่มซะเทิน	
	พากันเอ๊ิน	หาชายพวกบ่าว	
ฝูงหมู่	อ้ายทิดพร้อม	อาจารย์เจ้าเอาข้อย	แด่เนอ
	ฝูงแม่หม้าย	เขาอย้านสั้นสาย	
	เขาจาต้าน	นำกันเว้าต่อ	
แต่ผัว	ยังก่อนก๊ี	ฉันน๊ีบ่หอนเห็น	แท้นา
บัดน๊ี	เวรจำให้	สองฮาพลัดคู่	กันนอ
	คึดยากเด่	ผีซิซ้ำเบิดฮอย	แลนอ
ฝูงหมู่	โยธากล้า	ฮักษาเมืองซู่แห่ง	
ท้าวก๊	คึดถี่ถ้วน	จอมไท้ฮ่มเพิง	
เมื่อจัก	เอาแว่นแก้ว	แยงส่องฝูงผี	ก๊ดี
ก๊จัก	กองกันตาย	จุ่มนองวายถ้วน	
อันว่า	พญาการท้าว	บ่มีถองแข็งขยาด	
มันจัก	ยังต่อตั้ง	เล็วแท้บ่เซา	ง่ายแล้ว
เมื่อน๊ั้น	ท้าวกอดอุ้ม	เอาอ่อนเทียมเพลา	
เมื่อจัก	วางนางเสีย	ก๊ย่อมกลัวตายแท้	
เฮียมจัก	เอานางข๊ึ้น	เมือบนดอมพี่	จริงดาย
พี่บ่	วางแจ่มเจ้า	นางน้อยอยู่พลอย	ดอกนา
เมื่อน๊ั้น	หนักหน่วงหน้า	กัลเยศมเหสี	
ข้อยบ่	วางแว่นแก้ว	แยงแห่งฝูงผี	
คือจัก	กองกันตาย	ตุ่มนองวายถ้วน	

อันว่า พญาการท้าว มีถองเถิงขนาด
มันจัก เผลียงลงมา แทบพระองค์จอมเจ้า
บาคานอุ้ม เอานางเทียมพ่าง
ทังดาบกล้า ยอให้แก่นาง
นางก็ กอดท้าวไว้ มือหนึ่งกำตาว
อันว่า บาคานท้าว กำธนูเทียมราช
ผ้าเบี่ยงอุ้ม นางแก้วเจี่ยไป
ก็จึง ทะยานหอบเต้น เถิงหมู่ผีหลาย
แต่นั้น โขโนยักษ์ ฮีบทะยานเถิงท้าว
พญาการท้าว พันตาวกวัดแกว่ง
ฝูงหมู่ ยักษ์มากล้น มาอ้อมช่อยกัน
อันว่า ยักษ์เยือกกลุ้ม พันดาบสนสวน พุ้นเยอ
โขโนไกว แกว่งตาวดวงกล้า
คือดั่ง แสงไฟฟ้า ไปมากวัดแกว่ง
แสงดาบกลุ้ม บาท้าวซู่ภาย
แต่นั้น พ่อแม่เอยี้ยม แหนเบิ่งสองศรี
ก็บ่ เห็นปุตตา ลูกตนตึงดั้น
ทั้งปวงพร้อม ตีทวงสลบท่าว
คือดั่ง ผียาดได้ ทังค้ายสั่นสาย
พ่อแม่ไห้ กลิ้งเกลื่อนไปมา
กับทัง เทวีจอม แม่เมืองหิวไห้

อันว่า ราชาเจ้า จอมเมืองฮ้อนสวาท

พระบาทเจ้า พลีค้ำช่อยชู แด่ท้อน

ขอให้ ลูกข้าแพ้ พ้นจากฝูงผี

กูจัก ทำพลีสู หมู่คูณของค้ำ

หลิงดู แสงตาวกล้า โขโนเปลื้องแกว่ง

คือดั่ง พ้ามาบเกี้ยว แสงเหล้อมเบิกบน

แต่นั้น พญาการท้าว ยิงธนูผยองผ่า ไปแล้ว

บีนเล่า เป็นดอกไม้ บูชาท้าวเฮื่อเฮือง

อันว่า แสงดาบแก้ว นางนาถชมพู ก็ดี

อันว่า บีนอยำท้าว ลินทองภูวนาถ

คือดั่ง ดวงดอกไม้ บูชาท้าวยักษา

หลิงดู ภายบนกว้าง มาลาเฮืองฮื่อ

เป็นดอกไม้ ขาวเหล้อมเฮื่อเฮือง

เมื่อนั้น ฤทธีเป่งฮ้าย ฮ้อนเฮ่งพญาการ

นำตาวกวัด แกว่งยอพันเปลื้อง

แต่นั้น นางคานแก้ว ยอตาวไกวแกว่ง

พระบาทท้าว ยิงซ้ำแกว่งธนู

อันว่า บีนอยำท้าว กษัตราโพธิราช

เป็นดอกไม้ บูชาท้าวยักษา

เมื่อนั้น ผู้ชัยท้าว พญาใหญ่ผีหลวง

มันก็ โกธาเค็ม แกว่งตาวพื้นง้าง

แต่นั้น
เมื่อนั้น
ก็จึง
ขอให้
แต่นั้น
เลยเล่า
แต่นั้น
ท้าวก็
อันว่า
มันก็
มันก็
กูจัก
เมื่อนั้น
บีนก็

นางคานแก้ว
พ้นตอบไว้
ลินทองท้าว
นบนอบน้ำ
บุญชูค้ำ
ท้าวกล่าวแล้ว
เบ็นหอกง้าว
เตโชท้าว
ทุกแห่งเบื้อง
ลงสู่พื้น
ชมผีลง
พญาการท้าว
กำดาบกล้า
เบ็นใจบ้า
เอ็นด่าท้าว
พ้นผ่าม้าง
ลินทองท้าว
บีนเปล่งเปลื้อง
ยีย่องพึ่ง
ตกบ่าแล้ว
มันก็สลบ
การะสาท้าว

ยอตาวไกวแกว่ง
บ่มีให้ยักษ์มา
ทังนางตกขม่า
ทลไหว้พ่อคร
นำมากลุ้มเหลื่อม
เลยเปลื้องแกว่งธนู
ผีอย้านสั่นสาย
พญาหลวงหนักเหนื่อย
เซาอยั้งซู่ภาย
ผาสาททังนาง
ส่เวียงเขาพ้น
มีมายเด็มเคียด
ทะยานเข้าต่อกัน
สุมมโนพาด่วน
แข็งขนาดลือกู
คราวนี้บ่ถอย
ยอธนูพ้าวแกว่ง
เถิงท้าวต่าวตาย
ซะเด็นกลิ้งขาดขอ
เปลื้องแกว่งสองที
ท่าวไปซะเด็นกลิ้ง
ฮวายมนต์ติดต่อ

แด่ท้อน

มานั้น

บาซ้ำ ศรสอดเปลื้อง ธนูแก้วแกว่งไกว
บีนก็ เป็นไฟพ้ง ไหลไปเดียระดาษ
ผู้การะสาท้าว ฮวายมนต์ต้อมเบ่า
เป็นแม่น้ำ ไหลล้นหลั่งนอง
มันเล่า โฮมกันคืน เกิดมาเฟือนฟื้น
ก็หาก ฮุนแฮงท้าว ยิงไปหลายเล่า
บีนถือกต้อง ตายแล้วเกิดมา เจ้าเอย
อิดอ่อนท้าว ลินทะราชหนหวย
ยิงตามยิง แข่งจนทังม้อ
ก็จิ่ง เล็งถามถ้อย สามผียักษ์ใหญ่
เขาก็ ก้มขาบไหว้ ทูลไท้ชู่อัน
คันว่า พระบาทเจ้า ตัดคอฮ้อยเล่า ก็ดี
คันบ่ เอากงไกว ล่วงเสียคมง้าว
ผิว่า ล้างเอา น้ำแว่นแก้ว ทังโบกกงไกว
ทังแสงอยำ และคัณโฑแก้ว
แล้วจึง ให้แจ่มเจ้า นางแก้วเงือดพ้น
ก็จัก มุดมอดเม้ยน ตายเสียงบ่สง เจ้าเอย
แต่นั้น บาจำเอา ดั่งคำเขาเว้า
ก็จึง เอาคัณโชแก้ว กงไกวยมาฮีบ
กับทัง มณีโชแก้ว แสงอยำทังปี่
ท้าวก็ ยอหลั่งน้ำ ทวายล้างตาบตาว

แล้วจึง บายยอให้ นางคานเฮ็วฮีบ

ท้าวจึง บอกชื่อแท้ หนีท้อนอย่านาน ท่านเอย

อย่าได้ มาต่อสู้ เล็วแท้แห่งกู ท่านเอย

สูจง เอากันเมือ อย่านานเดียวน

แต่นั้น พญาการท้าว โกธาซ้ำตื่ม

มันก็ หยับเข้าใกล้ จ้ำจี้บ่กลัว

เมื่อนั้น นางนาถน้อย ยอตาวพื้นเงือด

แขนขาดก้ำน สองเบื้องหล่นลง

มันก็ จับต่อตั้ง มนต์เบ่ามีติด

ยังสองแขน แกว่งตาวทะยานใกล้

นางคานซ้ำ พื้นไปสองเล่า

แขนขาดกลิ้ง เสียเสี้ยงหล่นลง

แต่นั้น ผู้ชัยท้าว ยักษ์ชื่อผีกลาย

อือลือตก ฮอดดินคุงพื้น

พญาการท้าว ฮวายมนต์ผายเบ่า

อันว่า มนต์ท่านท้าว เหยเสี้ยงบ่คม

เมื่อนั้น นางเงือดซ้ำ สามเล่าคอซะเด็น

อือลือทับ แผ่นดินดูฮ้าย

กรรมมึงแล้ว กระทำเวรเถิงราช กูน้ำ

ยังฮ่อนฮู้ ตายซ้าซากตาว แท้นอ

ใผผู้ มาทานกู ส่วนตายจริงแท้

แต่นั้น ขำเขือกฮ้อน ก้ำฝ่ายพญาผี
หลิงดู พญาการตาย อ่อนโยมทังค้าย
ผีขามอย้าน ทังเมืองสงัดอยู่
เมื่อจัก คืนเมือเมือง ก็ย่อมกลัวตายแท้
เมื่อจัก เข้าขาบน้อม กลัวโทษกระทำผิด
พญาผีคอง ว่าจักตายจริงแท้
เมื่อนั้น ปุตตราชไท้ ลินทองโพธิราช
พระก็ โอกาสต้าน เขาแท้แห่งผี
สูจัก ไปถามก้ำ พญาผีเขาอยู่ ภายพุ้น
ผิจัก มาต่อต้อง เฮาแท้สิ่งใด นั้นเด
ผิว่า โอยอ่อนน้อม เข้าสู่สมภาร ก็ดี
เอาแต่ ใจเขาเป็น ช่างเยอลางแล้ว
แต่นั้น สามผีท้าว ไปเถิงเอ้นกล่าว
โดยดั่งแท้ บาท้าวบอกไป
เมื่อนั้น ฮมฮมพร้อม พญาผีก้มขาบ
ขออ่อนน้อม บาท้าวขาบตีน แท้แล้ว
แนมท่อ เจ้าโผดเลี้ยง โยมโทษฝูงผี
ศูจัก นำบาเมือ ฮอดเมืองภายพุ้น
แล้วจัก เมือเถิงเจ้า ระดูบีสิ้นสว่าย จริงดาย
ผีอ่อนน้อม โยมแท้ซู่พญา

เขาก็ เมือดอมท้าว ปุตตราชลินกษัตริย์
ท้าวก็ ยินดีหัว ชื่นชมหายฮ้อน

ลินทองทำศพการะสา

เมื่อนั้น ท้าวก็ เดินเขาพร้อม ฝูงคนทุกแห่ง
ทุกที่ถ้วน ให้มาพร้อมบอกเติน
บัดนี้ กูจัก เม้ียนคาบท้าว ตนชื่อการะสา ก่อนแล้ว
สูจง ประนมบูชา ธูปเทียนเยืองไต้
แต่นั้น ชาวเมืองพร้อม โตยคำชมชื่น
ทุกที่ถ้วน บูชาไต้เฮื่อเฮือง
ท้าวก็ จำให้ ยักษ์ขนาดกล้า ผู้ชื่อเสนา
มึงจง ทะยานเมือบน ชื่อมือกูชื่
ไปเอา พญาการเจ้า องค์ตายคดมาก
ตูจัก เม้ียนคาบท้าว ธนูแก้วแกว่งเผา
ค้อมว่าแล้ว มันฮีบโดยความ
ทะยานเถิงบน อยู่เทิงยอห้ิว
บาบุญเจ้า ยิงบีนเบ็นดอก
บูชาซากแล้ว ยิงขี้นเสี่ยงบีน

แล้วจึง ยอยิงซ้ำ ไฟไหม้จุดเผา

อันว่า ไฟลามไหม้ ผงธุลีผายมุ่น

ดูกท่อนท้าว ไฟไหม้บ่ยัง แท้แล้ว

แต่นั้น สุรยักษ์ท้าว โดยด่วนลงมา

จาเสียงใส ต่อกันเพื่อนฟื้น

นับแต่ เล็วกันได้ เจ็ดบีเบ็นขนาด

แต่เบ็น นกแขกเต้า เถิงเท้าท่านตาย แท้ตาย

อันว่า การเพชรท้าว เทียวจอบบิตตา

ข่าวว่า พญาการตาย ย่าวโยมบาไห้

คึกจัก คืนเมือก้ำ สมภารก็ยินยาก

เพื่อว่า พระบาทเจ้า เมืองนั้นย่อมกลัว

ก็จึง เข้าสู่ท้าว โพธิราชลินทอง

บุญเฮืองพระ ย่อมยินดีแท้

กูบ่ ขืนมึงแท้ แทนตระกูลของพ่อ มึงนั้น

อันว่า ฝูงไพร่น้อย นำแท้ท่อใด

กุมารต้าน ไปดอมสามหมื่น

ก็เล่า ตายเสียงแท้ มานี้แปดพัน เจ้าเอย

อันว่า พระบาทเจ้า ยินดีชมชน

พญาเมืองพระ ชื่นชมดอมท้าว

กับทัง บิตตาพร้อม มาดาพ่อแม่

ชมชื่นด้วย บาท้าวลูกตน

เมื่อนั้น พระก็จัดผีเข้า ในเมืองเหล้นม่วน
ผีหลั่งเข้า เมืองกว้างมากมูล
ฝูงคนอย้าน ผีโขยักษ์ใหญ่
เอ้นเฮียกฮ้อง หาท้าวมี่นั้น

เมื่อนั้น ท้าวกล่าวต้าน เขาอ่อนโยมเฮา แท้แล้ว
สูอย่า กลัวเกรงสัง แห่งผีฝูงนี้ ท่านเอย
เฮานี้ คือดั่ง แนวนามเชื้อ ขนุนยอมี่ม่วง สูเอย
เขานั้น คือดั่ง เชื้อหน่วยน้อย เหมือยเหม้าแค่ดง ดอกนา
อย่าได้ กลัวเกรงอย้าน เขาเหล้นม่วนงัน
แต่นั้น เขาจึง อดคำอย้าน ชาวเมืองทุกแห่ง

ท้าวจึง จำพวกเบื้อง คนพ้อนเสพระบำ
เจ้าจึง จำเขาให้ ถวายเทียนทุกแห่ง
ถวายแก่ไท้ พลีเจ้าเทพดา
กับทั้ง มหาคุณเจ้า ฮักษาราชมณเฑียร
กับทั้ง ธรณีนาง เมฆขลาลวงช้อย
กับทั้ง สอยวอยหน้า ตาครูสอนสั่ง
มไลยราชเจ้า รัสสีแท้พ่อครู

อันว่า สามผีเจ้า มีคุณสุดขนาด
พระบาทเจ้า ปลงให้รามทาน

อันว่า บิตตาเจ้า มาดาพ่อแม่ บานั้น
สองก็ ชมชื่นด้วย คอมท้าวลูกตน

อันว่า เถ้าด่านเจ้า ทั้งแม่พราหมณ์ ก็ดี
กับทัง พญาเมืองเจ้า มเหสีตนแม่ ก็ดี
พระก็ เวนลูกแก้ว เมืองบ้านมอบบา
อันว่า พญาผีพร้อม ก้มขามสนสน
พากันนบ นอบบาตงถ้วน
องอาจท้าว ลินทะราชจอมกษัตริย์
บุญเฮืองยศ ยิ่งลือแดนฟ้า
ผีอย้าน บาบุญล้นแผ่น
กูจัก นำแจ่มเจ้า คืนเข้าสู่เมือง แท้แล้ว
นับแต่ ท้าวอยู่อยั้ง นครใหญ่ชมพู
เจียระการเหิง ผาบมารไชโยแพ้
โสมเสลาน้อย นางงามเทียมพี่
ท้าวก็ ฮักนาถน้อง แพงล้านเกิงใจ
อันว่า ซะซ่อนเนื้อ นางนาถชมพู
เทียมบาบุญ อยู่เผือแฝงท้าว
อันว่า กุมารน้อย สายสมรลูกอ่อน นางนั้น
ชื่อว่า ชัยราชแก้ว บาท้าวฮูปงาม
เพื่อว่า เกิดมาแท้ ในที่กลางเศิก
อันว่า กุมารบา แม่นเอามาเลี้ยง
โสมงามแย้ม คือคำเลียงหล่อ
เขาก็ เอาแจ่มเจ้า กุมารน้อยขึ้นทูล

บาก๊ เห็นลูกแก้ว นามนาถสายใจ
นางคานชม ลูกตนคีค้อย
อันว่า อัยกาเจ้า เทวีตนย่า
เจ้าก๊ ฮักอื่นอ้อย หลานน้อยเกิงใจ
อันว่า พระบุญเจ้า โลมลูบหลานตน
นางพราหมณ์ ประนมวันทา นั่งเพลาชมน้อย
เถ้าด่านพร้อม ถนอมบาอ้อยอื่น
กับทั้ง พระบาทเจ้า เมืองล้านฮักหลาน
อันว่า เทวีแก้ว นางเชยชมจูบ
ก็หาก ฮักยอดแก้ว กุมารท้าวซู่คน
ยามเมื่อ อุบาทฮ้อน เศิกกลุ้มเค่งเมือง
เขาก๊ เอากุมาร แม่นมดูเลี้ย
พระก๊ ปลงคำให้ เงินพันมีมาก
ผ้าเสื้อพร้อม เหลือล้นแก่เขา
เมื่อนั้น เจ้าก๊ ทันยักษ์ท้าว ผู้ชื่อโขโน
ทั้งเสนา พร่ำกันมาพร้อม
พระจึง ปลงอาชญ์ให้ เขานั้นฮักกัน
สูอย่า กระทำฮ้าย สามเขาหายเคียด จริงเนอ
เขามี คุณมากล้น กูนี้ย่อมแพง แท้แล้ว
สูจึง บ่นเมืองให้ เขาเสวยเป็นอาชญ์ จริงท้อน
กูจัก ล้างดาบให้ สูพร้อมพร่ำกิน

แต่นั้น เขาก็ กั้มขาบไหว้ ทูลราชเร็งโญ
ตูขา โดยคำบา ซู่อันจริงแจ้ง
ท่อว่า ตูจัก มือดอมท้าว เถิงเมืองนำส่ง
คันว่า ฮอดแห่งห้อง เมืองแล้วจึงชิคืน แท้แล้ว
แต่นั้น เขาก็ ชมชื่นแท้ ดอมผีทุกแห่ง
บาก็ ปลงคำสัจ ต่อเขาเลยแล้ว
ตูซ้ำ บูชาให้ เทวดาหลายสิ่ง
ทุกที่ถ้วน ถวายไท้เทพดา
กูจิ่ง โอกาสท้าว เมือสู่สาขา
จิ่งได้ พลีกรรมบา สืบมาเดียวนี้
ยามเมื่อ เทวดาเจ้า เมือเถิงผาสาท
เทวราชไท้ หายฮ้อนอยู่เย็น
เมื่อนั้น ยักษ์ก็ เป็นใหญ่แท้ ฝูงหมู่สามเขา
อย้านแต่ บาคานพระ บ่เชื่อความเมือหน้า
เขาดี๋ เป็นพญาแท้ ทั้งสามทงไพร่
เขาก็ เป็นอาชญ์ด้าม เสมอเพี๊ยงยักษ์หลวง แท้แล้ว

ลินทองเสด็จกลับไปครองเมือง

แต่นั้น ท้าวก็ ต้านต่อไท้ ตนพ่อเมียขวัญ

ข้าขอ ลาบุญเฮือง พ่อเมือเมืองแท้

ก็เพื่อ คำเดืองแท้ กัลยาเมียมิ่ง ภายพุ้น

ฝูงข้า พลัดพรากแท้ กันนั้นก็หากเหิง เจ้าเอย

เมื่อนั้น พระบาทเจ้า ต้านต่อบุตตา

พ่อบ่ ขีนบุญเฮือง เพื่อจอมใจเจ้า

ท่อว่า พ่อจัก ขอดอมเจ้า กุมารหลานราช จริงดาย

ก็บ่มี ผู้สืบเชื้อ จอมเจ้าจงวาง พ่อท้อน

แต่นั้น ผู้ชัยท้าว ลินทะราชจอมกษัตริย์

ทั้งนางคราญ เล่าวางชัยแก้ว

กับทัง แสงชัยไว้ บาคานตนลูก

ให้แก่ไท้ ทันอ้างลูกตน

ค้อมว่าแล้ว เตินพ่อบีตตา

ทั้งมาดา แม่ตนเพรียงพร้อม

กับทั้ง สองขาเจ้า นางพรามณ์ขุนด่าน

กับทัง กัลเยศน้อย นางแก้วมีงเมีย
ทุกที่พร้อม ตกแต่งเดาดา
เตินโยธา ซู่คนมวลพร้อม
ฝูงหมู่ โยธาก้ำ ฝูงผียักษ์ใหญ่
ท้าวก็ มีอาชญ์ให้ เตินต้านแต่งแปลง
เขาก็ โดยคำเจ้า จอมบุญโพธิราช
หื่นหื่นก้อง พลเทศโยธา พุ้นเยอ
ระงมงันคือ ดั้งดินดาซ้าย
เหลือหลายล้น โยธาไหลหลั่ง
มายัง บุญบามี อ่อนโยมทั้งค่าย
ก็จึง ยอพลเต้า เตินกันย้ายออก
อันว่า พระพ่อเถ้า ชมพูเจ้าพ่อนาง ก็ดี
กับทัง พระทัยเพิงแพง แม่นางไปพร้อม
หลายพญาเจ้า ยินดีชมชื่น มากแล้ว
ช้างและม้า มาพร้อมรถเกวียน
เสียงหึงห้าว ก้องสนั่นเนืองนัน
ฝูงหมู่ โยธายักษ์ ชื่นชมดอมเจ้า
เขาก็ คะโยงเต้น งันบาแหนแห่
ฝูงหมู่ พลมากล้น หลายล้านออกไป
ท้าวก็ บุญมากล้น อนันต์เนกสมภาร

ทั้งคนผี ยักษ์โยมทั้งค่าย[๑]
อือทือล้น นันเนืองขับเสพ
แสนสำล้าน พลเต้าแห่เมือ
ยาบยาบอย้อน พื้อนแกว่งจำมร พุ้นเยอ
ไทระบำจับ แขนกันพานเหล้น
สิงห์โขนกลั้ว แกมสาวสมบ่าว
แขนก่องสว้าย สีเพี้ยงเกิงอินทร์
โง่งโง่งฆ้อง เสียงกลองแกมปี่
เสพลูก เจ้าหมื่นหล้า นครกว้างเข้าเมือง
โย่งเสียงใส เสพไปมือยั้ง
นำทางกว้าง พลหลายอนันต์เนก
พลคื่นเค้า เหลือล้นแต่ผี
ตอสีนเกลี้ยง ขวานพ้นเพียงฮาบ
ทางขวางได้ เจ็ดวาเป็นขนาด
บัดแผ่นแผ้ว ทางกว้างฮาบงาม
บ่อนใด เป็นหลุมหลุบ ใส่ทรายถมขึ้น
เสี้ยงฮาบเกลี้ยง ได้แปดพันวา
พญาทงเจด ขพลายทงชาง
บุญเฮืองไท้ กษัตราลินทะราช
บอกกล่าวให้ ทั้งค่ายเสพระงม
อือทือกั้ง หัวพญาพานห่ม

---

๑ โยม = อ่อนยอม, ยอมแพ้, ยินยอม.

เดียระดาษล้น งาเหลื้อมเฮื่อเฮือง

ฝูงหมู่ แสนส่ำม้า ไปก่อนหลายถัน

เนืองนันเต็ม ทั่วไพรแดนด้าว

ทวายยองขาว ดาดแดงดาล้น

เขาก็ ตามส่งเท้า ชมพูกุตราช

ยศยิ่งล้น ประมาณได้สี่เดือน

ก็จึง ใช้ข่าวท้าว ฝูงอยู่ในเมือง

อันว่า นางทั้งสอง บอกสารผายเผื้ยน

เมื่อนั้น ชาวเมืองได้ ใบสารบอกข่าว

เขาก็ ชมชื่นเท้า ทั้งค่ายทั่วเมือง

เขาก็ ส่งข่าวให้ ฮู้ทั่วทั้งเมือง

ลือว่า ลินทองมา นั่งเมืองเป็นเจ้า

บัดนี้ เฮาจัก มีสุขย้อน บาบุญภูวนาถ

เฮาก็ คองแจ่มเจ้า บุญกว้างก็หากเหิง แท้แล้ว

เขาก็ หื่นหื่นเต้น กันออกไปพลัน

ทั้งพราหมณา เศรษฐีขุนค้า

ฝูงหมู่ ชาวไพร่น้อย มาพร้อมมากมูล

ใผก็ คองเห็นเจ้า ญิงชายน้อยใหญ่

ทุกที่ถ้วน ถวายไท้มากหลาย

อันว่า บัวทองน้อย ทงพลายยัวระยาศร

ใคร่จัก ฮับแจ่มเจ้า บุญกว้างมึงผัว

อันว่า ซะซ่อนหน้า นางนาถกลิ่นสมุทร ก็ดี
นางก็ ทงพลายสาร ฮับจอมบุญเจ้า
อันว่า ขัวนัวล้น คนหลายเดียระดาษ
ซู่คน ซู่จัก ฮับแจ่มเจ้า บุญกว้างเข้าสู่เมือง
ค้อมว่าแล้ว เฮ็วฮีปเตินกัน
คราวสามคืน ชั่วไกลเมืองแท้
พังยิน ภายบนก้อง เสียงกลองดีดื่น พุ้นเยอ
คือดั่ง เสียงฟ้าฮ้อง กลองฆ้องล่วงบน
แต่นั้น เขาก็ แซวแซวเหล้น ญิงชายสาวบ่าว
ลางคน ตกโชคได้ ชายกล้งกล่อมกัน ก็มี
ลางคน มือจับฑิ้น นมยานดึงแก่[๑] ก็มี
ลางคน เข้าพุ่มไม้ หันหน้าต่อกัน ก็มี
ลางคน จับเอาได้ เชิงแพรดึงแก่ ก็มี
ลางคน เหล้นซึกซาก คะโยงเต้นบีบนม ก็มี
เขาก็ โฮฮ่ำฮ้อง ไพรกว้างสว่างเหงา[๒]
แต่นั้น เสินเสินย้าย ทั้งสองนางนาถ
ไปก่อนหน้า พลย้ายย่างนำ
นางก็ เหลียวเห็นแท้ พลหลายแหนแห่
ฮ้อยที่ ลินทะราชเจ้า จอมไท้เทียงจริง แท้แล้ว
นางก็ หลิงแลเอี้ยยม เห็นบามาก่อน
นางก็ ลงจากช้าง ไปแท้บ่นาน

---

๑ ลากไป ๒ หายเหงาหงอย

แต่นั้น ลินทองท้าว เตินพลเซาก่อน

อันนั้น พลพวกพร้อม นางแก้วด่วนมา แท้แล้ว

แล้วเล่า เหลียวเห็นแก้ว สองศรีเมียมิ่ง

นางก็ เข้าแทบใกล้ บาท้าวกล่าวถาม

มาลือเจ้า ผัวขวัญกลับประทีป เฮียมเอย

อันว่า พลพวกพร้อม พอล้านค่อยอยู่ดี แลลือ

แต่นั้น ท้าวตอบต้าน ขานนาถนางแพง

อันว่า สายคอกู ค่อยอยู่ดีลือเจ้า

เมืองหลวงกว้าง ขงนครค่อยอยู่ ดีลือ

หรือว่า มีเหตุฮ้อน ดีฮ้ายสิงใด นั้นเด

แต่นั้น นางคานน้อย ถวายพรขานตอบ

ก็บ่ มีเหตุแท้ เมืองพี้อยู่ดี พี่เอย

แต่นั้น หื่นหื่นพร้อม ชาวเทศพลหลวง

เตินโยธา ล่วงไปมีช้า

มีทั้ง ฝูงคนพร้อม ผีหลวงมวลหมี่

ศรีแจ่มเจ้า บาท้าวล่ำดู

ภูมีเจ้า ลินทองโพธิราช

บาก็ ชมชื่นแท้ เห็นแก้วมีงเมีย

เจียระกาลล้ำ หนีไปหลายขวบ จริงแล้ว

แต่นั้น เสินเสินย้าย พลายทองเลยล่วง ไปแล้ว

ฮอดแห่งห้อง นากว้างท่งเพียง

หลิงเห็น ยอดช่อฟ้า ผาสาทมุงมณี พุ้นเยอ
แต่นั้น บาคานท้าว เตินพลพวกไพร่
ไหลหลั่งเข้า เมืองกว้างมืดมัว
เสียงดังเท้า เมือบนเค็งคืน
ท้าวล่วงคั้น เถิงฮ้านจอดจำ
บาก็ ลีลาย้าย ขึ้นสู่ชานมน
ฝูงหมู่ พลหลวงหลาย ยื่นมือประนมไหว้
อันว่า สามนางล้อม บาคานเทียมแทบ
ขุนด่านเถ้า พวกไพร่ในโฮง
เขาก็ เชิญบาคาน สู่สถานหอแก้ว
กับทั้ง นางงามน้อย สามศรีเทียมราช
เชิญแจ่มเจ้า แพงล้านสู่หอ เทียวเทอญ
แต่นั้น ศรีแจ่มเจ้า ย้ายย่างเลยไป
เถิงหอคำ อยู่เทียมบาท้าว
บาคานท้าว ชมนางในอาสน์
อันว่า อามาตย์พร้อม เขาตั้งแต่งแปลง
ฝูงคนเหล้น ฝูงผีมวลหมี่
เสพแจ่มเจ้า บาท้าวอยู่งัน
มีทั้ง พิณพาทฆ้อง เขาเสพงันบา
พอเมื่อ รังสีแก้ว สุริโยคล้อยค่ำ ลงแล้ว
ฝูงหมู่ สาวช่วงใช้ เขาพ้าวแต่งแลง

เขาก็ ยอพาเข้า ถวายองค์ภูวนาถ
สามแจ่มเจ้า บาท้าวค่อยเสวย
เลยลวดแล้ว ยอน้ำยี่นถวาย
พอเมื่อ สามศรีเจ้า เสวยแลงแล้วอย่า
เดิกซักไซ้ ขุนข้าเสพงัน
บาก็ บรรทมซ้อน สามนางน้าวแนบ
ชมจูบน้อย บาคั้นบีบนม
ยามเมื่อ ราตรีข้อน เถิงแถใกล้ฮุ่ง
ไก่ก็ ตบบีกท้า ขันชั้นทั่วเมือง
แล้วฮ่งแจ้ง มื้อใหม่มาเถิง
สามนางลุก อาบสีสรงน้ำ
สามนางล้อม บาคานเฮียงพ่าง
หลิงดู ยาบยาบพ้อน ระเบงพ้อนอ่อนแขน๑
ลางหมู่ เต้นไล่เหล้น สนุกล้นหมู่ผี
พอประมาณเลย ฮอดเมืองเซาอยั้ง
เมื่อนั้น จอมเมืองเจ้า ทุกหมู่ผีหลาย
อือทือเต็ม ซ่ภายเมืองกว้าง
ฝูงหมู่ ชาวเมืองอย้าน เห็นผีฮ้องสนั่น
เกรงจัก เป็นยักษ์ฮ้าย การท้าวดั่งเดียว นั้นแล้ว
เพื่อว่า ลินทองแพ้ คืนมาเมืองราช

---

๑ การมหรสพหลวงชนิดหนึ่ง ก. ทำให้ดัง, ฆ้อง

ตั๋งแม่น การยักษ์แพ้ ผีล้นเยิกมา มากแล้ว
เขาก็ ซับซีมเว้า จาต่อไปมา
แต่นั้น ภูธรพระ ราชทะลินจอมเจ้า
พระก็ เตินเขาให้ ปลูกหอผาสาท
ยักษ์เยิกกลุ้ม คนพร้อมพร่ำผี
พากันปลุก ปลูกหอเลยแล้ว
ท้าวจึง อังเชิญให้ บีตาตนพ่อ
ทั้งแม่เจ้า จอมไท้เอกองค์
สถิตอยู่ห้อง เป็นเจ้าดั่งหลัง
ค้อมว่าแล้ว ไอยราชเลยสถิต
เป็นพญาหลวง ดังความหลังนั้น
อันว่า ขุนเมืองเถ้า เป็นคุณมีมาก
เพื่อว่า ฮักษาแจ่มเจ้า จอมไท้แม่บา
ท้าวจึง อุปภิเษกให้ เป็นราชแสนเมือง
บริวารหลาย ขาบทูลชุลีไหว้
อันว่า ลินทองท้าว ทงหอหลังหนึ่ง
ผาสาท สามแจ่มเจ้า นางแก้วอยู่แฝง
ก็จึง จัดบอกต้าน เตินบ่าวพลีผี
เขาก็ ยินดีชม ชื่นดอมบาท้าว
อันว่า ฝูงผีนั้น คุณเขามีมาก
เจ้าหาก ปลงเครื่องให้ หลายล้นอเนกนอง

อันว่า พระบาทเจ้า ชัยเอกชมพู
พระก็ เนาในหอ ฮ่วมกันบาท้าว
อันว่า เทวีแก้ว มเหสีตนพ่อ นางนั้น
เชิญให้ อยู่ฮ่วมห้อง นางแก้วแม่บา
ทุกท่อนท้าว ชมชื่นยินดี
อันว่า ราชาพระ ชื่นชมดอมดั้ง
ท้าวก็ เตินเขาให้ หาบรรณาการถวายราช
ทุกแห่งได้ ถวายเจ้าซู่อัน
เจ้าก็ มาฮอดแท้ เถิงเขตเมืองตน
ฝูงพญายักษ์ ชื่นชมระงมเหล้น
สองเดือนแล้ว เขาเล่าทูลลา
จอมเมืองพระ คอบคืนเมืองท้าว
เมื่อนั้น พญาผีไห้ ขอพรลาเลิก
ตูจัก ลาบาทไท้ จอมเจ้าด่วนเมือ ก่อนแล้ว
เมื่อนั้น พระบาทเจ้า โอกาสคำสอน
สูงจง เอาเสนา แห่งสามเขานั้น
ไปเสวยสร้าง เมืองตนพร้อมพร่ำ
บันแบ่งให้ เขาได้ท่อกัน
คันว่า สูโลภเลี้ยว เมือหน้าซิบ่ดี แท้ตาย
ยักษ์ก็ ลาจากเจ้า ทะยานล่วงสนสน

เถิงเมืองตน บ่นานดาถ้วน๑
เขาก็ บันแบ่งให้ สามผีเบ็นอาชญ์
โดยดั่ง คำสั่งเจ้า จอมไท้ยอดบุญ
เขาก็ เทียวเผ้าเจ้า จอมราชแนวอินทร์
บรรณาการเถิง ซู่บีถวายท้าว
อันว่า ชมพูเจ้า ราชาชัยเอก
ท้าวก็ บอกสั่งข้า เตินตั้งซู่อัน
พระจัก คืนคอบห้อง เมืองเอกชมพู
สูจง นำส่งเจ้า จอมราชภูธร
เขาก็ โดยคำบา ซู่อันเลยแล้ว
เมือนน ราชาเจา ชมพูยวระยาตร
ทังแม่เจ้า นางเหง้าเลิกลา
ย่องย่องดั้น เมือฮอดเมืองตน
พญาชมพู ชื่นชมหายฮ้อน
อันว่า กุมารน้อย บาคานชัยราช
พระก็ ฮักอีนอ้อย บาท้าวเก็งตา
เมื่อนั้น ผู้ชัยท้าว ลินทะราชจอมกษัตริย์
เจ้าก็ ทงวิมานคำ เก็งดาวดิงส์ฟ้า
ฝูงหมู่ โยธาท้าว ยินดีชมชื่น
ฮ้อยประเทศท้าว มาเต้าสว่ายสิน

---

๑ เจ็ดวัน หรือหนึ่งสัปดาห์.

อันว่า บีฑตาไท้ มาดาฑนแม่ ก็ดี
เสวยท่อนท้าว เมืองบ้านเกิงอินทร์ แท้แล้ว
ฝูงหมู่ ยาบยาบแส้ ไกวแกว่งจำมร
พระก็ ทงวิมานคำ ฮื่อเอืองภายไท้
ลือเลิศล้ำ กงโลกนครหลวง
ในแดนผี ซู่เมืองมาเต้า
อันว่า นาโคท้าว แดนดินภายลุ่ม ก็ดี
เขาก็ นำหน่วยแก้ว ถวายเท้าลูกมณี
ทุกประเทศท้าว มาสู่สมภาร มากแล้ว
บุญเฮืองยศ ทั่วแดนดินฟ้า
โยติกามั้น เล็วกันถ้วนถี่
ก็หาก แล้วท่อนี้ ถวายไท้พระยอดคุณ ก่อนแล้ว

247 VII
ห้ามจำหน่าย

นางมาลากับมุตรตามหาลินทอง

บัดนี้ จักกล่าวเถิง มไลยโกฏิเจ้า ฑนชื่อมหาสมณ์ ก่อนแล้ว
พระก็ แพงกุมาร เกิงใจจอมเจ้า

พระกี สอนบาท้าว อาคมสุดขนาด
ผู้ที่อ้าง ยอย่องยอดคุณ แท้แล้ว
ท้าวกี เฮียนได้แท้ อันประเสริฐฤทธีแฮง
มหาสมณ์จำ ให้ยอธนูกล้า
อันว่า สายศรแก้ว ธนูศิลป์หนักโกฏิ
ท้าวจึง ยอยกเปลื้อง บายขึ้นแกว่งไกว
กับทัง ดวงดาบกล้า หนักเกิงเสลา
แม่นว่า คนพอพัน ก็จึงยอแกนได้๑
บาคานท้าว ยอไกวกวัดแกว่ง
เงือดล่องค้อง ฤทธีเพี้ยงสิงใด
ผิว่า บายอได้ ซิเอาไปถวายราช จริงแล้ว
แต่นั้น ท้าวบ่ช้า บายก่งธนูศิลป์
คือดั่ง ยองใยติด แกว่งแขนยอน้าว
ท้าวจึง บายเอาได้ บีนอยำดวงขนาด
แล้วกล่าวต้าน ถามเซิงมหาระษี
ให้ข้า ยิงแนซี้ ไปแท้ประเทศใด พระเอย
เมื่อนั้น องอาจเจ้า จอมขนาดตาบี๋สโส
เจ้าซิยิง ไปทางใด ก็ช่างตามใจเจ้า
เมื่อนั้น กุมารท้าว ยิงไกวเผลียงผ่า
คือดั่ง จักแตกม้าง แดนพ้าหวั่นไหว

---

๑ ยกขึ้นไท้, ยกไหว.

บีนก็ ไปเวียนอ้อม จักรวาลขงขอบ
แล้วเล่า คืนสู่ท้าว กุมารน้อยแห่งบา
บีนก็ ชีไชซ้น ไปมาทุกแห่ง
บีนบ่ ได้แล่นอ้อม ไปแห่งบัจฉิม
ปลายบีนหลบ ต่าวมาหาท้าว
มหาระษีเจ้า คนิงเห็นแจ้งแจบ จริงดาย
อันว่า พ่อแห่งน้อย กุมารท้าวอยู่ไกล พุ้นแล้ว
พระก็ จำอ่อนน้อย ยอดาบคันชัย
เจ้าจง ยอไกวกวัด แกว่งดูสองท้อน
เมื่อนั้น กุมารท้าว ยอไกวกวัดแกว่ง
แสงดาบเกี้ยว ไปแท้ซู่ภาย
ยังบ่ ไปเวียนถ้ำ บัจฉิมหนแห่ง
ระษีแจ่มเจ้า เห็นแจ้งแม่นจริง
พระจึง บอกกล่าวต้าน จาต่อกุมาร
อันว่า บีดาท้าว กุมารเนาอยู่ ภายพุ้น
เจ้าก็ เห็นเหตุแล้ว ในหั้นบ่ไข
เจ้าจึง บอกให้แจ้ง นางแห่งกินรี
เขือจง ไปส่งท้าว หนแห่งบัจฉิม
ทั้งนางคาน แม่บาเมือพร้อม
เมื่อนั้น กุมารท้าว ทั้งนางแม่ลูก
ก็เล่า แปะแผ่นพื้น ตีนเจ้าใส่หัว
นางก็ คืดฮวดเจ้า ชลเนตรนองไหล

ระบี่ ก็วางธนูศิลป์ ดาบชัยวางให้
กุมารท้าว สุวรรณคีรีกั้มขาน
นบนอบไหว้ จอมเจ้าเลิกลา
แต่นั้น กินรีเอ้อย โซมเอานางแม่
พระพี่อุ้ม เอาท้าวเล่าไป
ย่องย่องคั้น กลายเขตหลายแดน พุ้นเยอ
วอยวอยแยง หมอกมัวแสงฟ้า
เมื่อนั้น ยังมี นางคานแก้ว วิมานเนาอยู่
ผาสาทแก้ว ลอยเหล้นอยู่บน
นางก็ เห็นเขาแท้ ไปกลายทั้งสี่
ใผผู้ มาล่วงผ้าย แดนนี้แห่งกู ดั่งนี้
นางก็ คึดเคียดแท้ ยอแก่วงมณีแสง
คือดั่ง แปลวไฟลุก ทั่วบนพอสท้าน
เมื่อนั้น กินรีอย้าน ทั้งสองสายสั่น
ท้าวก็ คึดเคียดฮ้าย ทะยานเข้าสู่หอ
บาก็ บายบีนได้ ไปมากวัดแก่ว่ง
นางนาถน้อย โยมท้าวขาบทูล
ท้าวก็ เข้าสู่ห้อง ผาสาทวิมานนาง
นางก็ ถวายบาคาน บ่ขีนใจเจ้า
เมื่อนั้น บาคานน้าว นมนางน้องนาถ
มือนวดคั้น นมน้องบ่วาง

ท้าวก็ คั้นเหนี่ยงน้าว นมเหล้นเสพสม
ทังสองศรี ชื่นชมถนอมกลิ้ง
เมื่อนั้น ท้าวกล่าวต้าน จาแจ่มดอมพระมัย
เหนวา คนเดียวเดน ซบเจยมพระองค์อาย
เมื่อนั้น ท้าวก็ สมเสพน้อง นางนาถวิมานลอย
เต็มแฮงบา บ่ยอมนางน้อง
บาคานซ้อน ชมนางยินม่วน
ค้อมว่าแล้ว ท้าวสั่งนางคาน
อวนจัก เดินไปเถิง พ่อพญาภายพุ้น
นางคานแก้ว ประนมบาแล้วสั่ง
เจ้าหมั้น มาโผดน้อง ภายพี้แห่งเฮียม แด่ท้อน
ค้อมว่าแล้ว เสด็จสู่กินรี
วอยวอยไป เมฆบนปอมฟ้า
นางคานแก้ว มาลาชลเนตร
คืดฮอดท้าว พาดิ้นก่วนพลัน
อกอวนเจ้า แค้นคลั่งคนิงบา
เมื่อนั้น กินรีถาม เหตุนางสังแท้
นางคานต้าน บนบอกกินรี
ข้อยก็ คืดฮอดท้าว ผัวแก้วแห่งบา
ยามเมื่อ พาข้อยคั้น คือคั่งฉันเดียว นี้แล้ว
กินรีจา หากจักเห็นนาเจ้า

ค้อมว่า	จาระจาแล้ว	ผยองไปเฮ็วฮีบ	
	ย่องย่องผ้าย	ไปแท้บ่นาน	
หลิงเห็น	บ๋พพโตตั้ง	เขาทองทัวระท่อง	
มีดอกไม้		บานเฮ้อฮุ่งเฮือง	
เกดสลาเผิ้ง		ผายแควนคันธชาติ	
เฮืองฮุ่งฟ้า		กระนวนเฮ้าหื่นหอม	
มะนิกาซ้อน		ชายเหินหอมอ่อน	ก๊มี
กะนิกาเทศซ้อน		กลางปล้องกีวลำ	ก๊มี
กัณหาซ้อน		ไกรสรดอกหมุ้ย	ก๊มี
ดอกมะเดื่อเกี้ยว		ลำแล้วอย่อนลง	
	กงไก่แก้ม	ขาวดอกหมูเมียน	ก๊มี
ยูท่าง	ขีนีท้าว	ทวายทงดมกลีน	
	นางนาถน้อย	ถวายท้ำวกลีนละออง	
หลิงเห็น	ขัวนัวไม้	จำปาเต็มบ่า	พุ้นเยอ
คือดั่ง	เทพยะด้าม	อินทร์สร้างปลูกแปลง	เจ้าเอย
คือดั่ง	ด้ามเพศเพี้ยง	ไพรพ่างหิมพาน	
บ่อาจ	มีภายใด	พร่ำเพรียงดงไม้	
อยู่ใน	ดงขวางขั้น	สักกุณาฮ้องฮ่ำ	
	เฮฮ่ำฮ้อง	เหมือนไห้ฮ่ำไฮ	
	ศรีไคท้าว	ขีนีพังพากย์	
	พังพากย์เพี้ยง	คนิงไท้แห่งระษี	

ยามเมื่อ เนาในห้อง มหาสมณ์ตนพ่อ ภายพุ้น
นกฮ่ำฮ้อง เสมอด้ามดั้งหลัง นี้เด
กินรีเจ้า คนิงใจจำพราก
เจาก คดคอยคอย หลายบนฮาซะเทน
หลิงเห็น อินทนิลฟ้า เขียวฮมเฮียงฮ่ม พุ้นเยอ

ดีแก่ พ้ามืดกลุ้ม [๑] สูนะสว้ายซะล่ายพัง
หลิงเห็น มาลาเจ้า ทั้งออนอิดอ่อน
ยังเล่า คึดฮอดผู้ ลินท้าวท่าวกระสัน
นางก็ ทวายดอกไม้ มาลาชมกลีน
คือดั่ง หอมกลีนท้าว เสมอเพี้ยงดั่งเดียว นี้นา
ดอมมอมหน้า สามนางทั้งสี่
หลิงดอกไม้ บานพร้อมซู่ระดู

[๒] เฮืองฮวายพ้ง โยธิกาหอมอ่อน
ลมพัดพ้ง ละอองเท้าทั่วไพร
พ้งยิน เสียงนกฮ้อง ขันม่วนอรชอน พุ้นเยอ
นางก็ คนิงในใจ ซู่ลวงเลยไห้
โอนอ คึดฮอด ลินทองท้าว สายสมรพระพี่ กเด
น้องก็ คึดค้อยค้อย หลายบั้นฮ่ำซะเทิน อ้ายเอย
นางก็ เลยคราวขว้าม เขาทองหิมเวศร์
คือดั่ง ประเทศด้าว เมืองกว้างซู่ภาย

---

๑ สูนะ = ผลิ – บาน. ๒ คอกคัดเคา

กินรีน้อง เอาอ่อนทะยานไป

เหาะฮีบพ้าว เผลียงผ้ายบ่นาน

หลิงเห็น กงเมืองกว้าง นครศรีกุตราช พุ้นเยอ

เฮืองเฮื่อต้น ตาลพร้าวชื่นสลา

เล้าเล่า ฮอดแห่งห้อง นครใหญ่ลินทอง

หลิงดู เมียงเมียงใส ยอดมณีเงาแก้ว

หอสูงท้าว ลินทองเทียมเมฆ

ยอดช่อพ้า เหลืองเหล้อมเฮื่อคำ

เขาก็ ไปจีมใกล้ หลิงแลเอย้ยมล่ำ

อันแต่ หอท่านท้าว พญาแท้แห่งใด นั้นเด

เจ้าก็ มีเดชกล้า สมสิงปานใด นั้นนอ

บาคานเข้า ทำตีนต้องถีบ

บาทาท้าว ผายตีนเลือดหยาด

ยอดช่อพ้า แทงแท้ถีกตีน

พลอยเล่า เพื่อนฮอดพื้น สมสิงดินไหว

บาลินพระตื่น ตนพึงแท้

แต่นั้น บาคานท้าว สุวรรณคีรีคุ้มเคียด

ท้าวก็ ถอดดาบกล้า ยอเปลื้องแกว่งพ้น

ง้าวบ่านเบ้ แข็งขนาดบ่มีถอง

อันว่า หอสูงเพื่อน ฮอดดินดอชิขว้ำ

เมื่อนั้น จอมกษัตริย์ไท้ ลินทองกริ้วโกรธ

พระก็ บายดาบกล้า ธนูแก้วออกไป
ก็หาก ลือกูแล้ว เดโชเซ็งโลก
ใผแล ดูง่ายแท้ ซิมาอ้างข่มเหง ดั่งนี้

พระก็ ออกฮอดแล้ว ผาสาทชานมน
บาก็ แลหลิงเห็น แกว่งธนูยิงขึ้น
บีนอยำท้าว ราชาแข็งขนาด
เลยลวด เป็นข้าวต้ม บูชาท้าวลูกตน
กุมารน้อย บายเอาเสวยฮีบ
ผู้ที่อ้าง กุมารแก้วแกว่งไกว
บีนลวด เป็นดอกไม้ บูชาพ่อบิตา
คันโธหอม ทั่วเมืองขาวเหล้อม
ราชาท้าว ลินทองซ้ำแกว่ง
บีนเล่า เป็นข้าวต้ม บูชาท้าวดั่งหลัง
ก็หาก ดูหลากแท้ เอ้นกล่าวทวนคดี
สูนี้ เนาแดนใด จึงมาเถิงพี้
เมื่อนั้น กุมารน้อย คีรีปุตตราช
ก็จึง ปากกล่าวถ้อย คำกล้าตอบความ

กูก็ ไปหาแท้ บิตาตนพ่อ จริงแล้ว
พระพ่อ เดินประเทศผ้าย หนีแท้แต่นาน พุ้นแล้ว
จักว่า ตกประเทศด้าว ก้ำฝ่ายเมืองใด
ก็จึง พากันเดิน เที่ยวหาจอมเจ้า

เมื่อนั้น พระก็ จาคำถาม แห่งกุมารน้อย
เจ้าผู้ สอยวอยหน้า ทารกาขึ้นใหม่
ก็หาก มากล่าวเว้า เหลือล้นเวทนา
อันนี้ บีตาไท้ มีงนั้นชื่อใด
แต่นั้น บุตราชน้อย กลอยกล่าวความไป
ท้าวก็ ไขวาจา ต่อบาไทท้าว
อันว่า พ่อข้อยนี้ มีชื่อลินทอง แท้แล้ว
ตูก็ เดินมาหา จึงมาถึงพี้
เมื่อนั้น ตกใจเจ้า ลินทองเหลืองหล่า
มือลูบเนื้อ ทวงสะอื้นสั้นสาย
ท้าวก็ อยู่บ่ได้ ทะยานฮีบเมือเถิง
เจ้าก็ ทวายมือบาย กอดเอาทังไท้
ทั้งเล่า โจมเอาน้อย ปุตตาตนลูก
กลิ้งเกลือกไท้ หาเจ้าสั้นสาย
สลบท่าวกลิ้ง ใจขาดดอมกัน
นางกินรี เบ่าหูพญาเจ้า
ก็จึง หาแฮงได้ สายใจอดอยู่
ก็จึง ลงสู่ห้อง หอแก้วแห่งตน
อันว่า ซะซ่อนเนื้อ นางนาถกินรี
เขาก็ วันทานบ แทบบาไทท้าว
ค่อยอยู่ ดีเยอ จอมหัวเจ้า บุญซูล้นขม่อม ข้อยเอย

นางจัก ลาจากเจ้า วันนี้ค่อยอยู่ดี แด่ท้อน
ค้อมว่าแล้ว เขาสั่งลาไป
เขาก็ ดั้นกลีบฟ้า เฮ็วฮีบมาเถิง
ก็จึง เมื่อเถิงไท้ มหาระษีก้มขาบ
ขาก็ ทูลแจ่มเจ้า ปลงความทุกสิ่ง
ค้อมว่าแล้ว ระษีเจ้าชื่นชม แท้แล้ว
เมื่อนั้น ผู้ชัยท้าว องค์ประเสริฐลินทอง
ทังนางคาน แม่เมียทังต้น
สองกษัตริย์ท้าว เห็นกันพลัดพราก คราวนั้น
ท้าวก็ เล่าพากย์ให้ นางแก้วซู่อัน
พี่ก็ ให้แทบฮ้อง เท่าทั่วทั้งเมือง มากแล้ว
บาคานพระ บอกนางผายเผ้ียน
สายสมรแก้ว แถลงบาเว้าต่อ
นางก็ เห็นบ่อนเจ้า ชลย้อยคั่วไป
นางก็ เล่าพากย์เผ้ียน ถวายราชเร็งโญ
อันว่า นางทั้งสาม เข้ามาชมต้อน
ขอเพ็งอ้าย สายสมรสุทธยิ่ง
สามแจ่มเจ้า นางน้อยนั่งแนม
เมื่อนั้น แม่แจ่มเจ้า ทั้งพ่อเร็งโญ
ทั้งแสนเมือง แม่พญามาพร้อม
ฝูงหมู่ เสนาพร้อม ชาวเมืองหือระแห่น
คืนคืนเค้า มาเผ้าพ่อพญา

24 / VII
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อันว่า พระบุญเจ้า เห็นราชหลานคึง
ทั้งกัลยา แม่นางพระองค์ใภ้
ดูงามแท้ คือคำเลียงหล่อ
คือดั่ง เกิดฟากฟ้า สาวน้อยแจ่มสมร
อันว่า ย่าแจ่มเจ้า โซมกอดหลานตน
เทวีแพง ฮักหลานคีค้อย
อันว่า มาลาแก้ว ประนมมือนบพ่อ
ไหว้แจ่มเจ้า ทังไท้แม่ผัว
เมื่อนั้น ยาบยาบพร้อม ฝูงหมู่ขุนพญา
เขาก็ ประนมวันทา ซู่คนมาต้อน
เมื่อนั้น ราชาเจ้า มีคำปลงอาชญ์
สูจง หาเครื่องพร้อม ดาห้างซู่อัน
วันนี้ เฮาจัก หดแจ่มเจ้า เสวยราชทงเมือง
ทั้งนางงาม เบิกบาศรีพร้อม
เมื่อนั้น ฮมฮมพร้อม ขุนพญาประเทศต่าง
ก็มา ใช้ฮอดถ้วน คนท้าวซู่เมือง
มาโฮมพร้อม เจ็ดเดือนทุกแห่ง
หลายประเทศท้าว ผีพร้อมพร่ำมวล
หื่นหื่นถ้วน ถวายราชเร็งโญ
ฮมฮมถวาย มอบเวนมณีแก้ว
หอสรงท้าว ลินทองทรงราช
นางมึงเค้า ทันต้นเอกองค์

อันว่า	ซะซ่อนหน้า	น้องมึงเสน่หา	
	นางมาลา	แทบเทียมจอมเจ้า	
อันว่า	ชมพูแก้ว	เทียมองค์แฝงราช	
	สองมึงเหง้า	นางแก้วเก็งกัน	
	ค้อมว่าแล้ว	ลาเลิกบรบวร	
	หลายพญาเมือ	สู่เมืองเพรียงพร้อม	
อันว่า	ราชาเจ้า	ทงเมืองเป็นอาชญ์	
	สนุกยิ่งเพี้ยง	นครพ้าเก็งสวรรค์	
ท้าวก็	ลุโชคแท้	เสวยราชเย็นใจ	
	ชาวเมืองเขา	ซู่คนสบายอย้อน	
ก็บ่	มีคำอย้าน	เมืองใดจักแห่ง	
	หลายประเทศเข้า	มาพร้อมสว่ายสิน	
	พันเมืองมา	สว่ายทองทั้งค่าย	
	หมายสารย่อง	ยอบุญภูวนาถ	
ไผบ่	ผิดแผกถ้อย	ไผแท้แม่นกัน	แท้แล้ว
	ทั้งปวงพร้อม	ฝูงญิงน้อยหนุ่ม	
ก็บ่	เห็นชายหัว	ต่อกันเชิงชู้	บุญชูเอย
ไผผู้	นอนเหลือล้น	ให้อดทนลุกนั่ง	
พังเยอ	ราชาเจ้า	ศรัทธาอามาตย์	ข้อยเอย
ฝูงหมู่	นักปราชณ์เจ้า	หลิงเอี้ยมค่อยคนิง	แด่ท้อน
กับทัง	ศรัทธาพร้อม	ลุงอาบ้าแม่	
ฝูงหมู่	สาวส่ำถ้วน	พอฮ้อยบ่าวสาว	

ให้ค่อย พึงจำไว้ ในใจอย่าประมาท
อย่าได้ คึดฮอดชู้ ทางบ้านหง่วมเหงา
อย่าได้ เอาจิตเว้น หนีไปทางใหม่
ให้เอา ใจต่อตั้ง พังพื้นราชลิน
ให้เจ้า พึงจำไว้ นิทานโพธิราช
พอให้ ได้วาดเว้า เมือหน้าเพิ่มซิถาม
คันว่าพื้น โพธิราชลินทอง
สังฮอมแล้ว โยติกาไว้สาก่อน
แล้วท่อนี้ ถวายไท้พระยอดธรรม.

ชมรมวรรณกรรมอีสาน

วัตถุประสงค์

๑. รวบรวมคัมภีร์ชำระใบลาน สมุดข่อย เอกสารต่าง ๆ ของอีสานนำมาเก็บรักษา หรือยืมคัดลอก ถ่ายเอกสารไว้เป็นหลักฐาน

๒. เผยแพร่ผลงานที่ทำแล้ว ทางด้านการพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ บรรยาย เป็นต้น

๓. ทำทะเบียนว่าใครทำอะไรบ้าง เกี่ยวกับวรรณกรรมอีสาน เมื่อไรและที่ไหน

๔. หาทุนมาสนับสนุนการค้นคว้า การคัดลอก การปริวรรต การพิมพ์ และซื้อเอกสารที่จำเป็นไว้

๕. สนับสนุนการฝึกซ้อมดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านอีสาน (มีโครงการจะนำวรรณกรรมอีสาน มาสร้างเป็นภาพยนต์)

๖. อนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาวอีสาน

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล

ที่ปรึกษาทั่วไป

พระพิมลธรรม	วัดมหาธาตุ ฯ
พระพรหมมุนี	วัดนรนาถ
พระราชธรรมเมธี	วัดจักรวรรดิ
พระอริยานุวัตร	วัดมหาชัย มหาสารคาม
พระราชกิตติโสภณ	วัดเบญจมบพิตร
พระครูญาณวิจักขณ์	วัดจักวรรดิ

ที่ปรึกษาทั่วไป

นายมหัคฆ์ เสมอพิทักษ์
นายถวิล ทองสว่างรัตน์
ญาแม่วิเชียร ไกรฤกษ์
คุณหญิงสุวรรณี พัวไพโรจน์
คุณนายมยุรี โชติกุล
ศาสตราจารย์ ดร. ปรีดี เกษมทรัพย์
นายสุภาพ วงศ์เจริญ ที่ปรึกษากฎหมาย
นายขุนทอง ภูผิวเดือน
พล.ต.ต. เวทย์ เพชรบรม
นายวินัย เสริมศิริมงคล
นายอนันต์ ต. สุวรรณ
นายอดุลย์ ชโยภาส

กรรมการชมรม

รศ. สิริวัฒน์ คำวันสา (มหาวิทยาลัยศิลปากร)	ประธาน
รศ. อภิวัฒน์ ปรีชาประศาสน์ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)	รองประธาน
อาจารย์ กมล วิสัยดี (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)	รองประธาน
นางสาวอณุภา อัศวบีย์านนท์ (บัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร)	เลขานุการ
นางสวาท เพชรทอง (มหาวิทยาลัยศิลปากร)	รองเลขานุการ
นายสถิตย์ ดอนธงชวา (มหาวิทยาลัยศิลปากร)	ผู้ช่วยเลขานุการ
นายชาลี กอหาญ (องค์การโทรศัพท์)	เหรัญญิก
อาจารย์เพ็ญพักตร์ ลิ้มสัมพันธ์ (กระทรวงศึกษา)	วิชาการ
อาจารย์ประยงค์ สายวงศ์ (อัสสัมชัญ-บางรัก)	ผู้ช่วยวิชาการ
นายบุนนาค สะแกนอก (หอสมุดแห่งชาติ)	ผู้ช่วยวิชาการ
อาจารย์ศิริงาม อมาตยกุล (บำนาญ)	ผู้ช่วยวิชาการ
อาจารย์อรรถ นันทจักร (ยโสธร)	ค้นคว้า

กรรมการชมรม

รศ. ชุ่มเมือง ทีปกรกุล (ว.ค. ลำปาง)	ผู้ช่วยค้นคว้า
นายเจือ สืบแก้ว (บำนาญ)	ผู้ช่วยค้นคว้า
อาจารย์สุรีย์รัตน์ คำหาญ (ว.ค. ลำปาง)	ผู้ช่วยค้นคว้า
ผศ. ภูมิจิตร เรืองเดช (ว.ค. บุรีรัมย์	ผู้ช่วยค้นคว้า
ผศ. สุภณ สมจิตรศรีปัญญา (ว.ค. มหาสารคาม)	ผู้ช่วยค้นคว้า
อาจารย์ดนุพล ไชยสินธุ์ (ว.ค. เลย)	ผู้ช่วยค้นคว้า
ทิดโส สุดสะแนน (วิทยุยานเกราะ)	ประชาสัมพันธ์
นางกมลณีย์ น้ำทิพย์ (รามอินทรา)	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
นายสมชัย โสธรธีรวัฒน์ (ไทยประสิทธิ์ประกันภัย)	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
นายอทร เกตสิทธิ (ดาวอีสาน)	บันเทิง
นางสาวประทินศรี นันทลิลก (ร.ร. มาแตร์เดอี)	ผู้ช่วยบันเทิง
นายสมัย อ่อนวงศ์ (เพชรบุรี)	ผู้ช่วยบันเทิง
อาจารย์ยุบล ธนสีลังกูร (ว.ค. มหาสารคาม)	กรรมการ
อาจารย์สงบ บุญคล้อย (ว.ค. บุรีรัมย์)	กรรมการ
อาจารย์โสภา ติสองเมือง (ว.ค. บุรีรัมย์)	กรรมการ
อาจารย์สุวิทย์ จิตรพลี (ว.ค. จันทรเกษม)	กรรมการ
อาจารย์รวีวรรณ อินทร์แหยม (ว.ค. จอมบึงราชบุรี)	กรรมการ
อาจารย์สุนัย ครองยุทธ์ (มหาวิทยาลัยศิลปากรทับแก้ว)	กรรมการ
อาจารย์พนอ กำเนิดกาญน์ (ว.ค. อุดรธานี)	กรรมการ
อาจารย์เคน ดาเหลา (อุดรธานี)	กรรมการ
อารย์ฉวีวรรณ ดำเนิน (ว.ค. ร้อยเอ็ด)	กรรมการ
อาจารย์ทองสุข ไชยยนต์ (นิลรัตน์อนุสรณ์ สมุทรปราการ)	กรรมการ

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ศรีอนันต์

167/21-22 ถนนประชาธิปไตย (ข้างวัดมกุฎฯ) กรุงเทพฯ โทร.2820514

นายอนันต์ ต.สุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2527